

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Razveseljev pojav

Že dolgo siremi protestantizem za tem, da bi se vsa protestantska verska občestva oziroma cerkve združile v eno samo občino ali pa da bi vsaj med seboj določile sodelovanje za Kristusovo kraljestvo, ne da bi bila dogmatična vprašanja temu ovira. Obenem so plemeniti protestantski duhovi razmišljali in se razmišljajo o tem, kako bi se mogla doseči skupnost tudi s katoliško cerkvijo, ne da bi se v ta namen predpostavljalo edinstvo v dogmatičnem oziru, ampak bi se določil le skupen program sodelovanja na javnem in socialnem poprišču.

To gibanje, ki se imenuje ekumenično, to je vesoljsko, ima dve smeri: stockholmsko in lausnansko, ki imata ime po prvih dveh kongresih, ki sta se v teh mestih vršila. Oče stockholmskega gibanja je švedski protestantski nadškof Söderblom, lausnanskega pa je započel newyorški škof Brent, ki sta oba že umrla. Razlika med obema smerema je ta, da Söderblom smatra za bolj važno skupnost vseh krščanskih cerkva na socialnem in etičnem polju, na katerem naj bi si krščanske cerkve zopet priborile prvenstvo iniciative in dela, dočim se lausnansko gibanje trudi okoli poenotenja vere in cerkvene organizacije oziroma ustave krščanskih cerkva, ki se med seboj v tem pogledu tako zelo in nemalokrat bistveno ločujejo. Prva konferenca v Stockholmu je bila leta 1925, v Lausanni pa leta 1927. Letošnji kongres stockholmskega gibanja se je pravkar zaključil v Oxfordu, dočim se bodo prišči lausnanskega pokreta zbrali te dni v Edinburgu.

Delo, ki ga imata zaznamovati oba pokreta za uresničenje svojih ciljev, je veliko. Protestantovski bogoslovci, ki se trudijo na tem poprišču, so imeli nešteto konferenc, zlasti so skušali pridobiti mladino in se udejstvovati po brežstevnih revijah in listih, v Ženevi pa so ustanovili jako delaven »Institut ekumenskega gibanja za socialno etiko«. Uspeh je bil brez dvoma ta, da so se protestantski bogoslovci med seboj zelo zblížili. Drugi praktični uspeh je, da se je delo protestantske duhovščine čedalje bolj usmerilo v razjasnitev socialnih problemov in praktičnega delovanja na tem polju po farah. Nasprotja med raznimi protestantskimi ločinami, kakor so na primer luteranci, kalvinci, angličani, metodisti itd. itd., so se zelo ublažila in po nekaterih državah komaj še obstajajo. Kljub temu pa je slejkoprej ostalo vprašanje, ali se sploh more doseči trajno in globoko segajoče praktično sodelovanje v smislu krščanske etike in socialnega oziroma političnega delovanja v državi, ako se, kakor to delajo stockholmi, dogmatična vprašanja sploh izločujejo. Saj ne obstajata dva Kristusa, nalezno-dogmatični in praktično-etični, kakor tudi ne obstajata dve krščanstvi, eno, ki bi temeljilo zgolj le na načelnem nazoru o Bogu, Trojici, milosti, sakramentih, hierarhiji in hierarhičnem vodstvu itd., drugo pa, ki bi zasledovalo zgolj socialno-etične ali politične cilje brez vsake utemeljitve v svetovnem oziroma religioznem nazoru. To protestanti v zadnjem času tudi vedno bolj uvidevajo in zato se Stockholm in Lausanna približujeta in razmotrivata tudi dogmatična oziroma praktično-etična vprašanja.

Letos pa je na programu tako stockholmske kakor lausnanske konference vprašanje, ki po svoji aktualnosti potiska v ozadje vsa druga. To je namreč razmišljanje o odnosih med sodobnimi, tako zvanimi totalitarnimi državami z njihovim totalitarnim svetovnim nazorom in med krščansko Cerkvijo ter naročilom, ki ga ji je dal Kristus. Zato je konferenca v Oxfordu razmotrivala v prvi vrsti vprašanje, ali je bolj prava pot, če se totalitarizmu nacionalizmu ali boljšeizmu postavi nasproti totalitarni krščanski svetovni nazor, ki stavi krščanski cerkvi za nalogo tudi interes na politični smeri, v kateri se duh in moč srečujeta in si med seboj pomagata, ali pa naj se cerkev omeji zgolj samo na to, da ne postane versko ljubezenska naloga, ki naj nasprotne pridobiva samo po notranji sili religioznega in etičnega nazora. Sploh je bila na oxfordski konferenci v ospredju debata, kakšen je načelni in praktični odnos med kristjanom in državo ter med Cerkvijo in politiko, in zato je bilo zelo zanimivo slediti tem razpravam, ki so obravnavale problem, ki je najvažnejši in najresnejši problem vsega krščanskega občestva sploh v našem času, to je tudi katoliškega. Lausanne pa bodo v Edinburgu razpravljali bolj o dogmatični in bogoslužni strani krščanske Cerkve, kar kaže ustanovitev štirih sekcij: o Jezusu Kristusu in njegovi milosti, o Kristusu Cerkvi in božji besedi, o cerkvenem služitelstvu (po katoliškem bi rekli duhovništvu) in sakramentu ter o edinstvi Cerkve v življenju in bogoslužju.

Zaenkrat se nimamo pred seboj kakšnega kolikor toliko izvrpnega poročila o debatah in sklepih ter resolucijah, ki so bile sklenjene v Oxfordu. Pač pa so zaradi aktualnosti predmeta že znana izvajanja o odnosu med krščansko Cerkvijo in sodobno totalitarno državo, o čemer je bil referent sloveči švicarski univerzitetni profesor dr. Hubert, član mednarodnega razsodišča v Haagu. Dr. Hubert in z njim vsa konferenca se je postavila na isto stališče, ki ga v tem oziru zavzema katoliška Cerkve oziroma papeške okrožnice. Res je, da je naloga cerkve — tako so v Oxfordu poudarjali — v prvi vrsti ljubezenska naloga, ki deluje na dušo po svetem Duhu oziroma po milosti in po dušnopastirskem delovanju, toda religiozna in politična sfera se v območju države oziroma družbe vendarle bistveno stikata. Cerkve ima zato brez dvoma tudi javno in socialno poslanstvo in mora v tem oziru med njo in državo vladati odnos harmonije v sferi etike in njenega praktičnega uveljavljanja v javnem življenju. Totalitarna država je treba obojevati, ker država sama zase ne predstavlja najvišjega in edinega navedenega reda. Treba je priznati, je izvajal dr. Hubert, da je država zgodovinska stvarnost z neodvisno avtoriteto v lastni sferi in da ima nalogo varovati pravni red, toda prvenstveni vir vsega prava, zakonov in njihove obveznosti v vesti je Bog in zato je država orodje v namenih božjega reda. Krščanstvo je v načelnem nasprotju s pojmovanjem »ave, ki postavlja samo sebe za Boga in za izvajanje vsega duhovnega in moralnega

Kulturni boj v Nemčiji

Izgon usmiljenih bratov iz bolnišnice v Dortmundu

V par urah so morali zapustiti zavod, kjer so delali 30 let

München, 2. avgusta. TG. Dne 20. julija dopoldne je prišlo v bolnišnico usmiljenih bratov v Dortmundu 10 članov nemške tajne policije (GESTAPO), ki so usmiljene brate poklicali na skupno sejo, pri kateri so jim prebrali naslednjo uredbo narodno-socialističnega vladnega predsednika Runteja von Arnsberga:

»Zaradi sodnijsko kaznovanih usmiljenih bratov, ki so zagrešili nenravnostne prestopke, je pričakovati vzemirjenje med ljudstvom, ako bi usmiljeni brate še dalje časa ostali v bolnišnici. Zaradi tega je treba vse usmiljene brate iz vladnega okrožja Arnsberga izgnati. Bratje imajo do 13 popoldne čas, da zapuste bolnišnico. Medtem pa naj uvedejo »rjave sestre« v bolniško službo.

Predstojnik bolnišnice je tajnim policistom povedal, da uprave bolnišnice, kjer leži 800 bolnikov, ni mogoče spremeniti v par urah, nakar so mu tajni policisti dovolili, da z brati ostane še nadaljnje tri ure do 16 v bolnišnici. Toda ob 16 mora biti bolnišnica izpraznjena. Bratje so odnesli Najsvetejše, ugasnili luč, zapeli v kapelici še »Te Deum« in »Salve Regina«, nakar so šli na ulico, kjer se je zbralo več ljudi, ki so jim ponudili prenočišče. Razen malo perila niso vzeli ničesar s seboj. Zunaj na ulici jim je policija tudi izročila 500 mark (5000 dinarjev) kot edino odpravnino. Bolnišnica v Dortmundu obstoja že 30 let in je v njej službovalo že nad 1000 usmiljenih bratov. Štirje so bili sedaj kaznovani zaradi nenravnostnih prestopkov. Mesto Dortmund je v istem razdobju prihranilo 18 milj. mark (250 milj. din) samo zaradi tega, ker so bolnišnico vodili usmiljeni bratje.

Vladna naredba navaja, da bo vsak brat, ki bi nadaljeval bolniško službo, za vsako dejanje bolniške postrežbe kaznovan s 150 markami (2000 dinarji) globe. Najlepše pa je še to, kar pride. Vlada je ugotovila, da je bolnišnica še nadalje last usmiljenih bratov, ki morajo torej v bodočnosti iz svojih sredstev plačevati »rjave sestre« in ostalih 100 nameščenec. Na ta način upa vlada, da bo brate spravila v stisko in v konkurz in se bo na ta način lahko polastila tudi zavoda samega.

Naslednji dan je bila v Dortmundu ogromna manifestacija za usmiljene brate, ki uživajo največje spoštovanje. Policija je morala z »napadalnimi oddelki« množice razgati.

Gonja proti kardinalu Pacceliju

Moglo bi se zdeti onemu, ki ni poučen, da je nastopilo nekakšno versko pomirjenje v Nemčiji in da je vlada zavrla gonjo proti katoličanom, njihovim ustanovam, duhovnikom in škofom. V resnici pa temu ni tako in niso prav nič zalegli nasveti Mussolinija, ki je nasvetoval nemškimi odločujočim krogom zmernost in previdnost. Posebna policija nadaljuje s preiskavami, ki jih je napravila pri kolinskem nadškofu in pri ahenskem ter trierskem škofu. Sodišče je obsodilo znova celo vrsto duhovnikov po kanceli paragrafu.

Nemško časopisje je zelo napadalo kardinala Paccellija ob priliki njegove poti v Francijo. Nemški listi mu očitajo, da je prišel v Lisieux in v Pariz iz političnih motivov in da je enako iz istih motivov svoj čas potoval po Ameriki. Nemškemu tisku ni težko prikriti velike nejevolje in celo nervoznosti, ker sveta stolica živi v dobrih odnosih z Združenimi državami in z francosko republiko. Tako so nemški listi napadli tudi kongres francoske delavske mladine v Parizu. Za nemški narodni socializem je nekaj nepojmljivega, da obstajajo tako velike in močnejše delavske organizacije, pa da so svobodne, da niso absolutno pod državno komando in da svobodno vzgajajo delavsko mladino.

Vatikan je miren

Kljub zadržanju nemške vlade, ki je katolicizmu sovražno, ostaja Vatikan popolnoma miren. Brez pretirane naglice zbira material o verskem boju in prekršitvah konkordata. Kadar bo prišel ugoden trenutek, bodo ti dokumenti objavljeni. Mnogi pričakujejo, da bo sveta stolica še z novimi izjavami obsodila rasistični poganski nacionalizem. Ob priliki 29. socialnega tedna v Franciji, ki je bil v Clermont-Ferrandu in ki je imel za temo: »Človekova oseba v nevarnosti«, je kardinal Paccelli predsednik socialnega tedna pisal pismo, v katerem beremo tudi naslednji stavek: »Cerkve, ki je

reda. To more biti le duhovna družba, ki ima svoje naročilo od Kristusa.

Katoliška Cerkve se oxfordskega in lausnanskega pokreta seveda ne udeležuje, ker zanjo ni edinstva cerkva ne na kakšni skupni dogmatični podlagi, ki bi se umetno izkonstruirala, ne v kakem sodelovanju, ki bi izključevalo edinstvo v edino pravi Cerkvi. Zato je papež Pij XI. svoj čas katoliškim bogoslovcem udeležbo pri teh pokreth posebič prepovedal. Toda to stališče ne pomeni, da bi ekumensko gibanje protestantov v njihovi lastni cerkveni sferi in po njegovem naravnem blagodejnem vplivu na sodobno človeško družbo obsojal ali ignoriral. Saj se obravnavajo na lausnanskih in oxfordskih kongresih vprašanja, ki so večkrat zanimiva in važna tudi za katoliško Cerkve, kolikor v svojem praktičnem udejstvovanju zadeva na iste naloge in težave, kakor protestantska. Že blagi papež Benedikt XV. je leta 1919 izjavil, da prizadevanja protestantov v tem smislu spremlja s svojo molitvijo, Pij XI. sam pa je dejal, da njegovo odklanjanje uradnega so-

zlomila verige sužnosti, je vedno varovala poedince, njegovo svobodo in njegovo človeško dostojanstvo. Ako družba poskuša ponižati človekovo osebnost in mu jemlje popolnoma ali delno pravice, ki jih ima od Boga, ne bo dosegla svojega cilja in ruši, mesto da bi gradila. Kardinal je razvil iste misli tudi v svojem govoru v Lisieuxu in Parizu. Še več, ko je papež nedavno sprejel skupino romarjev iz Chicaga, je slavil njihovega kardinala Mundelaina, češ da je pogumno branil božje in cerkvene pravice. Papež torej ni pokaral pogumnega kardinala, kakor je to zahteval Berlin, ampak je celo pohvalil njegovo zadržanje.

Nov napad Göbbels pripravlja ljudsko glasovanje o nemški veri

V ostalem se širijo glasovi, da v Hitlerjevi Nemčiji znova pripravljajo napad na katoliško Cerkve. Pričakujejo tovrstnih izjav na bližnjem kon-

Romunski kralj na Bledu

Na Bled je prišlo tudi 300 Angležev

Bled, 2. avgusta.

Dopoldne ob 11 se je kralj Peter II. z avtomobilom odpeljal na Brdo k knezu namestniku Pavlu. Knez namestnik Pavle je ob priliki bivanja romunskega kralja Karla II. priredil svečan obed na čast romunskemu vladarju. Tega obeda se je udeležil tudi kralj Peter II., kateri se je popoldne okrog 16 vrnil z avtomobilom na Bled v spremstvu princa Aleksandra. Za časa bivanja romunskega suverena bo Nj. Vel. knez namestnik Pavle priredil lov v okolici gradiča Brdo.

Popoldne ob 17 sta dospela v odprtem dvornem avtomobilu na Bled romunski kralj Karel II. in kralj Peter II. v spremstvu kneza namestnika Pavla. Avtomobil je vozil prav počasi po blejskih ulicah, tako da so si gostje lahko ogledali Bled in okolico. Prebivalstvo je takoj spoznalo v avtomobilu visoke goste in jih priskrbeno pozdravljalo. Gostje so se odpeljali v Svobodu, kjer so bili gostje kralja Petra II. Po poldrournem bivanju v dvorcu Svoboda

grestu narodne socialistične stranke v Nürnbergu. L. 1935 so nacionalistični voditelji grmeli proti judom, l. 1936 proti komunistom, letos pa mislijo, da bo imel kongres glavno ost proti Rimu. Po nekkih glasovih pripravljajo hitlerjevci plebiscit v treh verskih vprašanjih, ki se bodo takole glasila:

1. Ali hoče nemški državljani cerkev miru ali pa cerkev, ki se bori proti narodno-socialistični državi.

2. Ali hočejo eno samo, edino in miroljubno cerkev, ali pa konfesionalne cerkve.

3. Ali hoče nemško cerkev ali tujo cerkev.

Gotovo je, da hoče nemška vlada s silo likvidirati krščanstvo. Že tri leta se bori proti katoličanom, skuša onemogočiti njihovo kulturno in versko življenje in zadnja leta je pričela boj s protestanti. Procesi in pisanja listov, očitki veleizdaje in vse drugo ima le ta namen, vzeti Cerkvi ugled med verniki, da bi tem lažje država udarila po njenih voditeljih. Narodni socializem je uničil katoliški tisk, njihovo katoliško prosveto in katoliško dobrodelnost ter je segel tudi po cerkvenem premoženju. Z vsemi sredstvi hoče ustvariti neko nemško Cerkve, ki naj bi bila poslušno orožje v rokah politične stranke.

sta se visoka gosta z avtomobilom zopet odpeljala nazaj na Brdo.

Davi je prišlo na Bled 300 angleških gostov. Letos je na Bledu sploh zelo naraslo število angleških gostov in se lahko opazja učinkovitost naše turistične propagande v Angliji. Prihodni teden bo prišla nova skupina s 500 gosti. Angleški gostje bodo prebili nekoliko dni na Bledu in si ogledali vso tamkajšnjo okolico, nato pa odpotujejo v Zagreb, potem pa v Dalmacijo, od koder bodo nadaljevali v Italijo in nazaj v London. Prvo skupino angleških gostov vodi g. Predais, ki je voditelj turistične pisarne Cibi v Londonu. Gostje so se nastanili v Park-hotelu, kjer jim bodo zvečer priredili slavnostno zabavo.

Z jutranjim brzovlakom se je pripeljal na Bled minister za šume in rudnike Gjura Janković, in sicer iz Lovnice pri Šibeniku, kjer je prisostvoval večerašnji otvoritvi aluminijске tovarne. Minister je takoj odšel na Pokljuko, kjer je na počitnicah njegova družina.

Slovenec Rautar pri rdečih v Španiji

Zanimivi doživljaji miličnika, ki je pobegnil k Francu

Salamanca, 1. avgusta. Zastopnik nemškega tiskovnega urada je imel priliko, da je za fronto govoril s celo vrsto pribežnikov, ki so se rešili v Francov tabor. Pripovedovali so mu o dogodkih, ki so povzročili, da so se bojevali na strani rdečih in kako so končno iskali rešitve v begu.

V zadnjih 20 dneh je pri Vilanueva de la Canada pribežal k nacionalistom 20-letni jugoslovanski študent Dusan Rautar in povedal sledeče: »Čez Nemčijo sem prišel v Pariz, kjer sem hotel stopiti v tujsko legijo, oditi v Marseille in dalje v Barcelono. Odsli smo pa še dalje v Valencijo in pozneje v Albacete, kjer so nas vojaško izvežbali. Nekaj tednov pozneje sem bil dodeljen prvi kompaniji bataljona Dimitrov v 15. mednarodni brigadi. S to formacijo sem odšel na fronta pri Yarami. Bilo pa je še več jugoslovancev in mnogo Rusov, Avstrijci pa so skrbeli za bolničarsko službo. Moja kompanija je štela 100 mož. Bataljon je bil sestavljen iz štirih kompanij in pomnožen s kompanijo strojnih pušk, ki

je imela s seboj 8 strojnic. Oboroženi smo bili z ruskimi puškami. Na fronti smo morali na povleke častnikov hraniti v municijo in streljati le v nujnem slučaju. Pozneje so nas potegnili s prve črte in odšli smo v nek grad blizu Ambite, kjer se je naša kompanija branila biti vedno na straži in je stopila v gladovno stavko. Iz Ambite smo odšli proti Madridu, oddol pa v treh ponočnih marših pred Vilanueva de la Canada. Tu smo kmalu prišli v zelo vroč boj, v katerem je naša kompanija izgubila 54 mož. Tudi druge kompanije so imele velike izgube. Naš napad so podpirali ruski tanki. Sam sem jih videl 22, od katerih pa so beli 9 ali 10 zažgali. Hrana je bila zelo slaba in denarja nismo dobili. Z nami so slabo postopali. Zato je bilo razpoloženje v četi slabo. V Ambiti smo bili pod poveljstvom nekakega Bolgara Tabakova, ki je grozil, da bo vsakega ustreljen, ki se ne bi hotel bojevati. Posebno so pazili na Špance, ki bi gotovo utekli, če ne bi se bali, da bodo ustreljeni, ako se jim beg ne posreči. Sam sem videl, da so tri Špance ustrelili. Potem sem nekaj strašnega doživel. Pri zavzetju Vilanueve so rdeči ubijali otroke in dekleta v moji navzočnosti. Prav tako so seveda pobili vse jetnike, ki so bili v strelnih jarkih in ki so pri našem napadu dvignili roke. Ujetnike so streljali v hrbet na ta način, da so jih pustili iti pet ali šest korakov. To me je navdalo s takim gnusom, da sem sklenil zapustiti rdeče čete. Razen tega pa je bilo tudi toliko trpljenja in naporov ter tako slaba hrana, da nisem mogel zdržati. Končno sem se sprl z nekim oficirjem, ki mi je grozil, da bom radi nekega neznanega prestopka ustreljen. Zato sem pobegnil k belim.

Riegler iz Gradca

Zanimiva je tudi izpoved nekega 18-letnega Fritza Rieglerja iz Pundigena pri Gradcu, ki je izučen ključavničar. Tudi tega so ujeli beli pri Vilanueva. »Ker nisem imel dela,« tako je pravil, »sem se odzval tistim, ki so nabirali vojakke za sovjetsko Španijo. Iz Gradca smo šli čez

Nadaljevanje na 2. strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

Švico v Pariz in odtod v Španijo. Brez težave smo lahko prekorčili mejo. Od meje dalje so nas vozili deloma v avtomobilih, deloma po železnici. Vojaški poduk sem dobil v Madridu, kjer sem bil dodeljen k 11. brigadi, ki je stala v bližini Vilanueve in sicer k bataljonu Capajeva. Tu sem služil pri strojnicih. Bataljon je bil sestavljen večina iz Amerikancev, Čehov in Avstrijcev. Pri napadu na Valencijo sem bil ujet z nekim Francozom in Italijanom.

Po bojiščih

Salamanca, 2. avgusta. AA. (Havas.) Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi: Na asturski fronti je sovražnik prešel v obupen napad na postojanke naših čet pri Queri in pri Tresporani. Prizadejali smo mu velike izgube in ga odbili. Število mrtvih, ležečih pred nacionalističnimi postojankami, znaša najmanj 200. Sestrelili smo neko sovražno letalo. — Na aragonskem bojišču so nacionalistične čete zavzele sovražne postojanke pri Sierri Carboneri, Verticemini in Tornai ter vas Gofas. Sovražnik je imel velike izgube. Na bojišču je pustil tudi mnogo streliva. Na našo stran je pribežalo 50 milijonov. Pred katalonsko obalo je nacionalistično letalstvo uničilo neko sovražno trgovsko ladjo za 3000 ton. Tudi sovražni rušilec, ki je spremljal to ladjo, smo zadeli z bombo, prav tako kakor neko torpedovko.

Rdeča poročila

Madrid, 2. avgusta. AA. Havas. Po topovski pripravi so vladne čete vrgle v zrak progo, ki vodi v Carabanchel in tako nekoliko popravile svoje postojanke. Sovražnik je imel težke izgube. Tudi južno od reke Tago so vladne čete popravile svoje postojanke in zavzele sovražne jarkove pri Navalvillariu in Dejboru. Presenečeni sovražnik se je le slabo branil. Vlada letala so bombardirala letališče v pokrajini Leon in uničila 12 letal. Vlada letala so tudi zasula z bombami letališče, ki je 10 km proč od Salamance. Bombe so zadele skladišče municije, ki je eksplodiralo.

Chamberlain piše pisma

Najprej Mussoliniju, potem še Hitlerju

Rim, 2. avgusta. b. Pismo, ki ga je predsednik britanske vlade g. Chamberlain poslal šefu italijanske vlade Mussoliniju, ne bo objavljeno, ker je zaupnega značaja. Po indiskreciji italijanskega tiska je prišlo v javnost, da to pismo opozarja na potrebo, naj se za vprašanja, ki se neposredno tičejo italijansko-britanskih odnosov, najde kompromisna rešitev in tako odstrani nezaupanje, ki je posebno za sredozemsko politiko obeh velen usodno. Velika Britanija želi, da v direktnem odnosu z Italijo uredi vse zadeve, in sicer tako, da se interesi Velike Britanije v nobenem oziru ne bodo kosali z interesi Italije.

»Morningpost« piše, da ni dvoma, da želi Chamberlain dokončno urediti vprašanje prizna-

Zakaj so koroški Slovenci tako malo zavedni

Za sistematično raznarodovanje so našli Nemci na Koroškem zares idealne pogoje. Nesrečno ljudstvo se tu ni niti začelo dobro prebujati, ko so pritiskali nanj z vsemi sredstvi, da bi ga odtujili svojemu narodu. Domačega izobraženstva ni bilo, da bi se moglo postaviti v bran nemškemu raznarodovalnim poizkusom. Tako mlad je bil ta narod, da je iz svoje srede le s težavo vzgojil nekaj desetlin duhovnikov, ki naj bi ga vodili k svetlejši bodočnosti. Toda ta peščica izobraženec ni zmogla vsega ogromnega dela med narodom. Nešteje naloge so čitale plemenitih in idealističnih delavcev, ki za svoj trud ne bi smeli zahtevati plačila. Kajti koroško ljudstvo je bilo silno revno, ne preveč radodarna zemlja je bila njegova edina posest. Vsi ostali izdatnejši viri dohodkov in blagostanja so bili nemška last. Nemški kapital je zavladal v deželi, še preden se je mogel slovenski narod gospodarsko toliko pomoči, da bi sam zmogel izkoriščanje zakladov svoje zemlje. Industrija, rudarstvo, trgovina, promet, skoro brez izjeme vse v nemških rokah. Poleg tega so bili najlepši kosi rodovitne zemlje v posesti nemških plemenitav. Razni grofi in baroni so si delili skoro tretjino slovenske zemlje, kjer je bil slovenski kmet najprej tlačan, pozneje najemnik, a vedno odvisen od nemškega gospodarja.

Dokler se ta gospodarska premoč ni načrtno izrabljala v raznarodovalne namene, v narodnem pogledu ni imela izrazito škodljivih posledic. Zato pa je v dobi sistematičnega raznarodovanja brez dvoma odločilno vplivala na duhovni razvoj koroških Slovencev. Pomisliti je treba, da izmed vseh terorističnih sredstev gospodarski pritisk zadene najbolj v živo, saj je strah za obstoj še vedno najelementarnejša sila v človeškem življenju. Tako se je pričelo raznarodovanje v velikem obsegu povsod tam, kjer je bila gospodarska odvisnost slovenskega človeka najobčutnejša. Pogledati je treba samo narodnostno opredelitev po raznih ljudskih štetjih: industrijski kraji so podlegli prvi. Za-

kaj? Kapital je bil nemški, uradništvo doseljeno, domačin Slovence se je moral ukloniti, zatajiti svojo narodnost, če je hotel priti do kruha. Nemci zatirajo, da se je vse to izvršilo brez pritiska, samo po sebi. To je zavestna laž. Tudi danes trdijo, da se Slovenci lahko popolnoma svobodno kulturno izživljajo. Toda če nekdo, ki je kakorkoli odvisen od nemstva, samo prisostvuje navadni, nedolžni slovenski kulturni prireditvi, mu vzamejo, eksistenčno možnost. Delavstvo, ki je zaposleno v nemških podjetjih, se ne more niti pasivno udeleževati slovenskega kulturnega življenja. Celo samostojni obrtniki morajo stati ob strani, ker jim sicer grozi organiziran bojkot s strani Nemcev in odpadnikov.

Podoben pritisk se je izvajal na slovensko ljudstvo ob važnejših prometnih žilah. Država in zasebne družbe so zaposlevala na Koroškem samo nemško uradništvo. Če je hotel priti domačin do lažjega kruha kot uslužbenec pri železnici, se je moral najprej odtujiti svojemu narodu. Vsi ti odvisni ljudje pa so morali obenem služiti raznarodovalnim namenom nemških gospodarjev, da so si zagotovili svoj obstoj. Tako so se zarezale v slovensko narodno telo globoke rane, ki zvezojo od vseh koroških progah. Tudi v ostali Sloveniji se je pred razpadom mornarhije vršil podoben proces, toda zdravi in močni odpor je kmalu zabrisal sledove raznarodovanja, dočim so bile sile koroških Slovencev radi neprestanih slabitev prešibke, da bi se mogel dovolj odločno upreti načrtnemu prodiranju nemstva.

Enako sta bila trgovina in denarstvo spočetka skoro izključno v nemških rokah. Tudi na tem področju se je po možnosti izvajal pritisk, ki je pripomogel predvsem k raznaroditvi manjših gospodarskih središč. Koroški Slovenci so začeli razmeroma pozno suovati svoje lastne posojilnice in hranilnice. Vse dotlej so bili odvisni od nemškega denarnega trga, ki je svoja posojila skoro brez izjeme vezal na pogoje v škodo narodnostnega napredka. Najbolj tipičen primer te vrste nudijo posojila »Stidmarke« za nove šole na Koroškem. Prizadeto prebivalstvo se je moralo pogodbeno obvezati, da bo pouk na teh šolah nemški in, če to iz praktičnih razlogov spočetka ne bi bilo mogoče, mora v vsakem primeru služiti raznarodovanju. Kar se je v omenjenem slučaju vršilo v velikem obsegu, se je v drugih primerih, ko je šlo za posameznika ali manjšo skupino, dogajalo pač v manjši meri. Vedno in povsod pa je spremljalo nemško gospodarsko pomoč zavestno strem-

Na ta način se je Nemcem posrečilo, da so posejali slovensko Koroško z manjšimi in večjimi raznarodovalnimi središči, ki naj bi razpredla nemško mrežo po vsem slovenskem ozemlju. Toda to omrežje se je zdelo Nemcem veliko predrago, obsežni predeli dežele bi ostali nedotaknjeni. Zato so od vsega spočetka posegli po sredstvu, ki naj bi zaneslo nemški duh v zadnje vase: šola je postala najdragocenejše in najuspešnejše orodje raznarodovanja. Namesto da bi slovensko ljudstvo vzgajala in ga vodila k globljemu pojmovanju življenja in njegove naloge, namesto da bi to ljudstvo iz mlinskega ravnodušja pritegnila h kulturni delavnosti, ga je pahnila še v večjo temo, mu onemogočila rast in razvoj, da je otopelo in otrpelo kot organizem, ki ga je izmučila dolgotrajna in težka bolezen. Dolga desetletja je to nesrečno ljudstvo molče trpelo zločin, ki ga je nad njim zagrevela koroška šola. Danes se koroški raznarodovalci opirajo na ta zločin, da bi lahko opravičili svoje brezvestno raznarodovalno početje. Toda, če je med koroškimi Nemci vsaj nekaj pošteno in trezno mislečih, ne bodo mogli dovoliti, da se na tako težko preizkušani narodci navali nova krivica.

Domači odmevi

HSS proti jugolašistom

Glasi dr. Mačka, »Hrvatski dnevnik«, pri naša članek, v katerem se ostro obrača proti Živkovičev JNS in njenim omenjenikom. Pravi, da se ti ljudje ne strajajo nobenega sredstva, da bi prisli zopet do oblasti. Toda varajo se, če mislijo, da se bo položaj obrnil v njihovo korist in da se bodo vrnil časi, ko so svoje nasprotnike konfirirali, zapirali in globili. Med drugim pravi: sedaj, da je njihova vrnitev na oblast potrebna med drugim zato, ker so Hrvati preveč dvignili glavo. Naj vedo, da narod ostane, take vlade in taki sistemi pa, kakor so jih bili uvedli Živkovič, Uzunović in Jevtić, pa padejo za vedno, kadar padejo.

Danes se Hrvati Živkoviča, Uzunoviča in Jevtića boje še veliko manj nego takrat, ko so bili ti tirani na oblasti in so narod preganjali in tepli. Kako si morejo ti gospodje predstavljati, da bi se še kdaj upal napraviti eksperiment z nosilci surove sile? Jevtić in tovarishi so bili že na delu in ves svet je videl posledice njihove diktature. Jugoslovensko idejo, za katero so zastavili vse svoje sile, so za vedno kompromitirali. Ako se sploh za katero politično skupino more reči, da je odnesla rekord v nesposobnosti upravljanja, se to more reči za one elemente, ki se zbirajo okoli JNS.

Da ne govorimo o Hrvatski ali Sloveniji, sama Srbija bi se branila takih ljudi, ki so ravno srbsvitu tako zelo škodovali. Načrti JNS so samo pobožne želje ljudi, ki se ne morejo privaditi črnega kruha opozicije in ki se jim spet hoče vladnih kolačev. Boljše bo, če ta svoj apetit krotijo, ker v državi ne bo nobenih sprememb, najmanj pa takih, ki bi zopet take ljudi privedli na oblast.

Ta članek »Hrvatskega dnevnika« je jako zanimiv, ker so se gospodje JNS-ari zadnje čase skušali prilagoditi Hrvatim, da bi jih pridobili za svoje reakcionarne velesrbske namene. Baš na prave so se obrnili!

Žalostna vloga jugoslovanskih marksistov

Opazja se, da pristasi II. internacionale v Jugoslaviji, ki so dobili ime »komorasi«, ker sedijo po vseh delavskih zbornicah in tam komandirajo ter vlečejo dobre plače, z najboljšimi simpatijami stoje na strani jugofašistov. Njihovi listi pišejo z očividno antipatijo o sedanjih vladah, ki se trudi, da bi obnovila demokracijo in fašizem do kraja likvidirala. Nič ne prikrivajo svojega toplega sočustvovanja z jugofašisti in popolnoma odobravajo gonjo teh elementov, ki delajo na to, da bi se vrnila Živkovičeva diktatura, pa naj si bo tudi s pomočjo kakšne verske reakcije.

To je čisto naravno. Baš jugofašistični diktaturi se imajo jugoslovanski marksisti zahvaliti, da so ostali na svojih mestih v delavskih zbornicah in borzah dela in da se niso takrat izvedle volitve, ki bi bile pokazale, da »komorasi« delavstva nimajo za seboj, ampak da predstavljajo v delavskih ustanovah samo od milosti bivših framašonskih režimov zaščitene potentate. Njihov glavni ideolog dr. Živko Topalović je celih deset let kot generalni tajnik delavskih zbornic vlek 10.000 din mesečne plače. Kljub temu, da je pod režimom dr. Stojadinovića svoje mesto zapustil, »pa« sedaj zastopa v inozemstvu neko »jugoslovensko socialistično stranko«, ki legalno ne obstoja, pa tudi dejansko nima moralne pravice zastopati večine jugoslovanskega delavstva. Zakaj delavstvo ne more imeti nobene skupnosti s socialpatrioti, kakor »Obzorje« od 1. t. m. po pravici ugotavlja, ko žigosa komorasko kliko, ki vodi intrigantski boj proti nacionalni hrvaški delavski zvezi, to pa zato, ker so jugoslovanski marksisti popolnoma v službi jugofašizma.

Znana stvar!

17 tisoč žrtev v — 3 mesecih je zahtevala Stalinova „čistka“

Po uradnih podatkih je bilo znova zaprtih več cerkva. Kakor poročajo sovjetski listi, je dovolj, da se kaka cerkev zapre, ako stanovanke katkega kraja v tajnem glasovanju to zahtevajo. Zastopuje tudi, ako krajevni svet izjavi, da verski elementi v krajih kažejo »protidržavno miselnost«.

Sedaj so pričeli čistiti tudi v organizaciji brezbožnikov. V zadnjih treh mesecih je čistka zahtevala 17.860 žrtev. Med njimi je tudi 3200 žensk. Iz organizacije brezbožnikov so izključeni tisti, katerim se očita izdajstvo komunistične ideje. V Moskvi je bilo več vodilnih brezbožnikov aretiranih, med njimi tudi neki gotovi Kolb in Volker, sorodnika Jagode.

Kakor znano, je pred leti mitropolit Peter poskusil razne odtene pravoslavne cerkve združiti v živo cerkev, ki se je postavila na temelj komunistične miselnosti. Kljub vsej podpori GPU je vendar poskus ključno propadel. Člani te »žive cerkve« so se po veliki večini vrnili nazaj v pravoslavlje.

Na Daljnem vzhodu Kitajci računajo z vojno Japonci na „počitek“

Tokio, 2. avgusta. AA. Havas: List »Asahi« piše, da bodo Japonci kmalu ustavili vojne operacije in posvetili ves svoj trud samo organizaciji avtonomne vlade v severni Kitajski. List piše, da bo morala nova vlada biti popolnoma neodvisna in avtonomna, ker se je pokazalo, pod kakšnim vplivom so bile dosedanje avtonomne vlade v severni Kitajski. Sedaj si bodo japonske čete lahko odpogle, v kolikor čete nankinške vlade ne bi silile proti severu.

List Asahi piše dalje, da bo vlada predložila parlamentu predlog zakona, ki naj odobri vladi izreden kredit 300 milijonov jenov. S tem kreditom se naj pokrijejo izdatki za dogodek, ki so jih izzvali Kitajci. Vojno ministstvo zahteva nove kredite v višini 300 milijonov, pa tudi mornarstvo in zunanje ministstvo bosta zahtevala nove kredite. Najbrž bodo ti izredni krediti dosegli višino 1400 milijonov jenov. Vlada hoče ta primanjkljaj kriti z novim posojilom.

Nanking, 2. avgusta b. V Nankingu so v teku velike priprave za obrambo proti letalskim napadom. Številni kitajski bogataši so prebarvali strehe svojih hiš ter jih prilagodili okolici tako, da jih z letal ne bo mogoče odkriti. Vojaški ukrepi na Kitajskem se izvajajo v vsej naglici.

Nanking, 2. avg. b. Dopisnik »United Press« poroča, da nevarnost vojne med Kitajsko in Japonsko še vedno ni odstranjena. Zlasti ne zaradi razpoloženja širših mas, ki zahtevajo, da si Kitajski končno izvojuje svoje pravice z orožjem v roki. Tudi Nanking računa z vojno. Nankinška vojska koraka proti severu in je prispela že v Taoting. Vse tolezniške proge proti severu so na razpolago samo za vojaške transporte. Neprestano se pošiljajo nove okrepitve in pa ogromne množine vojnega materiala. Poleg tega pripravljajo v Nankingu obsežne ukrepe za obrambo proti letal-

Iz Moskve poročajo, da je ljudski komisar za notranje zadeve Ječov razpustil razna verska društva in sekte. Gre za več baptističnih sekt.

London, 2. avg. b. Kakor poroča »Daily Telegraph« iz Moskve, se nadaljuje aretacije. O razlogih aretacije Bele Kuna še vedno ni ničesar znanega. Izvedelo se je le toliko, da je bil prijet na povelje samega direktorja Stalina. Z Bele Kunom je bilo aretiranih še 15 drugih strankinih voditeljev, med njimi tudi komisar za pravosodstvo Krilenko. Potrjuje se dalje aretacija komisarja za kmetijstvo Černosa in drugih številnih voditeljev odeska v tem komisaratu. Iz Moskve prihajajo vesti, da se v zadnjem času izvajajo številne aretacije v Ukrajini. Tam je bil aretirani škof Najožirov s 15 duhovniki in 15 laiki. Njih aretacija se spravlja v zvezo s poskusom otvornitve stare ruske cerkve, ki naj bi vrgla sedanji sovjetski režim.

skim napadom. Južno od Pekinga in Tiencina pa se zbira vojska nankinške centralne vlade in se pripravlja na oborožen spopad z Japonci.

Napetost s Francozi

Tiencin, 2. avgusta. b. Napetost med japonskimi in francoski vojski je vedno huja. Francoski vojski so zasedli južni del mednarodnega mosta čez reko Pejko in so svoje postojanke zavarovali z nekoliko tanki. Japonci pa so zasedli severni kraj mosta ter takoj napravili barikade iz vrc, napolnjenih s peskom in postavili strojnice. Francozi ne pustijo čez most nobenega japonskega vojaša, prav tako tudi Japonci ne dovolijo nobenemu Francozu, da bi most prekorčil. Japonci grozijo, da si bodo prehod čez most izvojevali, če bo potrebno, tudi s silo. Francoski poveljniki očita Japoncem, da so pretrgali telefonsko zvezo med francosko konsekcijo in francoskimi četami. Dalje prihajajo poročila, da so Japonci zopet streljali s strojnico na skupino francoskih vojakov pri vzhodnem kolodvoru, vsled česar je bil neki francoski podčastnik težje ranjen.

Obiščite VI. mariborski teden!

Od 31. julija do 8. avgusta 1937. (50% popusta na železnice in parobrodih od 29. jul. do 10. avg.) Velika gospodarska in kulturna revija! Industrija — Tekstil — Obrt — Trgovina — Kmetijska razstava — Prva filopatološka razstava — Pokušnja vin — Zgodovina — Umetnost — Grafična razstava — Tujski promet — Akvaristična razstava — Kuncerejska, golobarska razstava — Razstava malih živali — Modna revija — Mednarodni plesni turnir — Sen kresne noče na prostem — Koncerti — Kongresi — Sportne prireditve — Veseliški park na razstavišču. — Mariborski olok, najlepše kopališče v Jugoslaviji, zeleno romantično Pohorje, vinorodne Slovenske gorice, gostoljubni, lepi Maribor — vas vabijo!

Osebnosti

Belgrad, 2. avg. m. Prestavljeni so: na pošto Ljubljana VII. višji poštni kontrolor VI. skup. na pošti Poljane Albert Conča, na pošto Maribor II. kontrolor VII. skup. na pošti Ljubljana I. Franc Suman, na pošto Ljubljana III. kontrolorka VII. skup. na pošti Ljubljana IV. Marija Porenta.

Postavljeni so: za poštno uradnico na pošti Maribor I. Danica Miklavčič, dosedanja poštna manipulantka IX. skup., za manipulantka IX. skup. na pošti Ljubljana I. Josipina Crnugelj, pomožna manipulantka X. skup., za pomožne manipulantke X. skup. sta postavljena na pošti Ljubljana I. Franc Grinthal in Stanislava Zmogaver.

Za gozdarskega višjega pristava VII. skup. a prvim periodskim povikom je prestavljen k okrajnemu načelstvu v Kranju višji gozdarski pristav in šef gozdne uprave v Dolnji Lendavi ing. Franjo Jurhar, za gozdarskega svetnika V. skup. je napredoval pri gozdarskem odesku banske uprave v Nišu ing. Franjo Slanina, višji pristav VI. skup. s prvim periodskim povikom, za gozdarskega svetnika V. skup. pri okrajnem načelstvu v Šibeniku pa ing. Ernest Bratuš, gozdarski svetnik VI. skup. pri istem načelstvu.

V državni tekstilni šoli v Kranju je napredoval v VIII. skup. profesor ing. Jakob Mliakar, uradniški pripravnik na tej šoli.

Belgrad, 2. avg. m. Z odlomkom prometnega ministra so upokojeni: prometnik Ignacij Komac, prometnik Viljem Lapajne, ofical Rudolf Fekonja, skladiščnik Alojzij Senčar, strojevodja Matija Zupančič, ofical Franc Majcen, skladiščnik Jakob Kranjc, ofical Rudolf Tumpej, poslovođa, Rudolf Cernjar, prometnik Josip Novak, prometnik Jernej Slibar, vsi na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Turčija : Jugoslavija 1 : 3

Belgrad, 2. avgusta. Kljub deževnemu vremenu je v vseh športnih krogih vladalo veliko zanimanje za današnjo revanžno tekmo med našo državo in turško državno nogometno reprezentanco. Okoli 5000 gledalcev je prisostvovalo zanimivim in zelo ostri borbi, v kateri so se naši igralci izkazali kot boljši tehnički in zasluženo premagali poštenovalno borbeno turško moštvo. Gostje so pokazali tudi danes, kakor že včeraj, lepo, toda zelo ostro, včasih tudi preostro igro, med tem ko so naši igralci pokazali zlasti v prvem polčasu tehnično igro polno fines. V drugem polčasu so naši igralci igrali bolj ležerno in se niso ravno preveč trudili, da bi povečali svoj rezultat, gostje pa so napenjali vse svoje sile, da bi zmanjšali poraz, kar se jim je tudi posrečilo v 42. minuti drugega polčasa, ko je desna zveza iz 12 m streljala ostro v desni vogal in dala častni gol za turško moštvo. Naši so zabili gole v prvem polčasu, in sicer v šestih minutih Lesnik, v dvanajsti minuti Tomašević in v štirideseti minuti spet Tomašević. Igra je sodila zelo dobro italijanski sodnik Mariassina.

Zagrebska vremenska napoved: Poslabšanje vremena z nevihtami.

Dunajska vremenska napoved: Precej jasno in toplo.

Šah v Stockholmu

Stockholm, 2. avgusta. AA. (DNB.) Tu se je začel mednarodni šahovski turnir, ki se ga udeležujejo 10 držav. Po tekmovalju prvega dne je Madžarska vodila proti Norveški 4:0, USA proti Litvi 3 in pol proti pol, Poljska proti Angliji 2 in pol proti ena in pol, Finska proti Škotski 2 in pol proti ena in pol in Romunija proti Jugoslaviji (ker Jugoslavija ni prišla) 4:0.

Med partijami je bila najzanimivejša zmaga češkega mojstra Flohra nad Castalghijem (Italija). Znano je, da je Castalghi napravil v nedeljo velikansko presenečenje, ko je porazil Poljaka Tartakova v 16 potezih.

Tennis v Hamburgu

Hamburg, 2. avgusta. AA. DNB. Na mednarodni teniški tekni v Hamburgu je Detmer premagal Jugoslavana Mitića s 6:2, 6:0 in 6:4. Drugi Jugoslovanc Kukuljević je premagal dr. Heidenreicha s 6:2, 6:3, 6:4. V drugem kolu je Kukuljević premagal Šprula s 4:6, 6:2, 7:6, 6:2. Gospa Kovač je premagala v singlu gospo Reimann s 6:2, 6:7, 7:6.

Nesrečna smrt

Maribor, 2. avg. Danes okoli pol 5 popoldne so orožniki blizu Bresterice pod nekim električnim drogrom našli mrtveca z ožgano glavo in desno roko. V roki je bil držal vol žice, ki je najbrž v samomorilnem namenu vrgel čez daljnovid in ga je električni tok takoj ubil. Orožniki so pri njem našli pismo, iz katerega sklepajo, da je to 29 letni pletilec košar Herman Leks, ki je svoje dejanje storil zaradi nesrečne ljubezni. Pod električnim vodom je ležal že kakih 10 dni.

Nova radiopostaja v Belgradu

Belgrad, 2. avg. m. V Matišu v belgrajski okolici je bila danes blagoslovljena nova okrepjena belgrajska radijska postaja. Blagoslovitev se je udeležil tudi pomočnik ministra za pošte in brzojav g. Ratajević. Slovenske otvoritve nove postaje bo nočoj. Ob tej priliki bo prvi govoril poštni minister dr. Branko Kaludjerčić.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. avg. m. Desetletnico obstoja letališča v Zemunu je danes poveljništvo letalstva proslavilo z običajno proslavo. Proslave so se udeležili kot zastopnik Nj. Vel. konjeniški polkovnik Vojislav Popović, poveljniki vojaškega letalstva general Simović, ministri dr. Subotić, Stošović in Letica ter generaliteta z načelnikom glavnega generalnega štaba armadnim generalom Nedikom na čelu. Istočasno je imel svojo slavo tudi avtomobilski polk.

Belgrad, 2. avgusta. m. Senjak je dospel danes Aleksander Železnikar v imenu pripravljalnega odbora za časnikarsko razstavo v Ljubljani. Popoldne ga je sprejel notranji minister dr. Anton Korošec, kateremu je Železnikar poročal o vseh pripravah za omenjeno razstavo in ga prosil za naklonjenost, katero mu je gospod minister tudi obljubil.

Strašna povodenj pod Gorjanci

**Sv. Križ pri Kostanjevici in osem drugih vasi opustošenih
Polja zasuta z gramozom in blatom — Škoda gre v milijone**

Sv. Križ pri Kostanjevici, 2. avg.

Snoči ob 7 je začelo silno deževati pri Sv. Križu pri Kostanjevici ter po vsej okolici. Naliv je bil tako strašen, da strehe niso več zdržale. Ze se je oglašil z bližnjih zvonikov plat zvona. Kot v trenutku je pridrl silovito vodovje z Gorjancev. Potok Sušica je pridrl s silno naglico radi hudournikov, ki so drveli od vseh strani. Voda je začela vdirati skoz vrata in okna, preden so sploh po hišah mogli misliti na kakšno reševanje. Ljudje so hiteli iz spodnjih prostorov v podstrešja, kjer so prečuli strahotno noč, mnogi celo v temi in silnem strahu pred vedno hujše naraščajočim vodovjem, ki je začelo izpodkopavati temelje hiš. Za reševanje živine po hlevih in prašičev ni bilo časa. Živino je voda odnesla s hlevi in svinjaki vred. Nekaj goveje živine in prašičev so pozneje rešili že onstran Krke v Velikem Mlačevem. Voda je deloma odnesla deloma pa pokvarila zalogo živeža ter obleko. Pretresljivi so bili klici bolnikov in otrok, ki si sami niso mogli pomagati. Največ je trpela vas Dol, ki leži v soseščini Gorjancev ob globoki strugi Sušice. Tudi tu je voda z neverjetno naglico pridrla od vseh strani, pobrala vse mostove na Sušici in gladko odnesla hiše in mlin posestnika Franca Strgarja. Družina se je komaj rešila. Čez noč so postali bežali brez vsega imetja. Podoba vasi je čez noč postala po tej katastrofi čisto druga. Povsod leže velike množine kamenja, nanešene zemlje in peska, ki ga je voda tako rekoč kar v plazovih prinašala z bližnjih pobočij. Z vsem tem je pokrila travnike, polje, gozdove in vinograde.

Podobno je trpela tudi vas Štuna, kjer je nekaj hiš popolnoma razkopanih. Uničeno je tudi tu skoro vse polje, prav tako kakor v vasi Sv. Križ. Posebno hudo je bilo prizadeto polje, ki se nahaja od Štune proti Krki in ki meri približno 2000 ha.

Pri Sv. Križu je voda odnesla šest mostov čez Sušico. Po vasi leži vse polno nanešenih hlodov,

ostankov hiš, podrti so hlevi in svinjaki. Povsod pa je polno gramoza, kamenja in blata. Vas Sv. Križ je popolnoma opustošena. Gospodarska poslopja so dobila čisto drugo lego. Banovinska cesta, ki pelje skozi Sv. Križ, je popolnoma razdejana. Sploh je pogled na to vas strahoten.

Pa tudi kostanjeviška okolica je silno trpela. V vasi Ostere je nastalo celo jezero na rodovitnem polju. V Črneči vasi so izginili vinogradi in travniki. Najhuje so prizadete vasi Ostere, Črneča vas, Grabnje, Brusnice, Blagje in Senovec. Občina je odtrgana od sveta. Niti ena cesta ni več uporabna, vse so razrite od hudournikov.

Škoda, ki jo je povzročilo sinočno neurje, zaenkrat še ni mogoče natančno preceniti, vendar pa je takoj na prvi pogled jasno, da gre v težke milijone.

Ljudje, ki so odvisni v teh krajih le od tega, kar pridobijo iz zemlje s svojimi pridrniimi rokami, pač ne bodo mogli te škode kaj kmalu nadomestiti. Zato se obračajo na vso našo javnost za pomoč. V prvi vrsti pa naj ta pomoč ne izostane na merodajnih mestih, kajti edino ta bi mogla kaj več zaleči.

Takoj po strahotni noči se je sestavil odbor, ki je pripravljen storiti vse, da pomaga prizadetim domačinom. V tem odboru so: kostanjeviški župan ing. Likar, svetokriški župan Grubič Franc, svetokriški župnik g. Andrej Zupanc in g. Franc Golob.

Noč groze v Brusnicah

Novo mesto, 3. avg.

V noči od nedelje na ponedeljek je obiskala občino Brusnice silovita nevihta, ki je hudo prizadela posebno vasi Brusnice in Suhadol in napravila po dosedanjih cenitvah nad milijon dinarjev škode. Na poljih je bilo uničeno vse, tudi otave ne bo. Vinogradi, ki so še dosti obetali, so opustošeni,

ker so vsi razkopani. Voda je drla kot v veletokih z Gorjancev. Do pasu so stali ljudje v njej in skušali rešiti, kar jim je bilo najpotrebnejšega. Voda je nosila s seboj ogromne množine zemlje, peska, drevja in podobnega ter s tem natrpala na debelo vsa polja. Ta deroča voda se ni ustavila niti pred trdnim jezo, ki ga je pred kratkim zgradila banovina. Podrla je tudi vse zasilne naprave ob hudournikih, ki so jim tudi pred nedavnimi skušali umetno zastaviti pot.

Strašna je bila noč za vse tukajšnje prebivalstvo. Ljudje so v naglici skušali poiskati mesta, kjer bi bili varni pred deročo vodo. Živina po hlevih je naravnost podivjala in mukala, kakor da bi slutila, da se ji bliža pogin. Voda je bila tolikšna, da je gladko odnašala cele svinjake. Posestniku Horvatu iz Brusnic je utonilo kar osem prašičev.

Prebivalstvo, ki je bilo že zadnjič po toči tako zelo prizadeto, je obupano, kajti sedaj mu je voda odnesla ali pokvarila še to, kar je toči ostalo. Dopisnik »Slovenca« se je razgovarjal z g. županom iz Brusnic, ki je ves obupan, in ne ve, kaj bi storil, da bi ljudem za silo pomagal.

Razdejanja, kakršno je povzročilo sinočno deževje, ne pominjajo niti najstarejši ljudje.

Mnogo škode je silovito deževje napravilo posebno še mlinarjem, ki imajo svoje mline ob Težkem potoku. Pri Znančevem mlinu je tekla voda preko obeh mostov. Strla je mlinsko kolesje, z žage pa je odnesla velike množine okroglega in rezanega lesa. V mlinu je pokvarila vso moko in žito. Pri Stinetovem mlinu je voda razdrila in deloma odnesla oboja mostova, ravno tako se je naravnost poigrala z brvnici ob Kovacčevem in Trpinčevem mlinu. Mlinar Trpinč sam se je sredi noči komaj še rešil iz preplavljenega mlinu in zbežal v bližnji kozolec, da ga ne bi dosegla voda. Preplavljene so vse njive in travniki, mnogo pa bo treba truda in dela, da bodo kmetje svoja polja očistili blata, ki je nanešeno vsepovsod. Potrebna je nujna pomoč.

Ministrski predsednik dr. Stojadinović, ban dr. Načlačen in minister Janković v Kranju

tudi največje žrtve. Ljudstvo je z razumevanjem poslušalo govor in ga večkrat prekinilo z navdušenim pritrdjevanjem.

Od občinstva navdušeno pozdravljeni so ob spremljavi godbe prikorakali naraščalniki, 35 po številu, ki so tako lepo izvajali proste vaje, da je njihov ljubki nastop ganil in navdušil vsakogar. Med vajo so ljudje ploskali nastopu teh najmlajših, med katerimi je bilo nekaj tudi takih, ki še ne obiskujejo šole. Za temi so izvedli rimske proste vaje člani polzelskega odseka, 40 po številu, 32 mladev v enakih plavih hlačah pa tri proste vaje. Ugajale so tudi tri skupinske vaje članov, posebno pa še telovadba na drugo in krogi. Ko smo gledali to telovadbo, smo se čudili, kako je mogoče v par mesecih doseči tako lepe uspehe. Izmed telovadcev na drugo se je posebno uveljavil telovadec Terjav, sicer pa so vsi kar po vrsti izvedli veletiče in krasne vaje na krogi. Člani so pokazali tudi simbolično vajo »Oj Dobrodošo ob spremljavi petja moškega zbora pevskega društva iz Polzele. Tudi ta simbolična vaja je bila izvedena z velikim razumevanjem.

Ko so prikorakali na prostor polzelske dekleta, 50 po številu, oblečena v narodne noše, je stopil na govorniški oder g. prof. dr. Hanželič. Uvodoma je omenil poslovilne besede nadškofa g. dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki so oporoka naši mladini. Velik je naš čas, ker je velika hudo-bija, velik, ker išče velikih ljudi, ki se bodo borili proti tej hudobiji. Ti veliki možje, žene, fantje in možje morajo zrasti v naših družinah in se posvetiti službi pravice. Tudi iz polzelske župnije, ki je bila vedno naš up, morajo zrasti veliki ljudje in so že zrastli, ki se in se bodo žrtvovali za našo sveto stvar, za našo vero, naše domove, za naš rod. Prisegamo zvestobo veliki oporoki pokojnega velikega škofa ljubitelja mladine in vsega slovenskega naroda.

Po aplavzu, s katerim je nagradilo ljudstvo govornika, je sledila simbolična vaja deklet »Gor čez izaroc«, ki je izredno lepo uspela. Kot zadnja točka je bila prosta vaja članov polzelskega odseka. Preden pa so začeli telovaditi, je govoril g. prof. Bitenc, ki je častil polzelski mladini h krasnemu uspehu, ki so ga pokazali na tem taboru, ko so nastopili izključno samo Polzelani. Preden se je navdušena množica razšla, so prikorakali na telovadišče vsi naraščalniki, mladei, člani fantovskega odseka in članice dekliskega odseka in poslušali državno himno, ki jo je zaigrala godba iz Velenja. Pred seboj smo videli nad 150 oseb in to samo mladino iz Polzele. Lep je bil ta pogled, ki je močno razveselil navzoče in dal polno lepih nad za bodočnost.

Poslanec Mravlje o konkordatu

Pred petomajskimi volitvami je takratni kandidat in sedanjí poslanec g. Milan Mravlje poslal nekemu županu v svojem volilnem okraju naslednje pismo, ki jasno kaže, kakšna navodila je dal Bogoljub Jevtič kandidatom za poslanske mandate glede vprašanja konkordata. Pismo se glasi:

Ljubljana, dne 10. aprila 1935.

Gospod župan!

Vsak dan se pripravljam, da Vas obiščem v Višnjigori, pa pride vedno kaka deputacija, s katero moram na banovino in tako se obisk mora odložiti. Rad bi se namreč z Vami ustmeno pogovoril še o marsičem, vsled tega tudi odlašam s pisanjem.

Upam, da mi bo jutri vendarle moglo priti v Višnjugoro. Kar se tiče izjav, ki jih želite od mene, Vam jih bom rad dal neke radi volitev, temveč iz globokega prepričanja. Saj sem bil tedaj, ko so zbirali podpise v parlamentu za ločitev cerkve od države in izgon Jezuitov iz Jugoslavije med onimi poslanci iz Dravske banovine, ki sem tak podpis odločno zavrnil. Z menoj vred je isto storil tudi tov. Koman. Da slojimo vsi priatelji bivše SKS na stališče pozitivnega krščanstva, je znano tako prezo. nadškofu dr. Jegliču, kakor tudi sedanjemu škofu dr. Rožmanu. Mi smo oboje cerkvenima knezoma to našo izpoved osebno sporočili potom deputacije našega slovenskega vodstva in zato so bili v rodstvu bivše SKS gg. dekani in župniki. To je vsem in vsakomur znano. Ti gg. so ravno bili v rodstvu stranke zato, da so dajali direktive, kako stališče naj zamezame SKS do cerkve. Oni so korigirali vsak korak, ki ni bil v skladu z vero ali cerkvijo. Dosledno temu našemu pozitivnemu krščanstvu, s katerim priznamo, da je cerkev največja moralna sila v našem narodu, je jasno, da želimo in da vemo tudi delati iskreno in pošteno na timboljskih odnosih med Jugoslavijo in Vatikanom, kar bo omogočeno s konkordatom, ki ga pripravlja vlada g. Bogoljuba Jevtiča. Čimprej bo ta konkordat predložen narodni skupščini, tem ljubše nam bo in jaz kakor tudi vsi moji politični prijatelji bomo zanj glasovali. To moje stališče povejte vsem in vsakomur, kdorkoli bi dvomil v iskrenost našega verskega prepričanja.

Prav lepo Vas pozdravlja in se priporoča:

Milan Mravlje, tr.

Tako je mislil g. poslanec Mravlje o konkordatu pred dobrima dvema letoma, ko je bil še na vladici, danes, ko je v opoziciji, pa je glasoval proti istemu konkordatu.

Minister dr. Krek o slovenstvu

Govor ministra dr. Kreka na taboru v Cerknici dne 1. avgusta

Mile sestre, dragi bratje!

Po programu in naročilu vaših prirediteljev naj se z vami pomudim par minut v premišljevanju o našem slovenstvu.

O ubogo to ljudstvo! Odkar se je slovenski rod naselil ob Savi, Dravi, Muri in Soči, je sebe označeval za slovenski rod, je govoril slovenski jezik. Dasi je bil izredno skromen, miren, tih in vpluden prebivalec teh dolin in brd, vendar so ga sovražili, preganjali, iztrebljali s severa in juga. Poseben križev pot zaničevanja, zasmehovanja in poniževanja je zgodovina Slovencev.

O ubogo to slovenstvo. Kot preganjenec v odrešilo zatočišče se je zagnalo z vso svojo vero, upanjem in nedopovedljivo ljubeznijo v svojo narodno državo. Jugoslavija. Pa zloba še v domači hiši ne preneha. V domačem krogu našem so ostali nizki ljudje — spekulanti z narodnostjo, nacionalizmom, državnostjo, slovenstvom in jugoslovanstvom. Spekulacija jih žene, da v nacionalni državi med svojim narodom, ki je to državo ustvaril, vidijo protidržavne tokove. Zlo rodi zlo in da bi bila spekulacija učinkovitejša, blatijo slovenstvo eamo kot separatistično, jugoslovanstvo in Jugoslavijo škodljivo, pa pravijo, da zato slovenstvo treba popraviti v staro šaro in ga nadomestiti z jugoslovanstvom, ki je naša sedanost in bodočnost.

Zato je res treba, da naša mladina v prosvetnih večerih in tečajih to razmislija, postavi vsako reč in pojem na svoje mesto, izobliči v sebi naše narodno prepričanje in tako ustvari svoj čisti nacionalni nazor.

Narod je naraven pojav, je Stvarnikovo delo, kot je družina.

Narod je torej Bog dal in mu je dal posebne lastnosti, talente in običaje, ki ga ločijo od drugih narodov in njega samega označujejo kot narodnostno posebno edinico.

S talenti, ki jih je Bog narodu dal, je ta oblikoval svoj dom, izpolnjeval svoja prebivališča in svojemu srcu prijetno skušal urediti vse tisti kos zemlje, na katerem ee je ustalil.

S svojimi zmognostmi je narod koval zgodovino in kulturo. Lepote svoje in slabosti je vliil v oblike, v dogodke, v umetna in znanstvena dela.

Za vse narode sveta to velja. Ali naj bi bilo samo za Slovence drugače? Nemogoče! Dokaz življenja imamo Slovenci tako krepak, da je zdržal navale germanizma in italijanske propagande in bo toliko laže preстал domače iz zlobe spočete napade.

Ne manj kot tisoč let stari dokumenti pričajo o našem slovenskem jeziku in pismu. Boji za staro pravdo so poleg gospodarskih in socialnih krivic napadali tujca, tlačitelja in zahtevali postavbo in sodnijo v domači slovenski govorici. Proti bogati in močnogi germaniki in romanski kulturi je slovenski narod iz svojih siromašnih, a klenih moči ustvaril propagando splošne izobrazbe. Tako visoko in popolno smo izvedli splošno ljudsko prosveto, da smo Slovenci gotovo med prvimi, najbolj kulturnimi narodi sveta.

Biseri naše kulture, vrhovi našega narodnega genija pa so taki in toliko, da ni več popolnega popisa evropske umetnosti, ne znanosti, da ne bi moral omenjati tudi naša slovenska dela. Imena naših velikih mož so svetila in svetijo preko narodnostnih in državnih meja v evropsko kulturno občestvo. Kot narod smo se tudi obči kulturi dostojno predstavili.

Naš dokaz življenja je močan, Slovenstvo je narava naša, del našega bivanja. S to neizpremenljivo okolnostjo mora vsakdo računati, kdor hoče biti z nami na dobrem.

Slovenstvo je edina naravna in edina prava njiva, iz katere raste in uspeva jugoslovanstvo in s tem narod.

Iz polne slovenske duše, z vsem poštenim in zvestim srcem smo si vsi Slovenci Jugoslavijo želeli. V zvestobi ji služimo, cenimo in čuvamo kot eno največjih naših vrednot. Slovenstvo in jugoslovanstvo sta dva pojma, ki se dopolnjujeta, si ne nasprotujeta in eta oba danes potrebna za našo srečo in bodočnost.

Slovenska luč na jugoslovanekem prestolu, slovenska zvezda v jugoslovanekem grbu veže naše oči na središče države in srca nabirajo z vso ljubeznijo do nje.

Kdor je zadovoljen s tem, da mi z našimi slovenskimi srci iz slovenskega prepričanja ljubimo Jugoslavijo, vse Jugoslovane, vsako iskreno brat-

sko jugoslovanstvo, ta nas ima vse, k vsaki žrtvi pripravljene. Drugače kot slovenski pa mi živeti, delati, pa tudi ljubiti ne znamo, ker so nas Slovenske matere rodile.

Ker pa mi vemo, da država za svojo moč in trdnost, za svojo notranjo urejenost in usoglašnost nič drugega ne potrebuje, kot da so njeni vsi Slovenci, vsi Srbi in Hrvatje, zato se s ponosom smatramo najboljšim in edino pravim jugoslovanstvom nacionalistom med Slovenci.

Smatramo, da je zločinec, ne pa jugoslovanstvom nacionalist, kdor ubija naravne slovenske predpokoje državljanske in nacionalne ljubezni med nami. Mračni in škodljivi tipi le morejo ugašati pristno slovensko luč, ki greje in sveti tako lepo in po naše toplo in jo skušajo nadomestiti z nekim umetnim ognjem nenaravnega integralstva, ki v oči reže, pa ne svetli, gori tako, da nam škodo dela, pa nikogar ne ogreje.

Tisti, ki trdijo, da je treba slovenstvo odpraviti, pa ga nadomestiti z novim jugoslovanstvom, so zločinci nad narodom in državo. Nič boljši niso kot nekdanji nemčurji in italijanaši, ker prvi kakor drugi so nezvesti samim sebi, izkvarjene duše, ki trgajo s svojo narodnostjo svojo prirodo. Ne! Le v slovenstvu samem je živi ogenj jugoslovanstva.

Polzelska mladina manifestira

Celje, dne 2. avgusta.

Polzelska mladina, ki je že pred leti priredila mnogo dobro uspešnih taborov, je večeraj po dolgem premoru zopet javno nastopila in topot še v večjem številu in še bolj navdušena. Zažvela je šele pred dobrimi štirimi meseci, in vendar pokazala prav lepe uspehe.

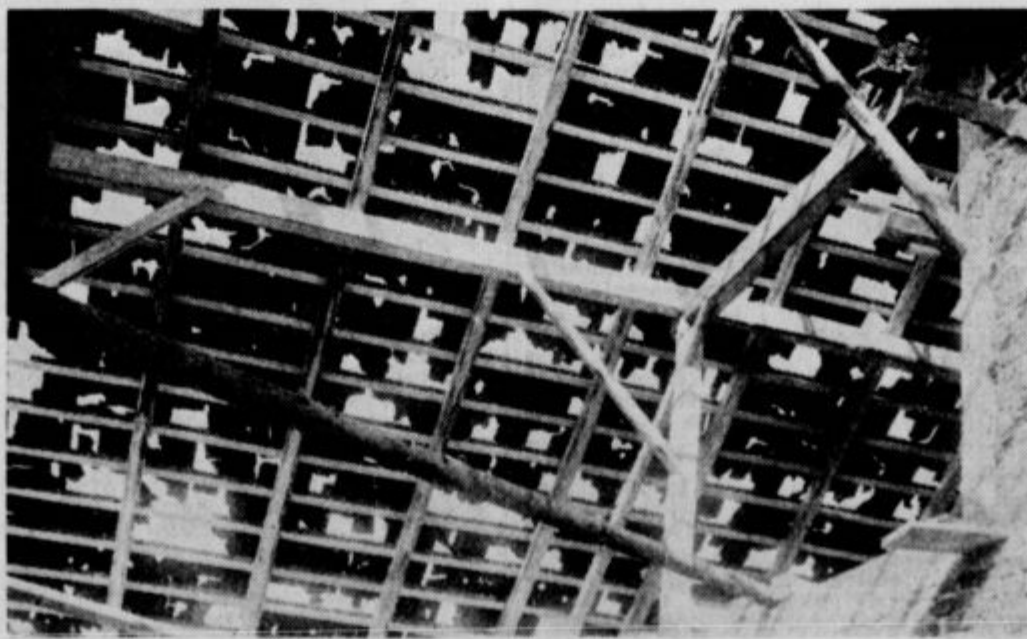
Pester sprevod

Popoldne ob 1 so naznanjali priče Savinjski dolini, da praznuje prijazna župnija Polzela praznik vstajenja naše prosvete. Na postaji se je zbrala velika množica ljudi, da pozdravi Celjane, ki so prišli na tabor, predvsem pa g. prof. dr. Hanželič kot pokrovitelja tabora in predsednika Celjske podzveze fantovskih odsekov g. prof. Bitenca. Po presrčnem pozdravljanju se je razvil od kolodvorja pester sprevod. Na čelu je korakala rudarska godba iz Velenja in igrala koračnice. Nato je jездilo 18 polzelskih fantov na težkih konjih, tem pa je sledila dolga vrsta mladine od naših najmanjših do članov fantovskega odseka in članice dekliskega odseka. S hiš so plapolale mladini v pozdrav državne zastave, pri križišču ceste v Podvin in v Braslovce pa je bil postavljen krasen slavlolik z napisom »Pozdravljena mladina« in »K soncu, svetlobi Orel hiti!«. Množica je krenila v polzelsko župno cerkev, ki je oddaljena od postaje skoraj

pol ure. V cerkvi so bile slovesne pete litanije, po tej pobožnosti pa so se strnili zopet v sprevod in odkorakali na telovadišče na Breg. Blizu lepe nove kapelice, posvečene Kristusu Kralju, je bil na travniku pripravljen telovadni prostor. Ob ograji je stalo pet visokih mlajev, raz katere so visele državne zastave. Ta prostor je združil kljub deževnemu vremenu nad 2000 ljudi, ki so z izrednim zadovoljstvom gledali telovadbo polzelske mladine.

Telovadba in govori

Za uvod je zaigrala godba državno himno, nakar je stopil na govorniški oder član fantovskega odseka Matevž Tavčar in pozdravil mladino, može in žene, predvsem pa celjske goste g. prof. dr. Hanželiča ter g. prof. Bitenca, g. župnika dr. Jantiča iz St. Petra v Sav. dolini, ki v svoji lepi starosti še vedno rad poseča katoliške mladinske tabore. Pozdravil je tudi župane okoljskih občin in podal zatem besedo županu občine Polzele g. Pongracu Turnšku, znanemu organizatorju in vodji katoliške prosvete na Polzeli, ki je krasno govoril o boju dveh taborov za nadvlado na svetu. Med tema dvema taboroma bo večna borba ne zaradi oseb, ampak zaradi načel, katerim smo prisegli večno zvestobo. Naš duh ne bo klonil nikoli, nikdar stopil v kompromis z nasprotnim taborom, ampak se vztrajno boril, pripravljen doprinese

Od toče razbita streha v Stopičah

Drobne novice

Koledar

Torek, 3. avgusta: Najdenje Stefana, mučenca; Lidija, vdova.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v nedeljo mirno v Gospodu zaspala gospa Katarina Tomšič, doma z Vine gorice pri Trebnjem. Zadnja leta je živel pri svoji hčerki, soprog magistralnega uradnika g. Koširja. Pokojna je bila dobra in skrbna mati, zelo verna in nad vse ljubljena žena, ki se je z vso ljubeznijo oklenila svojih vnukov in vnuki. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Lavričeva ul. 12 (za Bežigradom). Naj ji sveti večna luč. Zaljubljen naše iskreno sožalje!

† Sv. Pavel pri Preboldu. Dne 1. avg. t. l. je tukaj po kratki in težki bolezni nenadoma umrl g. Anton Stenovec, predsednik krajevne organizacije JRZ, predsednik kmečke hranilnice in posojilnice, bivši župan in dolgoletni odbornik občine Sv. Pavel. Zaslužnega moža bomo spomnili k večnemu počitku v torek, dne 3. avgusta, ob 10 dopoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljen naše iskreno sožalje!

Osebnostne vesti

Belgrajski nadškof v Sloveniji. V Slovenijo je dospel na poletni oddih belgrajski nadškof gospod Dr. Učič.

Poročila sta se 28. julija v Ribnici gospodinja Marica Miheličeva iz znane gostilne, ki od nekdaj drži »Slovenca« — novoročenka je bila njegova vneta prodajalka — in gospod Viktor Auer, orožniški podnadrednik, ki služi v Radnji pri Sevnici. Tudi mladi mož je iz ugledne katoliške hiše v Slovenski Bistrici. Mlademu paru obilo sreče in božjega blagoslova!

Upokojen je peh. narednik vodnik I. razr. Dragotin Jug.

Za voj. delegata na Češkoslovaškem je imenovan peh. podpolkovnik za generalštabne posle Stjepan Jendrašić, doslej načelnik štaba vardarske divizijske oblasti.

Žena ljubi močnega moža
mož normalno ženo brez nervoznih muh in živčnih napadov
še zdravega uradnika

Zahtevajte s kratko karto prospekte od
uprave Radenskega kopanišča
Slatina Radenci (pri Mariboru)

Bojevniki. Vsakoletna bojevniki slovesnost na Brezjah, ki je bila običajno na praznik Marijinega Vnebovzetja se letos združila z velikim bojevniki praznikom 29. avgustom, ko se bo položil temeljni kamen za grob neznanega slovenskega vojaka. Zato prosimo vse bojevnike, da smatrajo letos kot labor na Brezjah samo 29. avgust in naj se za ta veliki dan dobro pripravijo. Natančen spored objavimo pravočasno. — Zveza bojevnikov.

Duhovne vaje za gg. duhovnike bodo v Domu duhovnih vaj v Ljubljani, Zrinjskega 9, od 16. do 20. avgusta, od 23. do 27. avgusta, od 13. do 17. septembra, od 18. do 22. oktobra. Voditelj bo o. Patš S. J. — Zglasti se je treba vsaj teden prej. Oskrbovalnina za vse tri dni 120 din.

Ne zamudite ugodne prilike, si ogledati lepo razstavo Iv. »Krištala d. d. Maribor, tovarna ogledal in brušenega stekla, na Mariborskem tednu. Tel. int. 21-32.

Opozorilo francoskega konzulata. Konzulat Francije v Ljubljani si usoja naznaniti osebam rodom iz Sirije in libanske dežele, ki so se pred 30. avg. 1924 naselili v tujini, in s pred 30. avgustom 1926 niso poslužile svoje pravice, da bi optirale za državljanstvo Sirije in libanske dežele, da to lahko store se naknadno v roku, ki poteče dne 29. maja 1938 (po francosko-turški pogodbi z dne 29. maja t. l.). Vabimo osebe, ki se jih to tiče, da se javijo čimprej na konzulat Francije, Beethovnova ulica 4, v Ljubljani, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

M. OKORN, LJUBLJANA, HOTEL »SLOVE«
Telefon štev. 26-45.

5. mednarodni kongres tiskarnarjev v Budimpešti. V Budimpešti bo letos od 24. do 26. avgusta 5. mednarodni kongres tiskarnarjev. V istem času bo odprta tudi tiskarsko kulturna razstava. Na sporedu kongresa so vrhu poročila predsednika in volitev upravnega odbora tudi strokovni referati: Višinski tisk v konkurenčnem boju z offsetnim in globinskim tiskom; ulejanje svežih tiskov; problemi časopisnega tiska; razmnoževalni in pisarniški tiskalni stroji; vprašanje okusa v tipografiji; pomen dobrega naraščanja principa; izobrazba kalkulatorjev; tržni red nemške tiskarske obrti. V zvezi s kongresom so tudi ogled mesta, izleti in podobno. — Razstava je zasnovana zelo na široko in bo prikazovala zgodovinski razvoj tiskarstva od prvih početkov do danes, stare rokopise in tiskala, tehnično tiskarstvo, knjige, knjigoveštvo, izdelovanje papirja, tiskarske barve, barvne, ki so potrebne za tiskarsko obrt in končno novinarstvo. Vse, kar bo razstavljeno, se bo nanašalo prvenstveno na tiskarsko kulturo Madžarske.

Izprememba rodniškega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Bogomiru Lekanu, članu občine Slari trg v logaškem okraju, v »Oražcu«.

Vaše zdravje čuva

„LASTA“ SLADNA KAVA

Foto atelje Pavlovič v Ljubljani. Poljanska cesta 12, ima v zalogi zelo lepe slike s potovanji, ki ga je priredilo društvo »Planina« v Francijo, Švico in Italijo.

Gorica-Sveta gora-Trst: romarska avtoizleta 14. do 16. in 18. do 20. avgusta. Prijavite se takoj za brezplačna pojasnila na naslov: »Družina božjega svetca«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Sadno vino ali sadjevec, epikal M. Humek, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, leta 1917. Cena izvodu je din 10. Knjiga je prirejena po največjih virih in lastnih izkušnjah. Nudi bogata navodila, kako se sadjevec izdeluje, kako z njim

ravnajmo, da dobimo okusno, zdravo in stanovitno pijačo. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in vporabo sadnih tropin, da ne pridejo v nič; opremljena je z 42 podobami. Vsem sadjarjem to izvrstno brošuro najtopleje priporočamo!

»Putnik« Ljubljana priredi 7., 8. in 9. avg. tri-dnevni avtobusni izlet v Trst. Cena vožnji in kol. pot. listu din 135. Ostale informacije v vseh biletarnicah »Putnika«. Prijave se prejemajo do 5. avgusta 1937.

V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovitost.

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

»Putnik« Ljubljana priredi v mesecu avgustu sledeče avtobusne izlete: 1. Od 7. do 9. avgusta trodnevni avtobusni izlet v Benetke, Padovo, Trst in Gorico. Cena vožnji, prehrani, prenočišču ter kol. pot. listu din 525. Rok za prijave do 3. avgusta 1937. 2. Od 15. do 22. avgusta osem-dnevni avtobusni izlet v Dolomite in na italijanska bojna polja. Cena vožnji, prehrani, prenočišču ter kol. pot. listu din 1525. Rok za prijave do 11. avgusta 1937. Informacije v biletarnicah »Putnika«.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenice.

Turistični avtobusni izleti v Opatijo-Sušak za 70 Din. Informacije Putnik. Gajeva 3, tel. 24-72.

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

1. Maša zadušnica za pokojnega dr. Jožeta Puntarja bo danes ob 7 v frančiškanski cerkvi.

1. Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek, 5. avgusta, izlet v Sent Rupert. Veselo goro, Mokronog in Zalostno goro. Odhod iz Ljubljane s Kongresnega trga ob 8 zjutraj. — Avtobus 40 din. — Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu.

1. Predavanje o gojitvi cvetlice priredil podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva Šiška. Ljubljana v samostanski dvorani v Šiški jutri, 4. t. m. ob 20. Predava vrtnar g. Ivan Čeh. Nato sledi razgovor in prijava za razstavo cvetlice na jenskem velesejmu, podružnična razstava sadija ter o našem skupnem izletu, kjer nam bo pokazana praktična uporaba škropiv za zatiranje sadnih škodljivcev.

1. V Ljubljani umrli od 23. do 29. julija t. l.: Jebrač Albini, 83 let, mestni sluga v p., Vidovdanska 9; Verderber Franciška roj. Altmann, 87 let, vdova strojevodje, Vidovdanska 9; Hergarčič Franc, 71 let, delavec, Krakovski nasip 6; Kosovine Ivan, 67 let, poštni sekretar v pok., Ciril-Metodova 19; Hudabunig Avgusta, 76 let, zasebnica, Rožna dolina, cesta X-24; Ličen Ivan, 29 let, delavec, Pot na Rakovo jelšo; Segatin Franc, 69 let, vpok. tob. tov., Rožna dolina, cesta XVII-4; Zupančič s. Ana Agapija, 21 let, usmiljenka, Slomškova 20; Peterca Helena roj. Zaleteč, 92 let, Kolodvorska ul. 18; Zagar Marija roj. Glavan, 56 let, zasebnica, Velika čolnarska ul. 15; Franc Franjo, 46 let, strojni tehnik, Borovnice 135; Jerob Joško, 39 let, ključavničar, Pod ježami 17; Stražar Antonija, 13 let, hči sprej. elektr. cest. žel., Tovarniška ul. 3; Zupančič Marija roj. Jančar, 52 let, žena delavca, Pokopališka ul. (baraka); Odar Helena, 58 let, učiteljica, Studar 7; Arko Alojzij, 13 let, sin posestnika, Globelji, obš. Sodražica; Pečnik Ernest, 1 leto, sin delavca, Lubija 11, obš. Mozirje; Trokan Andrej, 72 let, mestni delavec v p., Karlovska c. 16; Leskovec Janez, 45 let, delavec, Ig pri Ljubljani; Koser Mira roj. Franke, 52 let, vdova poš. urad., Verovškova ulica 54; Omanen Anton, 1 leto, sin delavca, Draga 10; Grabnar Janez, 1 leto, sin delavke, Nevlj pri Kamniku; Pirč Franciška, 53 let, pos., Vače p. Litiji.

1. Nasilje pred šentjakobskim župniščem. Dva pijanca, 34-letni tesar A. G. in 31-letni hlapec F. G., sta v nedeljo ob dveh popoldne počela pred šentjakobskim župniščem grda nasilja. Prvi je hotel skozi okno opraviti kar malo potrebo v kletno stanovanje in ko so ljudje klicali na pomoč stražnika, je nasilnež nanj navahnil, toda stražnik ga je prestregel s pendrekom. Nasilnež je priškolil na pomoč njegov tovariš, ki je že izvlekel nož, s katerim bi bil najbrže stražnika zabodel. K sreči sta stražnika prišlo na pomoč dva mlada moška iz bližine, ki sta pomagala ukrotiti oba nasilneža, ki sta bila nato odtrpana na trnovsko stražnico, od tam pa v policijske zapore. Policija je o ovađila zaradi javnega nasilja sodišču.

1. Nesreča delavke v tiskarni. V litografiji Čemažar in drug se je včeraj ob 2 popoldne hudo ponesrečila 28-letna delavka Marija Stanovnikova, doma iz Vnanjih gor. Stanovnikova je delala pri tiskarskem stroju. Z roko pa je prišla med obe plošči. Stroj ji je zmečkal desno dlan, tako da bo reva najbrže vse življenje za delo nesposobna. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

1. Pet aretirancev. Včerajšnji »Ponedeljski Slovenec« je poročal o uboju na Tržaški cesti. V soboto zvečer je bil namreč na križišču z Bleiweisovo cesto napaden 42-letni klepar Vid Bivic, ki ga je napadla skupina 6 razgrajevcev. Kakor je policija ugotovila, je nekdo izmed te skupine butnil Bivica tako nesrečno, da je padel ter si pri padcu razbil lobanjo. Tukaj gre torej bolj za poskodbu s smrtnim izidom, kakor za uboj. Pet napadalcev je policija zaprla, šestega pa izpustila.

1. Brezobziren hišnik. Neka hiša blizu trimojstva ima dolgo, široko vežo, ki je navadno vedno odprta. V nedeljo popoldne okoli pol 3 je med ljudmi, ki so se v največji plohi zatekli v to vežo vedrit, zbudil upravičeno ogorčenje surov nastop hišnika. Ko je bilo kot iz šaka, se je hišnik prižal v vinjenem stanju in tebi nič menil nič zaklenil pred nosom vsem, ki so vedrili, potem pa je hotel kratkonožni oditi v notranjost in jih prepustiti njihovi usodi. Ker so bili tudi drugi izhodi zaklenjeni, so se vsi kar na lepem znašli v neprostovoljni ječi. Na vlnudno pripombo enega izmed gospodov, kakšne maniro so to, da zaklene vrata, ne da bi jih bil prej opozoril, se je hišnik razburil in surovo zakričal: »Kdo vas je pa klical?! Tukaj nimate nič iskati! Gospod mu je pojasnil, da je najnosovnejša pravica vsakega meščana, da se ob nevihti in drugih izrednih prilikah zateče v prvo bližnjo vežo. Hišnik pa je na te besede reagiral s kretinjo, s kakršno se napodi pes. Odklenil je vrata in pokazal z roko, čes: Izginitel! To je storil v tako grozili pozni, kakor da se hoče vsak hip vreči

na gospoda. In bi bil to verjetno tudi storil, če ne bi bilo priče. Tako so morali vsi, ki so vedrili, v največji plohi oditi iz veže, drugače bi ostali za zapahi. — Brezobzirnost tega hišnika zasluži javno obsodbo. Med ljudmi, ki so vedrili, bi bil slučajno lahko tudi kakšen tujec, ki bi odnesel s seboj »lepo« mnenje o vlnudnosti in gostoljubnosti ljubljanskih hišnikov.

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Maribor trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4 in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Maribor

Mariborskemu tednu je poslal pozdrave in želje za največji uspeh notranji minister dr. A. Korošec, ki se osebno radi zaposlenosti ni mogel udeležiti slovesne otvoritve.

Spored prireditvev MT za danes in jutri. — Ob 8 koncert združenih moških zborov Ispučevpevske župe; dirigira Albini Horvat in prof. Ubald Vrabec. Od pol 9 do 10 na razstavišču promenadni koncert. V sredo ob 7 zvečer staletni tek skozi mesto; start v Ljudskem vrtu, cilj na Trgu Svobode. Ob 8 v mestnem parku predstava »Sen kresne noči«, od pol 9 do 10 zvečer promenadni koncert na razstavišču.

Dekliška katoliška akcija ima danes zvečer ob pol 8 v Domu svoj redni sestanek. Na sporedu je razgovor o dekliškem dnevu. Pridite vse!

Smrt kosi. V Hrastrju pri Limbušu je umrla 63 letna posestnica Ina Strašil, katere truplo bodo prepeljali v Ptui, kjer se bo vršil pogreb. Naj v miru počiva!

Dobrodošli mariborske carinarice so v preteklem mesecu znašali 7.801.969 din. Od tega je dal uvoz 7.783.045, izvoz pa 18.924 din. Depozitov je bilo 1.819.199,80 din.

Oni od izletnikov SK Planine v Pariz, ki je pozabil v hotelu Doreks v Milanu fotoaparata, naj se javi pri g. Švarcu, Praprotnikova 26, Maribor, Krčevina.

»Sofra« pregledne kartoteke, štampilje, signirne štampilje, pisalni stroji! Sedaj Gregorčičeva ulica 24, Maribor.

Tujski promet v juliju. Vseh tujcev je bilo v preteklem mesecu v Mariboru 2070, od tega 1050 tuzemcev in 1020 inozemcev, nočnih je bilo 7246.

Strela zažiga. V viničarijo posestnika Lovca Leskovarja v Dežnem, občina Makole, je udarila strela in zažigala leseno ostrešje stanovanjske vse bali njunega masčevanja. Sedaj pa je le neka 1000 kg cena, ki se je v njem nahajalo. Viničarja in njegovo ženo je v noči prebudil močan grom, nakar se je v hlevu pojavil ogenj. Iz stanovanja jima je uspelo spraviti obleko in pohištvo, na gašenje požara pa ni bilo niti misli, ker v bližini ni vode. Škodo cenijo na kakih 10.000 din.

Dva nasilnika. Prebivalstvo zapadnega dela Slovenskih goric sta že delj časa terorizirala Ivan Ganzer iz Košakov in Franc Neuwirth, vendar ju dolgo nikdo ni upal prijavit oblasti, ker so se vsi bali njunega masčevanja. Kadaj pa je le neka neznanca oseba telefonično sporočila orožniški postaji v Košakih Ganzerjeve in Neuwirthove hudo baje. Orožniki so pri svojih poizvedbah ugotovili celo kopico dejani, radi katerih se bosta morala zagovarjati pred sodiščem. Ganzerja so orožniki že aretirali, Neuwirth pa se še skriva.

Prodajalna mestnih podjetij se bo z Aleksandrovo ceste preselila v magistratno poslopje na Glavnem trgu v lokale, ki jih ima sedaj trgovec Uhlir. Lokale bodo primerno preuredili, da bodo odgovarjali vsem potrebam moderne trgovine. Preselitev se bo izvršila 1. septembra.

Na litopatološki razstavi, ki se vrši v okvirju Mariborskega tedna tolmači kmetijski strokovnjak vsem dan od 4—5 razstavo in biološko borbo proti vsem rastlinskim škodljivcem. V nedeljo bo poseben predavanje za podeželske posestnike razstave.

Mariborska policija je na zabavišču Mariborskega tedna aretirala tri znane žeparje, ki so se pripravljali, da se podajo na svoj nepošten posel.

Šahovske prireditve v času Mariborskega tedna. Mariborski šahisti bodo za časa Mariborskega tedna igrali medklubске pokalne tekme za klubsko prvenstvo Maribora. Tekme se vrše vsako leto. Lansko leto si je prvenstvo priboril Mariborski šahovski klub. Letos bodo tekmovali štirje tekme in sicer Mariborski šahovski klub in šahovske sekcije UJNZB, SK Železničarja in SK Slavije. Tekme se vršijo tako, da tekmuje vsak klub z vsemi ostalimi in sicer na osmih deskah. V prvem kolu se srečajo SK Železničar in SSK Slavija ter UJNZB proti MŠK. Prvo kolo bodo igrali v sredo ob 20 na vrtu restavracije Novi svet v Jurčičevi ulici. Za tekme vlada med mariborskimi šahisti izredno zanimanje.

Sevnica ob Dravi

Predstava »Slehernikac na prostem« bo v soboto in nedeljo zvečer ob osmih, ker je preteklo nedeljo radi slabega vremena morala odpasti.

Celje

45 letnica mašništva. V tistem kapucinskem samostanu je obhajal v soboto g. p. Linus Prah 45 letni jubilej mašništva. Kako skromen in tihi je naš jubilejant nam dokazuje to, da celo samostanska družina ni vedela za to, da ima jublanta v svoji sredi. Po vsej Savinjski dolini je znana njegova gorečnost. Radi vnetega apostolskega delovanja je bil izbran za provinciala in imenovan od škofije za konzistorialnega svetnika. Gorečemu ljubitelju duš kliče: Bog ga živi še dolgo vrsto let čilega in zdravega v vinogradu Gospodovem!

Romanje na Brezje. V četrtek 5. avgusta vozi izletniški avtobus ob štirih zjutraj izpred kolodvora na Brezje—Bled—Škofja Loka—Ljubljana. Povratek v Celje istega dne zvečer. Vozni stroški znašajo 60 din za osebo. Prijave in denar sprejema podružnica Slovenca v Celju najkasneje do srede, 4. avgusta predpoldne.

Seznam davčnih obvezancev za pridobitno v mestni občini celjski je na vpogled na mestnem poglavarstvu šta št. 10 do 17. avgusta.

Umrlijost v mesecu juliju. V mestu je umrlo v juliju 13 oseb, v javni bolnišnici pa 27 oseb.

Tujski promet v Celju se dviga. Kljub slabemu vremenu je bilo v Celju v mesecu juliju precej več tujcev, kakor lani. Lani je v juliju obiskalo Celje 1080 oseb, letos jih je pa 1447, izmed katerih je bilo 1113 Jugoslovanov in 334 inozemcev.

Pri športni tekmi si je ponoč zlomil. Korošec Stanko, 18 letni mesarski pomočnik iz Celja, je igral v nedeljo 1. avgusta na Olimpijcem igrišču športno tekmo. Neki soigralec ga je brenil na igrišču tako močno, da mu je zlomil levo nogo.

Dve žrtvi neprevidezosti. Lavriha Jožeta, hlapca v Slivnici pri Celju, je 1. avgusta doma neki trgovski pomočnik ustrelil po neprevidezosti v vrat in nevarno poškodoval. — Istega dne sta se stopla v Celju Praznik Anton, 16 letni vajenec in Avgust Z., mesarski vajenec, oba iz Celja, pri čemur je Avgust Z. zabodel Praznika z nožem v desno nogo.

Kino Metropol. Danes »Žrtev ljubezni« (Vorstadtvietre) — Hans Moser.

Tovariši bojevniki iz bivše Stajerske

15. avgust t. l. je vaš dan na Brinjevi gori pri Zrečah. Čitali ste vest v nedeljskem »Slovenec«, da bo na Marijino Vnebovzetje bojevniki tabor na zelo priljubljeni božjepotni Brinjevi gori. Znani bojevniki, ki se je moral v svetovni vojni z orožjem v roki bojevati, vas vabi na ta shod. V eporazumu z zvezo bojevnikov v Ljubljani deluje prebglaji zreški gosp. župnik Joško Bezjak, ki smo ga prosili, da organizira prireditve po svoji znani uvidenosti in spretnosti. Tovariši bojevniki iz Zreč, vas pa še posebno prosimo, da podprite gosp. župnika in se pripravite za ustanovitev bojevnikiške skupine. Vsi tovariši bojevniki na noge. Ta labor naj bo pripravil za veliki 29. avgust, ko vas zveza vabi na Brezje na veliki labor, posvečen vsem slovenskim bojevnikom iz svetovne vojne.

Ta dan bo položen in blagoslovljen temeljni kamen za grob neznanega slovenskega vojaka.

Zveza bojevnikov.

Sladka gora pri Šmarju

Na župnijski cerkvi smo dali letos prepleskati vse tri zvonce, kar je bilo že skrajni čas. Zdaj je zunanost cerkve, ki je bila lani zunaj prenovljena tako lepa in mična, da potnik začuden obstoji, ko jo zagleda. Nevarna dela v veliki višini sta solidno izvršila marljiva in podjetna brata Jožef in Miha Gersak za zmerno ceno, da ju moramo za slična dela vsakomur najtopleje priporočati. Kr. banska uprava v Ljubljani je prispevala k popravilu te krasne romarske cerkve 3000 din, za kar izrekamo tudi na tem mestu najtoplejšo zahvalo. Revno ljudstvo, ki je že lani požitnovalno prispevalo za popravilo cerkve v teh slabih časih, stroškov samo ne bi zmoglo. Romarski shod bo tukaj v dneh od 12. do 14. avgusta. Romarji od blizu in daleč pridite v teh dneh k sladkogorski Materi božji!

Na dan neviht, dne 26. julija je tresčilo v hišo posestnika Jagodiča Jerneja, p. d. Jesiha na Sladki gori št. 14. Udarilo je v dimnik; hiša krita s slamo, je bila kmalu v plamenih, človeških žrtev pa ni bilo, čeprav je bilo nekaj domačinov v hiši oziroma v kuhinji. Zgorelo je ostrešje, uničen je strop, vse drugo se je posrečilo rešiti pridnim domačim gasilcem, sosedom in gasilcem iz Mestinja, ki so tudi prišli na pomoč. Hišo in vsa gospodarska poslopja je imel lastnik zavarovane komaj za 5000 din. Ker ima bolno ženo in sina, ga je nesreča zadela še huje. Priporočamo ga dobrim srcem, naj mu pomagajo, da bo vsaj pred zimo že pod pod svojo novo streho.

Soštanj

Nočno delo v slikarski stroki! Naši mladi rdečkarji, ki sedaj že vendar enkrat sami uvidevajo, da bo sla komunistična Španija v najkrajšem času rakom živžvaj, pričakujejo zadnjo pomoč za to izgubljeno stvar v tem, da namalajo svoje obupne kilice v nočnih urah z rdečo barvo na zidove in ograje v Soštanju. Čitajo so napisli: »Zahtevamo pomoč za zakonito špansko vlado!« in »Živela španska ljudska fronta!« itd. — Dragi gospodje rdečkarji! Tudi takšna reklama ne bo prinesla rešitve, dasiravno jo izbira in določa strokovno izobraženi vodje. Prepričajte se, da spomnili na vaše španske brate, ker podjetji, ki že piska na zadnji luknjici, ne pomagajo nobena še tako dobro izmišljena reklama več. Rdečo Španijo reši mogoče samo še eno in to je, da se vsa rdeča okužena mladina poda osebno v Španijo ter se tam bori ramo ob ramo s španskimi brati za uresničenje — »raja na zemlji«. — znamaka »Staline«. — Mislimo pa, da bi se ti rdečkarji kaj hitro vrnili nazaj, srečni, da bi odnesli zdravo kožo. Končno pa ruben pometen soštanjčan itak teh slikarskih otročarij ne bo vzel preveč resno, ker šolski mladini se more v počitnicah tudi privoščiti nekaj zabave.

Dvoje pa je pri tem zanimivo: Ali plačajo rdečkarji slikarji za to nočno delo tudi doklade? So ga li prijavitli pri bolniški blagajni, ker se nam bi revež smilil, ako bi moral sam plačati zdravnika v slučaju kakšne »nezgode«? — B. F.

Novo mesto

Umetnostna razstava. Že ves teden je v prostori tuk. meščanske šole lepa umetnostna razstava treh zelo nadarjenih umetnikov—začetnikov. Razstavljajo Novomeščan Brejc Lado, Perko Lojze iz Starega trga ter Mirko Romih iz Celja. Vsi so učenci kiparske oddelke Srednje tehn. šole v Ljubljani. Razstavili so lepe slike v olju, slike v akvarelih, pastelih in z ogljem delane ter mavčne-lezene kipe. Človek, ki si ogleda to razstavo, mora občudovati veliko pridnost in veliko ambicijo teh mladih ljudi. — Razstava bo odprta še do srede. Vstopnina je le 2 din.

Kostanjevica

Ribi blagoslov. Odkar je Krka postala po posredovanju občine kostanjevške zaščitena in je lov dovoljen le s trčki, se je ribolov znatno zboljšal. Ribe kar z vneto grabljo za trnke. Naj zadostuje le en primer. Od torika do srede in na četrtek pretekli teden, ko je bila voda blatna od nalivov, so na trkih potegnili iz globine Krke 36 somov in en primer krasnega, pa zadnje čase zelo redkega menčaka (»Aalrutte«). Videti je, da je sport ribolova na trnek potopil v Kostanjevici tudi rentabilen in za sportnike zelo privlačen.

Gradbeno gibanje. Občina je s pomočjo občinske hranilnice začela preurejati bivšo Oražnovo gospodarsko poslopje v lepo stanovanjsko hišo, primerno sodobnim zahtevam. Delo vidno napreduje in s 15. avgustom bo že dovršeno. V hišo se naseli finančna kontrola. — Dne 10. avgusta bodo pa začeli graditi v okvirju danih možnosti in lastne iniciative in lastnih žrtveh občanov cesto iz Dob na Velike Vodenice, ki veže 7 vasi. Cesta bo tlakovana. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, je bilo načelo, preden se je uresničila naša ideja. — Konec tega meseca bo kotnato delo velikopoteznega načrta, zajeti vrelec v Črnci vasi in ga speljati v sredino vasi, kar bo velike vrednosti v vseh ozirih. Pa tudi drugi studenci bodo v tej sezoni preurejeni, da bo imelo ljudstvo zdravo vodo.

Laporje

Igro »Revček Andorjeka« so naši fantje in dekleta igrali v režiji gđ. učiteljice Frlečove. Kljub slabemu vremenu je prišlo mnogo gledalcev od vseh strani.

Farni danc priredi v mesecu avgustu naša župnija. Namen tega dneva je, poglobiti zavest farnege občestva, razplameti ljubezen do domačije in navdušiti ljudi, da čimprej začnemo graditi primerno ognjišče za našo mladino — farni dom!

Gorelo je pri nas štirikrat v razmeroma kratkih presledkih. V Laporju je požar uničil Franca Uršicu (p. d. Urbanu) hišo in hlev, v laporški gori Mihi Kresniku hram, klet in stiskalnico, v Levčev hi

Uredba o minimalnih mezdah

Kot smo že poročali v nedeljski Mevilki, je bila v »Službenem listu« z dne 1. avgusta t. l. objavljena uredba banske uprave o določitvi minimalnih mezd. Besedilo te uredbe, ki jo v naslednjem prinašamo v celoti, je sledeče:

ODREDBA

Na podlagi čl. 2., odst. (1) in (2), uredbe o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodništvu »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 13. februarja 1937, št. 33/XI/58) — »Službeni list« št. 103/15 iz leta 1937 — odredjamo sledeče minimalne mezde na ozemlju dravske banovine:

Člen 1. (1) Minimalne mezde nekvalificiranih delavcev (delavci) znašajo na uro v dinarjih:

V strokah navedenih v čl. 2. te uredbe pod	Za delavce (delavke) v starosti nad 18 let		Za delavce (delavke) v starosti pod 18 let
	v industriji ne glede na kraj ter v trgovini in obrti s nad 5000 prebivalci	v trgovini in obrti s pod 5000 prebivalci	
a	3.—	2.75	2.50
b	2.75	2.50	2.25
c	2.50	2.25	2.—

(2) Za stroke navedene v čl. 3. te uredbe ne veljajo te minimalne mezde.

(3) Za stroke navedene v čl. 4. te uredbe se minimalna mezda ne predpisuje.

(4) Za odmero višine minimalne mezde je merodajni kraj obratovanja, ne pa sedež podjetja.

(5) Kot industrijska podjetja se smatrajo ona, na katera se nanaša § 32., odst. (1), zakona o obratih.

Člen 2. (1) Po lestvici, navedeni pod a) razpredelnice v čl. 1., odst. (1), te uredbe, se odredjajo minimalne mezde za naslednje stroke:

Rudarstvo; lomljenje, drobljenje in izbiranje kamna, peska, gramoza; kopanje glin, kaolina, peska; cementarne; apnenice; lopnice, livarne in valjarne železa, bakra in drugih kovin, livarne železa; izdelovanje žice; izdelovanje in popraviljanje finih armatur, aparatov, instrumentov itd.; izdelovanje predmetov iz plemenitih kovin; izdelovanje, popraviljanje, montiranje in demontiranje strojev, konstrukcij, kotlov, rezervoarjev, dvigal itd.; izdelov. kemičnih izdelkov; izdelov. barv, lakov, firneža, kita, črnila, mazil, lepil, pečatnega voska, krede itd.; predelovanje katrana in smole; destiliranje lesa, pridobivanje oglja, tanina in drugih ekstraktov; izdelovanje nitroceluloznih in podobnih izdelkov (iz celuloide, kabela, koloduma itd.); predelovanje nafte, mineralnih olj itd.; izdelovanje mazil, mazilnih olj; lopnice loja in masti; svečarne, milarne; plinarne, električne centrale; pivovarne; izdelovanje slada, spirita in kvasa; tiskarne; fotografirja; izdelovanje klisejev, pečatov, tiskarskih plošč itd.; gravirji; dimnikarji; dezinfekcijski zavodi; pogrebni zavodi.

(2) Po lestvici, navedeni pod b) razpredelnice v čl. 1., odst. (1), te uredbe, se odredjajo minimalne mezde za naslednje stroke:

Kiparstvo; klesarstvo; izdelovanje cementnih izdelkov in umetnega kamna; izdelovanje mlinjskih kamnov, brusov itd.; lončarstvo; steklarne; brušenje, jedkanje, slikanje, oblaganje, ali podobno obdelovanje stekla; izdelovanje in obdelovanje litnega železnega in kovinskega blaga; kovačnice orodja, srpov, kos itd.; pilarne, izdelovanje vijakov, zakovic, žebeljev, verig in drugih kovanih predmetov; kovači, kolariji; kotlarji; zavodi za kovanje, tiskanje in stiskanje kovin; izdelovanje ključavničarskih izdelkov; ključavničarji; instalaterji kurjav, sanitarnih naprav, vodovoda, plina, dvigal, električnih napeljav in naprav ter podobnih instalacij; predelovanje pločevine v kuhinjski pribor, svetlobne objekte, škatle, sode, pečl, galanterijske predmete in podobno; pocinkanje in emailiranje pločevine in predmetov; predelovanje žice v mreže, vrvi, žičnike, igle, zaponke itd.; izdelovanje kablov, izolirane žice, vrvi, elektro-tehničnih instalacijskih predmetov, baterij, akumulatorjev itd.; izdelovanje predmetov iz kovinskih spojin; galvanoplastika; puškarji; mehaniki; strugarji; izdelovanje in popraviljanje električnih strojev in naprav; fini mehaniki; izdelovanje in popraviljanje klavirjev, orgel, harmonijev, glasbil, gramofonov, gramofonskih plošč itd.; izdelovanje in popraviljanje prevoznih sredstev (čolnov, letal, koles, vozov, avtomobilov, karoserij itd.); izdelovanje farmacevtskih, kozmetičnih, parfumerijskih in podobnih izdelkov; voščarji, medicarji; predilnice, tkalnice, apreture, barvarne in tiskarne tekstilnega blaga; izdelovanje vate; izdelovanje sukanca; izdelovanje celuloze, papirja in lepenke; predelovanje in konfekcije papirja; kartonaže; knjigovoznice; izdelovanje usnja; izdelovanja gumijastih predmetov; izdelovanje čevljev in druge obutve; izdelovanje jermenarskih, sedlarskih, torbarskih in usnjatih ali podobnih galanterijskih predmetov; tapetniki in dekoraterji; tesarji; impregnacija lesa; izdelovanje pohištva razen upognjenega, ležalnih in vrtnih stolov ter podobnih množinskih predmetov; izdelovanje lesenih stavbenih delov, lesenih modelov; mizarji; izdelova-

nje ščetk in metel; izdelovanje košar in drugih pletenih predmetov; izdelovanje glavnikov in drugih predmetov iz celuloide, roga in kosti; pekarnice; slaščičarne; izdelovanje cikorijske, suragatov za kavo, žitne kave; praženje kave; mlinci za dišave; izdelovanje ribjih, mesnih in zelenjadnih konserv; predelovanja mesa; klavnice; mesarji in klobasičarji; čiščenje črev; predelovanje mleka; izdelovanje likerjev, žganja, sokov, esenc itd.; izdelovanje sodavice, brezalkoholnih pijač itd.; izdelovanje octa; izdelovanje in pridobivanje ledu; zdravilišča, kopališča, krznarji; kemično čiščenje in barvanje perila in obleke; pralnice; zavodi za čiščenje stanovanj in pohištva ter za hranjenje preprog in pohištva; gradnja, vzdrževanje, popraviljanje cest, mostov, železnice, vodogradnje; tlakovanje in asfaltiranje; gradnja nad zemljo, zidarsvo in gradbeno tesarstvo, studenčarstvo, krovstvo, polaganje podov in zidnih oblog; slikarstvo; čiščenje oken, portalov itd.; brivci, frizerji, zavodi za negovanje telesa; trgovine, denarni zavodi, zavarnovalnice; trgovinske in podobne pisarne; kinematografi.

(3) Po lestvici, navedeni pod c) razpredelnice v čl. 1., odst. (1), te uredbe, se odredjajo minimalne mezde za naslednje stroke:

Gojenje perutnine; vrtnarstvo; opekarne; izdelovanje šamotne opeke; vrvarne; izdelovanje pletenin na tvorniški način; izdelovanje čipk, vezzen, posametije in umetnega cvetja; gozdnarstva; žage; rezanje in cepanje drv; izdelovanje lesne volne; sodarji; drobljenje in mletje lesne skorje; izdelovanje parketov, lesenih rolojev in žaluzij, čepov, palic in državcev za dežnike, lesenih klincev; izdelovanje predmetov iz plutovine; mlinci; izdelovanje testenin; izdelovanje biskvita, kekse itd.; izdelovanje čokolade, kakava, kandiđov in drugih sladkornih predmetov; sušenje in vkuhanje sliv in drugega sadja; izdelovanje marmelade; črpanje in pripravljanje mineralne vode; izdelovanje perila, steznikov, kravati in podobno; izdelovanje obleke; izdelovanje klobukov, slamnikov, kap, tulcev; modistike; izdelovanje rokavic; industrije in obrti, ki niso navedene v tem členu, niti v členih 3. in 4. te uredbe, ter se tudi po upoštevanju določb člena 5. ne dajo uvrstiti v določljive navedene stroke v čl. 2. in tudi ne v stroke po členih 3. in 4. te uredbe.

Člen 3. V strokah: izdelovanje pletenin na netovarniški način; izdelovanje kopit in podpelnic, struženje lesa in izdelovanje drobnih in galanterijskih lesenih predmetov, kakor igrače, suha roba itd., ne glede na način izdelovanja; izdelovanje upognjenega pohištva, ležalnih in vrtnih stolov in podobnih množinskih predmetov, ne glede na način izdelovanja; izdelovanje in popraviljanje dežnikov in sončnikov — znaša minimalna mezda ne glede na kraj obratovanja za delavce (delavke) v starosti nad 18 let 2 din na uro, za delavce (delavke) v starosti pod 18 let pa 1.50 din na uro.

Člen 4. Minimalne mezde se ne odredjajo: Za gostilniška podjetja po § 76. zakona o obratih, monopolske tovarne, izdelovanje razstreliv, cestne železnice, nakladanje in raztovarjanje blaga ter za rudarska zadržna podjetja, ki zaposlujejo samo člane.

Člen 5. Poimenovanje posameznih gospodarskih strok je izvedeno skladno z nevarnostno tabelo, izdano z naredbom ministra za socialno politiko in narodno zdravje z dne 29. sept. 1934, št. št. 42.546 (»Sl. list« št. 698/92 ex 1934). V primerih, kjer obstoji dvom o uvrstitvi podjetja v pripadajočo stroko po tej odredbi, je merodajna uvrstitve po nevarnostni tabeli. V obratih, ki obratujejo v oddelkih, kateri spadajo v razne stroke po tej odredbi, oziroma po imenovanju nevarnostni tabeli, se plačujejo minimalne mezde, ki pripadajo dotičnim strokam, ako so ti oddelki samostojni. Ako pa ti oddelki niso samostojni in se delavci (delavke) uporabljajo v obeh ali v več strokah, se plačujejo vsi minimalna mezda.

Člen 6. Za kvalificirano delavstvo in vajence ne veljajo minimalne mezde, odredjene s to odredbo, temveč se bodo mezde za kvalificirano delavstvo in vajence odredile kasneje. Vendar pa se kvalificiranemu delavstvu ne smejo plačevati nižje mezde od mezd, določenih s to odredbo za nekvalificirano delavstvo v dotični stroki.

Člen 7. Zaslužek delavcev, ki delajo v akordu, ne sme biti manjši od zaslužka, ki se mora po tej odredbi plačevati za urno delo.

Člen 8. (1) Za osebe, ki dobiva plačo mesečno, se določi mesečna plača s 25 dnevnimi plačami, za osebe, ki dobiva plačo letno, pa se določi letna plača s 300 dnevnimi plačami.

(2) Delavcem, ki dobivajo na račun plače hrano in stanovanje, se zaračunava hrana z 8 din na dan, stanovanje pa z 2 din na dan.

Člen 9. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v »Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine«.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani,

dne 31. julija 1937.

Namestnik bana pomočnik:
dr. Majcen, s. r.

Tako izgleda
ASPIRIN

SPREDAJ ZADAJ

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Gibanje obratov v II. četrtletju

Ze v prvem četrtletju je nastal v gibanju obratov preokret, število objavljenih obratov je bilo le še nekoliko večje kot število novih. V drugem četrtletju pa je nova tendenca prišla prav izrazilo do veljave. Število obratov se je povečalo za 217 novih.

Za posamezne panoge je slika prijav in odjav sledeča:

	Prijave	Odjave	Razlika
Industrija	4	10	- 6
Obrt	302	184	+ 118
Trgovina	206	151	+ 55
Gostinstvo	87	43	+ 44

Nazadovanje v številu obratov opazamo pri čevljarjih, ki so nazadovali za 16 obratov, in pri mlinih, kjer odjave presegajo prijave za 6.

Med trgovskimi strokami so nazadovala trgovine z živili, s čevlji, z galanterijskim blagom, avtomatskimi in branjarji. Za 40 novih obratov pa so narasle trgovine z mešanim blagom. Pri drugih obratih so spremembe neznatne.

Število gostlin se je zvišalo za 21 in število krčm pa za 17.

Le industrijska panoga izkazuje padec in sicer se je število obratov zmanjšalo za šest.

Borza

Dne 2. avgusta.

Denar

Angleški funt je ostal neizpremenjen in je beleži v Ljubljani 238 den, v Zagrebu 237.30 do 238.80 (238) in v Beogradu 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je notiral na ljubljanski borzi 8.37—8.47, na zagrebški 8.41—8.51 (8.46) in na belgrajski 8.35—8.45.

Nemške marke so notirale v Ljubljani 12.70 do 12.90, v Zagrebu 12.70—12.90, za 15. avgust 12.66—12.86, za ultimo avgust 12.64—12.84, za 15. september 12.64—12.84, za ultimo september 12.61 do 12.81, za 15. oktober 12.565—12.765 in za ultimo oktober in 15. november 12.60—12.80, v Beogradu pa 12.70—12.90.

Grški bini so v Zagrebu notirali 30.90—31.60 (31.25), v Beogradu pa 30.65—31.35.

Španske pesete so nudili v Zagrebu po 295, Lire so nudili v Beogradu po 218.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2894.66—2409.25
Berlin 100 mark	1745.03—1758.90
Bruselj 100 belg.	729.95—735.02
Curij 100 frankov	986.45—1008.52
London 1 funt	215.73—217.79
Newyork 100 dolarjev	4308.51—4344.82
Pariz 100 frankov	162.52—163.96
Praga 100 kron	151.43—152.54
Trst 100 lir	227.57—230.65

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 2.400.378 din, na belgrajski pa 3.425.000 din.

Curij. Beograd 10, Pariz 16.3225, London 21.68, New York 435.5, Bruselj 73.3, Milan 22.9125, Amsterdam 240.25, Berlin 175.20, Dunaj 82.50 (82.05), Stockholm 111.775, Oslo 108.95, Kopenhagen 96.775, Praga 15.20, Varšava 82.70, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.575, Buenos-Aires 131.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 89—91, agrarji 52—53.50, vojna škoda promptna 404 do 406, begluške obveznice 75—76, 8% Blerovo posojilo 96—97, 7% Blerovo posojilo 85—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—100, 4% sev. agrarji 51—53, Trboveljska 245—255.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 88 den., agrarji 50.50—52 drobni kom., vojna škoda promptna 406—408 (406—408), 4% sev. agrarji 51.50—52.50, begluške obveznice 76 den., dalm. agrarji 74 den., 8% Blerovo posojilo 91 do 95, 7% Blerovo posojilo 84—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50 den., 7% stab. posojilo 85—86 (85). — Delnice: Priv. agrarna banka 196 den., Gulmann 60 bl., Osijejska javna 180—200, Osj.

sladk. tov. 200 bl., Raguzca 380—400, Oceanija 275 den., Jadranska plovidba 365 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 90 den., agrarji 52.50 bl., vojna škoda promptna 405—405.50 (405.50), begluške obveznice 76—76.25 (76.25), dalm. agrarji 74.25 den. (74.25), 8% Blerovo posojilo 93.50—94.50, 7% Blerovo posojilo 83.50—84 (84), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 den., 7% stab. posojilo 85—86. — Delnice: Narodna banka 7150 den., Priv. agrarna banka 199.50.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač., srem. 92—94. Ostalo neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet velik.

»Snia Viscosa« numerata zgradi v Jugoslaviji tovarno umetne svile. Italijanska družba »Snia Viscosa«, ki je največje podjetje za izdelavo umetne svile v Italiji, je zaprosila za dovoljenje, da zgradi v Jugoslaviji tovarno umetne svile. Naše oblasti niso še rešile tozadnje prošnje družbe »Snia Viscosa«, toda v krogih te družbe pričakujejo, da jim bo dovoljenje za postavitev tovarne kmalu izdano. Zgraditev tovarne umetne svile v Jugoslaviji bi stala predvidoma 5 milijonov lir.

Madžarska dovolila izvoz vrednostnih papirjev. Madžarska je dovolila izvoz vrednostnih papirjev, ki so bili kupljeni na podlagi predpisov o transferomotoriju.

Javna dela v Dalmaciji. Ministarstvo za gradbe je odobrilo banki upravi v Splitu kredit v znesku 9 milij. din za javna dela v primorski banovini. Ta denar bo v glavnem uporabljen za izsuševalna dela timotskega, sinjskega, vrgorskega in mostarskega polja. Sveda bo z zneskom 9 milij. din mogoče izvršiti le začetna dela odnosa, kjer so dela že pričetna, izvesti le del predvidenega načrta. Manjši del kredita bo uporabljen za gradbo cest, vodnjakov itd.

Cene jaje rastejo. Zadnja dva tedna je na trgu precejšnje pomanjkanje blaga. Kakovost jaje je bolj slaba, vsled česar jaja niso primerna za izvoz, ker glavni odjemalci kot Nemčija, Svica, Česloslovaška in dr., zahtevajo standardizirano blago. Mogoče pa je v večji meri izvoz v Italijo, ki nam je povišala kontingente. Na mednarodnem trgu je tendenca za cene čvrsta. Cene so narasle za 10%.

Oglašujte v »Slovincu«!

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 3. avg. 12.00 Kmečka godba, kmečki ples (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, sporod. obvestila — 13.15 Poljske in ukrajinske narodne — 14.00 Vreme, poročila — 14.00 Čas, vreme, poročila, sporod. obvestila — 14.30 Nac. ura — 14.50 Slovenske pesmi (plošče) — 15.00 Narodni jezik — kulturna dobrina (p. prof. E. Bole) — 15.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Rogaske skladne (dirigent D. M. Siljanec) — 15.45 Čas, vreme, poročila, sporod. — 15.55 Prenos iz Rogaske Slatine: Lahka glasba (Adamičev jazz).

Drugi programi

Torek, 3. avgusta. Beograd: 19.50 Plošče — 21.30 Narodne pesmi — Zagreb: 20.30 Griegove pesmi — 20.50 Klavir — 21.30 Bariton — Dunaj: 20.30 Prenos iz skavitskega tabora v Haarlemu — 20.55 Igra — 22.20 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.30 Salonski orkester — 20.50 Operetna glasba — 22.30 Vokalni koncert — 23.10 Ciganska glasba — Trst-Milan: 17.15 Popoldanski koncert — 21. Opera »Madame Butterfly« — Rim-Bar: 21. Igra — 22.15 Plišan — Praga: 19.30 Opereta »Revizor« — 20.55 Orkestralni koncert — Pariz: 20.30 Prenos iz Poznanja — 21.05 Vokalni koncert — 22. Orkestralni koncert — Berlin: 20.10 Korčulnice — Hamburg: 21.00 Plišan — Bratislava: 19.30 Operna glasba — 20.15 Nemeč. Banat — 21.15 Operna glasba — Köln, 21.00 Simfonični koncert — Stuttgart: 21.15 Odločki iz Wagnerjeve »Sotake bogov« — Bernmünster: 20.15 Narodna glasba — 21.30 Opereta »Nečak iz Dinzda« — Strassbourg: 19.30 Vokalni koncert in operni prenos — Bukarešta: 19.35 Romunske narodne — 20.30 Simfonični koncert romantične glasbe — 21.45 Kavarska godba.

Kulturni obzornik

† Stanoje Stanojević

V petek, 30. jul. je v enem dunajskem sanatoriju na posledniah težke operacije umrl eden najbolj znanih srbskih zgodovinarjev in profesor belgrajskega vseučilišča Stanoje Stanojević. Kot zgodovinar je pokojni užival lep glas in je pri nas predvsem znat kot organizator in urednik znane »Narodne enciklopedije« v štirih knjigah in pa »Zgodovine srbskega naroda«, ki je do danes izšla v treh izdajah (1908., 1910. in 1926.). Sicer je bil Stanojević posebej vpeljan v srednjeveško srbsko zgodovino. Znanjo ga je navdušil že Jireček, pri katerem je na Dunaju študiral. V naslednjem bom omenil samo nekaj najvažnejših Stanojevićevih del: Za doktorsko tezo si je izbral tezo »Biografija Stjepana Lazarevića od Konstantina Filozofa i o istorijskom izvoru«, ki jo je Jagić napisal v svojem »Arhivu«. Posebej ga je zanimal problem slovenske naseljavanja na Balkanskem polotoku, kar se lepo vidi iz dveh knjig z naslovom »Vizantija i Srbi«. Proučeval je dobro Nemanjičev (»Rorba za samostojnost katoliške cerkve v državi Nemanjičev«), zanimiv je tudi niz razprav z naslovom »Studije iz srpske diplomatike«, ki so napisane v »Glasu S. kralj. akademije«, dalje študije o Sv. Savi, carju Dušanu, Stefanu Prosvetanem, Nemanji, carju Urošu. Njegova že zgoraj omenjena »Zgodovina srbskega naroda« je napisana popularno in je zelo razširjena. Na koncu moram omeniti, da je pokojni Stanojević pripravil monumentalno zgodovino Srbov v šestih debelih knjigah, ki bi jo izdala

belgrajska akademija in ki bi se v prvi vrsti ozirala na politično in kulturno zgodovino. Za tisk je pripravljena samo prva knjiga. Pred nekaj leti je na njegovo pobudo začela pri Kohnu izhajati serija zgodovinskih del z naslovom »Srbski narod v XIX. stoletju« in je do sedaj izšlo že nekaj zvezkov. Letos pa je organiziral serijo »Biografije velikih ljudi«, od katere so dosedaj izšle tri knjige. Krajši, večidel v listih objavljeni članki in razprave so izšli v posebnih knjigah »Iz srbske preteklosti« (1923) in »Iz naše preteklosti« (1934). Kot velik organizator znanstvenih podjetij je uredil »Narodno enciklopedijo« v štirih velikih zvezkih. Zadnje njegovo življenjsko delo je organizacija »Jugoslovenskega historičnega društva« in ustanovitev »Jugoslovenskega istorijskega časopisa«, skupnega znanstvenega glasila za srbsko, hrvaško in slovensko zgodovino, ki prinaša tudi slovenske članke. Zaradi organizacije zgodovinske vede je večkrat prihajal v Ljubljano in osebno organiziral sodelovanje slovenskih znanstvenikov pri skupnih zgodovinskih podjetjih; s tem si je pridobil zaslug tudi za našo slovensko zgodovino. Smrt ga nam je ugrabila sredi največjega razmaha njegove delavnosti.

Pokojni Stanojević je dosegel skoraj 63 let. Rodil se je 12. avgusta 1874. v Novem Sadu. Ko je končal gimnazijo v domačem mestu, je odšel na Dunaj preučevati zgodovino. Po doktoratu je odšel nadaljevati študije v Rusijo, nekaj časa je delal tudi v ruskem arheološkem zavodu v Carigradu. Ta čas so ga izbrali za docenta taktarne belgrajske velike šole, toda vlada ga ni potrdila. Da ne bi izgubil časa, je odšel v München, kjer je študiral pri bizantologu Krumbacherju. Od konca 1. 1900 je bil profesor velike šole. L. 1905. je postal izredni, l. 1919. pa redni profesor bel-

grajske univerze, na kateri je deloval vse do svoje smrti. Bil je tudi član belgrajske in češke akademije.

Vabilo na naročbo. — 1. Vinko Möderndorfer: »Sodobna šola — priročnik k Slovenski začetnici«; 2. Vinko Möderndorfer: »Slovenska vas na Dolenjskem«; — »Slovenska vas« je obširno delo iz študija našega podeželja in vsebuje točen popis slovenske občine iz leta 1931-32 glede krajeviske, zgodovine, prebivalstva (sestav. ljudsko gibanje, zdravstvo, prehrana, higiena, razmere našega ljudstva, telesni razvoj otrok), naše kmetijsko pridelovanje, splošno stanje in bilanca našega kmetijskega gospodarstva, zadovolje, kriza, dodatki.

Avtorju je bila stavljená ponudba od agrarne instituta v Parizu za prevod dela v francoščino. V slovenščini bo delo izšlo le v številu izvodov subskripcije in ga pozneje radi drugega tabelarijnega tiska ne bo več mogoče ponuditi.

»Sodobna šola« je obširen popis z dnevnikom iz praktičnega dela v osnovnem razredu; pisana je najprosteje, tako da bo čitatelj mogel črpati iz izkustva, ne da bi ga pri tem motile razne novodobne teorije, ki so navadno podane kar najbolj neumljivo, da jih predela le oni, ki se za to prav posebno zavzame in jih mora potem sam šele preizkušati v praksi. V knjigi je popis desetletenskega triletnega praktičnega razrednega dela, ki bo dal vsakomur to ali ono pobudo za samostojno uspešno udeleževanje. V njej najdete obravnavo vseh učnih predmetov, združenih v življenjski pouk in globalno čitalno-pisano metodo, kakor jo je možno izvesti za naše prilike na podlagi domorodnosti.

Vinko Möderndorfer je šel tudi tu svojo originalno pot. V uvodu nam slika šolo, kakršna je

bila pred vojno, na prav drastičnih primerih, ki jih je doživel on sam. Namesto suhoparnega pedagogiziranja nam osvetljuje hibe tedanjega šolstva na konkretnih primerih. Za tem nam popiše, kako je on sam oblikoval zaupano mo mladino kot začetnik in še kasneje v zreli moški dobi. To delo bo obsegalo okoli 140 strani velikega formata in bo vsebovalo vse, kar rabi učitelj za samostojno oblikovanje. Za tri leta le na drobno popisanih prvih deset šolskih tednov, in to pouk, kakor je v resnici potekal v avtorjevem razredu.

Šola s tem opisom podrobnega dela dobi v pogled, kako lep, a tudi težak je vzgojiteljski poklic, in da mu je s poklicem združeno neumorno delo.

V razdobju več let je to delo dozorjelo in bo služilo istočasno najbolje pedagoškemu kongresu, ki bo prihodnje leto v Ljubljani in bo ravno to gradivo o našem otroku glavno težišče dela kongresa. Sodobna šola pa nam nudi še več. V nadaljnjem svojem oddelku je v desetih tednih popisan vsak učence, kako je reagiral nauk in vzgojo, kako je ustvarjal samobitno, dodajal, izpopolnjeval, posnema ali pa se pustil voditi od drugih. Pedagoška raziskavanja v prvem delu in ta popis učencevega »jaz-a« šele daje pravo sliko o strukturi učenca. Tudi originalni »umotvorje« teh malčkov bodo v knjigi posneti in tako dopolnjevali, kar avtor ni mogel izraziti obsežnosti z besedo. — Do izida sprejema naročila avtor: Vinko Möderndorfer, Ljubljana, banska uprava. »Sodobna šola, priročnik k Slovenski začetnici, a) vezano v platno v predplačilu za ceno 100 din, b) vezano v platno, plačljivo po dobavi, za ceno 120 din. »Slovenska vas na Dolenjskem, a) s plačilom do januarja 1938 za ceno 100 din, b) plačljivo po izidu za ceno 120 din.

Velikanke v številkah

Ce stopimo nazaj do meje 40.000 ton bruto, potem imamo na svetu zdaj en ducat orjaških ladij za prekomorski promet. Njih imena so večina dobro znana po vseh krajih sveta. Po velikosti so: »Normandie«, 82.799 ton bruto, »Queen Mary«, 80.773 ton bruto, »Majestic« (nekdanji »Bismarck«), 56.599 ton, »Leviathan« (prej »Vaterland«), 56.000 ton, »Beren-garia«, 52.101 tona, »Bremen« 51.656 ton, italijanski »Rex«, 51.062 ton, »Evropa«, 49.746 ton, »Conte di Savoia«, 48.502 toni, »Aquitania«, 45.647 ton, »Ile de France«, 43.150 ton in »Empress of Britain«, 42.348 ton. — Tudi naši dedje so imeli že orjaške ladje. Tako je bila l. 1860 zgrajena »Great Eastern« približno 200 m dolga in jo je šele l. 1900 prekosila »Oceanic«. — »Bremen« in »Evropa« sta dolgi približno po 280 m.

Ta ducat ladij razvija s svojimi stroji 52.000 (»Ile de France«) in do 200.000 konjskih sil (»Queen Mary«). »Bremen« in »Evropa« imata po 125.000 konjskih sil. Navaden človek si s temi številkami ne more dosti pomagati, zato je prav, če povemo, da bi mogla elehera teh ladij s svojimi stroji proizvajati elektriko za mesto s 50.000 do 200.000 prebivalci!

Toda ladijski stroji so predvsem za to, da poganjajo turbine, čeprav tudi električni tok ni za ladjo brez pomena, saj imajo te ladje po 100.000 žarnic, a 30.000 jih vedno gori; 4 km električnih žic je napeljanih po krovu.

Mimo tega oskrbujejo stroji teh ladij tudi ledenice, ki so velikega pomena za prehrano potnikov.

Nič ni preveč, če rečemo, da so mogli banane prevažati k nam šele tedaj, ko so imeli na ladjah stroje za hladilne naprave (umetni led). In kako naj bi bili prej na parnikih dosegli — 5 stopinj za meso in +6 stopinj za krompir?

S tem smo se dotaknili gostilničarske opreme na teh orjakihi. Tu imajo: 200.000 kosov porcelana, 50.000 kozarcev, 200.000 brisač, 30.000 prtičev. — Za eno samo vožnjo med Evropo in Ameriko je treba imeti na teh ladjah s seboj: 2000 kg kave, čaja in kakao; 10.000 kg sladkorja, 5000 kg presnega masla in masti, 50.000 jajec, 22.000 kg mesa, 4500 kg slanine in gnjati, 16.000 kg moke, 23.000 kg krompirja. To za 770 kabinskih, 780 turistovskih potnikov in za 580 potnikov 3. razreda in za posadko 1300 mož (samo v kuhinji jih je 100 in za strežbo 800). Vsak strežaj prehodi na ladji vsak dan svojih 30 do 35 km poti, med tem pa še igra v orkestru ali tiska ladijske »Novine« in ko iz škatlice sveže donaja gostom jedila. — Takšen plavajoči hotel je sestavljen iz 10 milijonov zakovic in je preplešan s 320.000 litri barve!

Ena ladijska turbina tehta 35 ton; krmilo je 140 ton težko in tako obširno, da se moreš — če kapitan dovoli — v njem po kosilu sprehoditi. — Takle 40.000 tonski orjak požre na dan: 1000 ton premoga ali nafte in ladijski blagajnik mora na teh orjakihi samo za dnevne izdatke (posebne pristojbine, pristaniške pristojbine) položiti vsak dan na mizo 30.000 do 40.000 mark, kar je v dinarjih več ko pol milijona!

Najmodernejše angleške lokomotive.

Bodimo previdni pri kopanju!

Kakšne nepričakovane nevarnosti pretijo kopalcem v naših rekah

Pogostih smrtnih slučajev pri kopanju je največkrat krivo nepoznanje najosnovnejših zakonov o premikanju tekoče vode, zakonov o toplotnih razlikah vodnih plasti in epremljanja struge.

Na podlagi opazovanja so dognali, da voda v cevi ne teče naravnost v smeri cevi, ampak da zavija in se odbija enkrat od ene, potem zopet od druge stene cevi. Tako nekako teče voda tudi v reki: na nekaterih mestih teče — z veliko hitrostjo — ob desnem bregu, takoj za tem pa ob levem. Rečna struga je globlja tam, kjer voda hitreje teče, kajti vodni tok odnaša skalnati material (kamenje, pesek, mivko).

Ob bregovih in v bližini dna se hitrost toka zmanjša; je pa to zelo različno in zavisi od oblike bregov, dna, vodnega padca in množine tekoče vode. Če je vodni padec pri reki precejšen, so lahko tudi

mali tolmuni nevarni.

To velja posebno za gorske vode.

Radi neravnega teka, splakuje in izpodjeda tekoča voda zdaj desni breg, nato levega. Na ta način nastajajo ovinki, vijuge ali »meander« reke. Na takih mestih je izpodjedani breg strm, nasprotni pa položen. Tako je strm breg ob reki znamenje, da v neposredni bližini teče voda najhitreje in da so tam globoki tolmuni.

Moramo tudi vedeti, da teče voda tako kakor zrak, ki se premika nekaj časa hitro nato pa zopet počasno; gmota vode, ki teče hitreje, udarja v tiste

taka mesta zelo nevarna. V takih kotanjah se namreč zbira mrzlejša voda, ker je težja. Nenadno ohlajenje organizma pa ne škoduje samo človeku ampak tudi živalim. Če zaide riba iznenada v mrzlejšo vodo, v kratkem času pogine. Pri človeku pa radi naglega ohlajenja nastopi

močno skrčenje žil, ki dovajajo kri,

prav tako pa tudi krč mišičevja. Tako more tudi najboljši plavalec brez tovrstnega vsakoletnega treniranja plačati z življenjem, če ni dovolj previden.

Tako kopčenje hladnejše vode moremo opazovati v vseh jezerih, bajerjih in kopalščih, kamor doteka voda počasi iz studenca ali vodovoda. Zato je skakanje v globino takoj po težjem telesnem delu ali daljšem sončenju tudi v zelo obiskanih kopalščih zelo nevarno.

Vrtinci in opisane kotanje nastajajo čisto tudi pri izlivih (ustjih) stranskih rek in polokov v glavno reko in pa na krajih, kjer se struga naglo zoži. Vedno nastanejo kotanje pri vseh slapovih in ob velikih skalnih blokih. Voda, ki pada čez velike skale ali se preko njih preliva, izpodkoplje in izje — posebno v času velike vode — več metrov globoke kotanje in tolmune, v katerih je polno mrzlejša vode in so močni vrtinci.

Zapomniti si moramo tudi, da se po vsaki večji vodi (pomladno in jesensko deževje) dno struge zelo spremeni in da

morejo na mestu prejšnjih plitvin nastati jame in kotanje

in obratno. Za kopalce so dalje nevarna mesta, kjer voda splakuje obrežne rastline (drevje, grmovje, trsje itd.) in je moči med zapletenimi koreninami utoniti. Prav tako so nevarni valovi blizajočega se parnika, pa tudi motornega čolna. Kajaki in drugi lažji čolni se brž prevrnejo radi bočnega vala ali pa vrtinca, ki sledi motorni ladji. Zelo nevarno je oprijemati se plavajočih slapov ali motornih čolnov.

H koncu ponavljamo in opozarjamo, da previdnost prav nikoli ni odveč! Zelo pametno je, posebno za novince v plavalnem športu, da imajo rešilni pas, če je narejen magari iz starih zavrzanih zamaškov. Korajža in bravura sta dve lepi čednosti, kadar gledamo v oči sovražniku ali preteči nevarnosti; v boju z zahrbtnostjo potuhnjenelega elementa, kakor je voda, pa je previdnost na prvem mestu, takoj za njo so šele odločnost, pogum in moč!

Od povsod

Orjaški otrok se je rodil v porodnišnici v Vigevanu v Italiji. Neka delavčeva žena je porodila šestega otroka, novorojenec pa je bil vprav velikan: visok je 61 cm in tehta 6 in pol kilograma! (Novorojenčki tehtajo navadno 3 in pol kg.) Prejšnjih pet otrok ni kazalo nobenih takih čudovitosti. Otroci-velikani so zdravi in tudi mati je zdrava.

Potres v južni Italiji.

Dne 18. julija je Apulijo presenetil majhen potres, ki pa ni zahteval smrtnih žrtev. Najbolj so ga občutili v San Severu blizu Foggie, ki je trajal 8 sekund in so se biše podreli in pokopale pod seboj štiri ljudi, ki so jih pa še pravočasno rešili izpod ruševin.

Letalski promet: Rim—Adis Abeba

Na zračni poti med Rimom in Adis Abebo bodo skoraj stopili v službo velikanški zrakoplovi za osebni promet. — To so letala s 4 motorji in z več ko 1000 konjskimi silami, ki bodo prevažala po 50 oseb in nosila tovor 30—35 ton. Letala imajo akcijski radij 3000—4000 kilometrov, tako da bodo preletela 4500 km dolgo pot iz Rima v Adis Abebo v 12 urah in se bodo spotoma le enkrat ustavila.

Na ovinku se je iztiril brzovlak Paris-St. Etienne. V prvih treh oddelkih najbolj poškodovanega vagona so bili vsi potniki mrtvi. — Skupaj bilo je 27 mrtvih in 43 hudo poškodovanih.

Statistika pravoslavne cerkve

Pravoslavne cerkve bližnjega Vzhoda so nedavno izdale tele važne podatke o številu svojih vernikov:

V Grčiji obsega grško-pravoslavna cerkev s 6 milijoni duš ekoraj vse prebivalstvo v državi. — Meniška republika na gori Atos vsebuje v svojih 20 glavnih samostanih in 900 kapelicah — skupaj 500 duš. — Pravoslavna cerkev na otoku Cipru šteje 250.000 duš; patriarhat iz Antiohije tudi 250.000 duš. Aleksandrijski patriarhat ima 150.000 duš; jeruzalemski 45.000 in ekumenski v Carigradu približno 300.000 duš. V Bolgariji je od 6 milijonov prebivalcev — 4 in pol milijona pravoslavni. — V Jugoslaviji je od 14 milijonov prebivalcev — 6 milijonov pravoslavne vere, torej niti polovica! — Od 1 milijona Albancev spada 180.000 duš k pravoslavni cerkvi. V Romuniji je od 18 milijonov duš — 12 in pol milijon pravoslavne vere. V Čehoslovaški, ki ima 14 milijonov prebivalcev, je 150.000 pravoslavni. Na Poljskem je od 30 milijonov ljudi, — 3.750.000 pravoslavni. — Dalje so še pravoslavne manjšine: na Estonskem 210.000, v Litvi 50.000, v Ameriki 500.000 in v Avstraliji 750.000 ljudi.

(Tako poroča »Comission Permanente Internationale des directeurs des journaux catholiques« v Parizu, z dne 29. julija 1937.)

On: »Če bi se ne bila tako dolgo oblačila, ne bi bila vlaka zamudila.«

Ona: »In če bi me ne bil tako priganjal, da sva letela po cesti kot nora, pa bi nama ne bilo treba tako dolgo čakati na drug vlak.«

Najmlajši pilot Anglije, Mihael Doel, je nedavno naredil pilotski izpit; ker je star šele 10 let, mora čakati še 6 let, da bo smel voziti!

Čudovita operacija

Listi priobčujejo poročilo o operaciji, ki jo je izvršil neki kirurg v Milanu. Ako bi ne bila operacija strokovnjakova opisana do vseh podrobnosti, bi je človek ne mogel verjeti. Zanimivo je tudi, da je milanski kirurg, ki je to operacijo izvršil, naprotil vse liste, da njegovega imena ne priobčijo. Zaradi skromnosti tega moža žal ni mogoče izvedeti imena kirurga, ki je izvršil operacijo, katere doslej še ni izvršil nihče na svetu. Izrezal je namreč pacientu iz prsi obolelo srce in mu ga zopet prišil v prsni koš.

Znanstveno povedano, je pacient imel sledeče bolezni na srcu: Trombosis coronarica, infarctus miocardicus anterior, sinphysis endopericardica totalis, pleuro-pericarditis. Vsak zdravnik bo sedaj seveda vedel, kaj je imel 50 letni milanski uradnik Lelli, ki je imel to bolezen, navadnemu laiku pa se seveda še sanja ne, kaj bi to bilo. Zato povemo po domače, da je membrana ali koža, ki obdaja vse srce, tako ozulela oziroma se strdila, da je srce bilo takorekoč stisnjeno v smrtonosnem ugrizu, tako da je bilo onemogočeno redno delovanje ekščevanja in razširjanja srca, ki je potrebno za krvni obtok, tako da bi bil pacient v kratkem neizogibno zapadel smrti.

Ker je pacient na vsak način zahteval naj ga te bolezni rešijo četudi bi pod nožem umrl, se je neimenovani zdravnik odločil za junaško operacijo. Strokovni listi to operacijo na dolgo in široko opisujejo in treba je reči da predstavlja čudovito delo, da bi človek kmalu rekel, da je bilo pravi čudež po božji milosti. Ne moremo na drobno opisati, kako je zdravnik odprl prsni koš, kako je bilo treba presekat razne dele mesa, kako osvoboditi in prelagati mišice itd. in kako je prišel na hujših trenutek, ko je zdravnik srce ekstrahiriral (izvlekel). Nastal je smrtni molk, vse se je treslo od pričakovanja in bojznosti, toda glej, čisto oproščeno srce je močno bilo! In nato je zdravnik osvobodil srce obolele kože, za kar je bilo seveda treba tudi raznih prerezov. Končno je postavil srce nazaj, kamor je treba, in ga prišil.

Operacija je trajala eno uro in dvajset minut. Pacient je dobil popolno anestezijo (stanje brezčutnosti, da ni trpel s pomočjo azotovega peroksida. Pacient je zapustil posteljo po petnajstih dneh in je danes popolnoma zdrav in vesel.

Elektrika je ubila

na Reki železniškega uradnika, ki se je dotaknil električne žice in zaenol lokomotive. Mrtve se je zgrudil pred strojem na tla.

»Povejte mi no, gospod Lipovec, zakaj nam pa rečejo »lepi spol«?

»To — to bi tudi jaz rad vedel!«

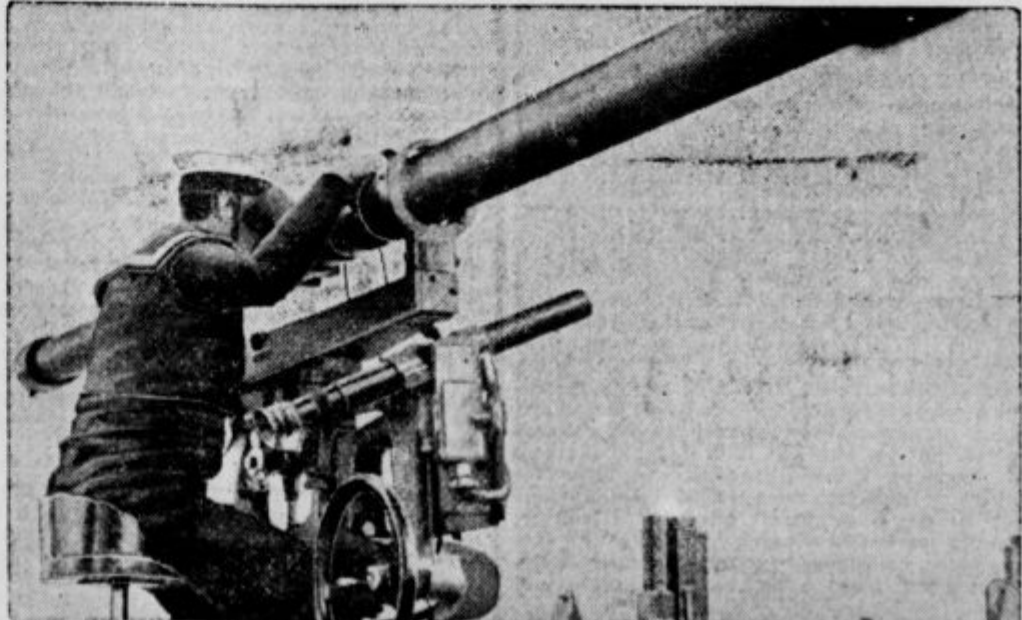

Tu se je zgodila strašna nesreča na Francoskem, ko je brzovlak radi napačnega ravnanja s kretnico skočil s tira

vode, ki tečejo spredaj počasneje. Do neke mere moremo to primerjati premikanju železniških vagonov, ko zagnani vagon trči v mirno stoječega; prvi vagon zmanjša hitrost, včasih se celo odbije nazaj, drugi pa se namesto tega požene naprej v smeri trčenja. V reki

v takem slučaju nastanejo vrtinci.

Ce so vrtinci majhni in teče voda počasi, niso tako nevarni. Vendar pa grozijo oni z nečem drugim: na takih mestih nastanejo nevarne jame ali kotanje, dno struge se namreč poglubi samo na majhni ploskvi. Kopalcem, ki se ne znajo dobro plavati, so

Na južni obali Anglije imajo zdaj velike vojaške vaje. Razen vseh ondi postavljenih edinic angleškega brodnjstva, se udeležuje vojaških vaj tudi 200 letal in obrežne baterije. Z orjaškimi daljnometri (na sliki) morejo razdaljo napadajočih letal čim najnatančneje določiti.

Kongres Pax Romanae

Bouffémont, 28. julija 1937.

Svetovna razstava je privabila v Pariz številne organizacije, ki imajo tu svoje narodne in mednarodne kongrese. Tudi Pax Romana, centralna štiriidesetih katoliških dijaških zvez z vseh delov sveta, je priredila svoj letošnji kongres na povabilo francoskih katoliških študentov v Parizu. Kongres je bil razdeljen v dva dela: od 24.—28. julija študijski tečaj v Bouffémontu pri Parizu, od 28. julija do 2. avgusta pa prvi kongres v Parizu.

Razkošno opremljen dekliški kolegij v Bouffémontu je ves oživel. Tu so se sešli številni delegati posameznih dijaških zvez z vseh krajev sveta — samo tri delegate je smela poslati vsaka zveza, pa še primanjkuje prostora — ne k zabavi, temveč k delu. Skoraj brez oddiha delamo od devetih zjutraj do desetih, da, celo do enajstih ponoči. Glavno vprašanje, ki ga obdelujemo, je *evangelizacija in izoblikovanje katoliškega študenta v verskem, kulturnem, poklicnem in socialnem oziru*. Številni delegati poročajo o delu svojih organizacij, o dobrih in slabih izkušnjah; na podlagi dosedanjega dela, taktike in izkušenj se skupno posvetujemo o smernicah za bodočnost. Katoliška mladina vsega sveta se v odlični meri zaveda važnosti svojega poslanstva za preroditev sveta. Liberalizem, indiferentizem, materializem in komunizem razjedajo človeško dušo in jo pehajo v vedno večjo nesrečo. Samo pravo, živo katoliško javno in zasebno življenje jo more rešiti. Da bo mogla katoliška mladina to težavno nalogo dobro izvesti, hoče biti dobro pripravljena, močna, udarna, aktivna.

Podrobno opisovanje intenzivnega dela v Bouffémontu bi bilo preobširno. Le to hočem povedati slovenski javnosti, da katoliška dijaška mladina po svetu res živi, dela; razveseljivo je dejstvo, ki se je dalo zaslediti iz poročil skoraj vseh zvez, da naše študentske organizacije pridobivajo na terenu in imajo ponekod zelo važno vlogo v javnem življenju posameznih narodov. Naj navedem nekaj misli iz poročil zveznih delegacij, ki so najbolj zanimive. Francija je v vrenju in razkroju. Na razvalinah znatno razpadle in zlaicizirane Francije rastejo in snujejo nova ognjišča idealne katoliške mladine. »Povejte svetu,« je zaklical francoski delegat, »da katoličev v Franciji ni mrtev! Povejte svojim tovarišem, da se francoska katoliška dijaška mladina pripravlja na nove podvige, s katerimi bo zadivila svet.« Belgija je znana po močni katoliški dejavnosti. Nešteto novih metod, potrebnih za delovanje študenta v modernih razmerah so uvedli belgijski študentje. Njihova tiskovna akcija je močna. Avstrija hoče ustvariti tip moderne katoliške države. Študentje se pripravljajo za ustvaritev nove poklicno-stanovske formacije. Vedo, da so šele pri začetku, mnogo naporov imajo, pa tudi močno voljo in jasne cilje imajo. Avstrijska delegacija je podala svoje poročilo 25. julija, na dan smrti za visoke cilje padlega kanclerja Dollfussa. Vsi delegati počaste njegov spomin. Delegati iz Kanade in Zedinjenih držav so — burno pozdravljeni — opisovali svoja velika prizadevanja z nič manjšim ciljem — ameriško inteligenco in po njej vse Ameriko Kristusa! Dajška delegacija je majhna, kot je majhno njeno članstvo. Katoliška mladina pa vendar deluje v študentskih organizacijah, kjer je kvalitativno zelo močna. Tudi finskih katoliških študentov je malo, a katoličev tam med inteligenco pridobiva. Trije delegati in tri delegatice so prišli na kongres in vsi so konvertni. Pridobivajo z osebnim apostolstvom ter sestanki in debatnimi večeri, ki jih prirejajo nalašč za protestante, med katerimi živijo. Finske katoliške pionirje, ki na eni strani pridobivajo med protestanti, na drugi strani pa stoji na straži proti komunizmu, prihajajočemu iz sosednje Sovjetije, smo vsi posebno pristno sprejeli. Nizozemska dijaška mladina je znana po močni katoliški aktivnosti. Ni razgovora, v katerem bi se nizozemski delegati ne oglašili. Posebno močna je njihova misijonska delavnost. Litva, Luxemburg, Madžarska — vsi navdušeno razlagajo svoja pota in cilje. Posebno Luxemburg ima mnogo zanimivega in vzglednega. Luxemburški katoliški študent nemoteno raste med francoskimi levčarskimi in nemškimi nacističnimi valovi. Poljska mladina ima močan vpliv na katoliško in na javno življenje v Poljski sploh. Z geslom veritas vincit poziva mladino vseh drugih narodov, naj ji sledi. Ukrajinci hudo trpe. V Sovjetski Rusiji jih je 34 milijonov, pa so v narodnem, verskem in socialnem oziru neusmiljeno potlačeni. Poljski Ukrajinci — v kolikor so katoliški — so organizirani, toda bratom, ki trpe pod SSSR ne morejo pomagati. Zdravniki študij, ki ne morejo imeti nobenih zvez z njimi več. Njihovo versko življenje je močno, dijaška mladina je vsko in narodno zelo zavedna in se bori proti liberalizmu ter komunizmu, ki je pahnil toliko njihove krvi v neizmerno nesrečo. Rumunski katoliški študentje — kolikor jih pač je — živahno delujejo in naraščajo. Srbska katoliška dijaška mladina je vzgled marsikateri drugi.

Številne srednješolske in akademske organi-

zacije so včlanjene v treh zvezah: vse so zastopane na kongresu in so zelo živahne. Poleg velikega dela, ki ga vrše in vpliva, ki ga majo študentski študentje, naj omenim njihovo zanimivo delo za širjenje katoliškega tiska. Študentje med letom in v počitnicah prirejajo igre, prirejajo domače zbirke in tudi sami žrtvujejo za katoliške časopise in brošure, ki jih evanjelizirajo tudi sami študentje in jih zastojajo dele med tiste stoji, ki nimajo dovolj denarja, da bi si jih sami nabavili. Naklade takih brošur gredo v stotisoče. Poročali so še Čehi, Slovači, Hrvači in mi (Jugoslavlja je po francoski abecedi na zadnjem mestu). Italijani pridejo šele v Pariz. Nemci vsled znanih razmer ne morejo delovati, Japonci in Kitajci vsled velike oddaljenosti niso mogli priti. Zastopniki drugih zvez (Anglija, Irska, Nicaragua, Avstralija itd.) bodo poročali jutri.

In kakšno je delovanje delegacije Slovenske dijaške zveze? Slovenska katoliška mladina druge narode skoraj na vseh poljih dosega in jih v marsičem tudi prekaša. Na vseh zborovanjih je naša delegacija opisala naše delo bodisi na verskem, kulturnem, in prav tako social. polju, naše metode, izkušnje, organizatorične oblike, poštinske tabore itd. Našo »Stražo v viharju« že dobro poznajo voditelji Pax Romana in predvsem slovenski dijak. V debati so vsi navdušeno prirejali našim težnjam po intenzivnem verskem življenju, po katoliškem radikalizmu, idejni jasnosti in disciplinirani povezanosti med člani katoliških društev. Mnogi narodi nas doslej skoraj niso poznali. V zadnjih letih, odkar Slovenska dijaška zveza zopet intenzivneje sodeluje v Pax Romani, prav posebej pa še letos, se nam je posrečilo pred tem velikim mednarodnim forumom dvigniti poznavanje in ugled slovenskega naroda in Jugoslavlja. Delo slovenskih katoliških študentov, zastopanih po Slovenski dijaški zvezi v Pax Romani je našlo v mednarodnem katoliškem svetu zelo ugoden odmev. Največje priznanje za naše delo pa nam je izkazala Pax Romana s tem, da je poverila Slovenski dijaški zvezi predsedstvo in organizacijo kongresa Pax Romana za prihodnje leto. Prihodnje leto bo torej kongres Pax Romana v Jugoslaviji, organizirali in izvedli pa ga bomo Slovenci. Nad šeststo delegatov študentskih organizacij iz vseh delov sveta in njihovih voditeljev

Kolesarji v Postojni

Naliv je pri povratku motil sicer lepo uspeli izlet

Ko so prireditelji nedeljskega izleta kolesarjev v Postojno zasnovali ta načrt, jih ni bilo malo, ki so dvomili, da bi taka prireditev mogla uspeli. Najprej niso pričakovali tako številnega odziva naših kolesarjev, potem pa so se sprili ogromnega števila prijaviteljev, ki so se spraševali, kako bo mogoče tolikšno množico ljudi pravčasno spraviti čez mejo in jim potem na cilju nuditi potrebno oskrbo. Pa je izlet navzile vsem ležavim vendarle uspel, kar je pomembno zlasti, če vzamemo v poštev dokaj slabo vreme in nediscipliniranost nekaterih izletnikov pri prehodu meje.

Udeležence, ki so se podajali na pot v večjih skupinah, je kmalu po četrli uri zjutraj pozdravil precej huda naliv, ki je pa proti šest uri, ko so vsi, ki se niso skesali, že pridno poganjali svoje obroke proti Vrhniki, odjenjal. Čisto je do dobrega opral in marsikdo je bil zato dežja vesel. Od Vrhnike naprej je šlo po malem navkreber, tako da se do Planine hrabri izletniki pošeno spotili, razen tistih, ki se jim je škoda zdelo svojih moči in so svoje kolesje po hujših strminah rajši sami peljali. Od Planine do meje pa je šlo kakor samo. Ker so skupine prihajale v večjih in manjših časovnih presledkih, so se formalnosti pri prehodu prošle

Pred noge Vam položim najboljšo, kar imam: »Eucerit«

Eucerit je krepilno sredstvo za kožo, ki zvišuje njeno naravno odpornost. Samo Nivea vsebuje Eucerit in zato ne morete dobiti ničesar, kar bi bilo »enako dobro« ali »bolje«. — Nivea zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin in daje Vaši koži hitro lepo rjavo barvo.

bo obiskalo našo zemljo, se posvetovabo ter odločalo o delu in smernicah katoliškega gibanja; obenem pa bodo spoznali slovensko zemljo, njeno ljudstvo in njene lepote ter poneli v svet prepleti kosček slovenske zemlje in ljudstva, ki biva na njej.

Pozvedovanja

Deklica, ki je v soboto ob Glinščici izgubila volučno jopico, jo dobi nazaj v Tesarski ulici 3.

rih, nato pa položili svoje želodce pri »Pateru« . Ogled jame je bil v treh presledkih, začel se je pa po eni uri. Miniaturna električna železnica, razsvetljava in urejenost jame so vzbudile veličasten vtis, in so ga seveda neopisljive naravne krasote še stopnjevale. Oni, ki so si jame ogledali in se dovolj načudili dovršeni ureditvi znanj in znotraj nje so občudovali novo okolico, drugi spet pa so se podali na okušanje raznovrstnih dobrot v mesto samo in v bližnje okolice. Pri tem mislimo seveda v prvi vrsti na dobro kapljico, ki je vabila s svojo slovečo kvaliteto kakor tudi z razmeroma nizko ceno. G. ravatelj Perko pa nam je postrgel še z raznimi posebnostmi. V obliki starodavnih steklenic, ki je bila njih vsebina v izvrstnem skladu s starodavno, s pačevinaim preprejeno znanjo podobno.

Ko so se torej vrli izletniki po izdatnem mrazu v jami znotraj primerno — in ne preveč — ogreli, so se okrepčali svoje želodce in se založili bolj ali manj — pač po individualnih sposobnostih — s pletenkami — pač odpravili nazaj proti severu okrog osme ure, ko je bilo kakor iz škafa. Po običajnem postopku pri prestopu meje je navzile hudi plah in terti šlo brez nezdgo do Ljubljane, kamor so zadnji zaostali prišli po enajsti uri. Seveda je bilo tudi nekaj takih, ki jim vožnja po dežju ni bila po godu in ti so sedli v Postojni ali pa pozneje na vlak. Drugi spet so potovali z avtobusi.

Pri tej priliki moramo omeniti, da je izlet uspel, da je bila organizacija izleta z ozirom na neugodno vreme in upoštevajoč, da je bil to prvi izlet čez mejo v Jolliškem obsegu, dobra, daš maloštevilna. Vsekakor zaslužijo organizatorji za svoje delo priznanje.

Zahtevajte povsod naš list!
V boj za naše časopisje!

Zapustila nas je lepo pripravljena, da stopi pred Njega v 76. letu starosti, naša srčno dobra in iskreno ljubljena mati in stara mati, gospa

Katarina Tomšič

Pogreb blage pokojnice bo v torek, dne 3. avgusta 1937 ob pol 4 pop. iz hiše žalosti Lavričeva 12 na pokopališče k Sv. Križu. Blagopokojno priporočamo v molitev.

Vinogorice pri Trebnjem-Ljubljana.

Družini TOMŠIČ - KOSIR.

ZAHVALA. Za vse izraze sočustvovanja ob smrti naše nepoznane mame, stare mame in tašče, gospe

Antonije Pestotnik

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, vsoci, prof. g. dr. A. Snouju za številne obiske v boleznih, ge. dr. Merlakovi, ki je pokojni lajšala bolečine, č. sestram usmiljenkam, predobrim hišnim sosedam za pomoč v dolgi bolezni, podpravitelju g. dr. Kuhlju in uradništvu OUZD ter številnim prijateljem in znanem, ki so ranjko v tako častnem številu spremlili k večnemu počitku. Prisrčno zahvalo izrekamo vsem darovalcem krasnega cvetja. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 3. avgusta ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 1. avgusta 1937.

ZALUJOČI.

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

Čul sem se, kako jo je ona siva spremljevalka v angleščini pokarala radi njene vpljivosti. Ko sta dani zapustili vrt, sem sledil za njima v spustilji razdalji. V sebi pa sem v tem trenutku izsledil Sherlock Holmesa. Stopal sem za njima ne kot mladenec, temveč kot detektiv. Izgledali sta v nekem parku. Zabeležim si hišno številko, hišnik k Schul-teju in pregledam vse sezname tujcev.

»O, gospod profesor, vi ste hoteli izvedeti tudi ime!«

»Ne! Toda imel sem občutek, kot bi zasledoval osebo iz naše preteklosti. Gospod Albreht, epoznal sem jo, — nemško cesarico iz dobe Hohenstaufov.«

»Vi ste vendar mislili na Grkinjo!«

»Pogrešam pri vas, gospod Albreht, temeljitega znanja zgodovine. — Ali se niso ženili Hohenstaufi z bizantinskimi princesami? Grška kri torej nikakor ni izključena! — Princesa je iz Braunecka! Izhaja iz enega naših najodličnejših rodov. V sorodstvu je s Hohenstaufi in z njimi vred so se nekoč borili proti papežu in proti Guelfo. Na neštetihih nemških bojnih čolnih so se bojevali in so kravave hrabri Brauneckerji. Zdaj je pa ta rod v mnogih vejah že izumrl. Enakoroden je z vsemi vladajočimi evropskimi rodovi. Ifigenija bi mogla postati nemška kraljica.«

»In kako malo moderna ženska je to, kako malo moderna!« Profesor se zvonko nasmeje. Poberi iz tal kakor Otilija v Goethejevih »Sorodnih dušah«, tujemu gospodu knjigo! — Mar vam ne zdostuje to za kako lirsko spesnitev? Ta vnučica elavnih pradedov, ki je toliko skromna in po-uzna! — Toda to morate sami najbolje vedeti!«

Zelo se je bati, da bi teta Helena danes ne bila preveč zadovoljna s svojo državico, katero je bila pred svojim odhodom tako vzorno uredila. Nered se je začel čisto spodaj pri italijanski služkinji. Njeno sorodstvo je raslo od dne do dne in obdobje pri zadnjih vratih. — Braunecki sluga Adolf, ki bi naj bil v zaščito ženskega štaba, postaja čisto ob žicni ograji, ki obdaja sosedno vilo, v kateri bivajo Angeži. Uči se angleščine pri majhni, brhki angleški pestunji ter dovoljuje pogosto njenim varovancem, da jahajo na njegovih kolenih. — Kuharica je čemerna in neredna. Porabi toliko mesa, da bi desetčlanska rodbina bila z njim imenitno preskrbljena. — Miss Granger je sporočila nekega večera princesi, da ji je zdravnik prepo-vedal, da pozne večerje ter jo je prosila milosti, da bi smela odslej večerjati kaj lahkega v svoji sobi. Rožamarija ji je to dovolila ter je celo naročila kuharici, naj izbore kaj zelo lahkega.

Vas dan zahaja miss Granger, k svojim čajankam. Kadar odhaja, ima na roki obešeno veliko črnosviteno torbo, ki se zdi nekam preobložena. Ker se angleške dame ne shajajo kot naše, z vredo za pletenje, mora ta torba imeti vs drugo vsebino. Ko jo nekega dne Rožamarija vprašala po vsebini te torbe, je dobila za odgovor, da mora človek imeti pri sebi vedno kak dobro knjigo. Treba je včasih prečitati kak imeniten ali znamenit stavek, da se s tem podvigne in pozivi razgovor v družbi. — To pa morajo biti že zelo velike knjige, katere nosi s seboj miss Granger! —

Rožamarija ne kaže več posebnega zanimanja za vsebino črne torbe. In tako odhaja miss Granger, oborožena s svojo dušno hrano in se vrača ob sedmih zvečer, očividno dobro razpoložena. Tako izgine v svoji sobi in se ne prikaže več. Zjutraj hodi v angleško cerkev ter se vrača vsa potirata in skrušana, kar je v velikem nasprotju z rožnato voljo ob povratku od čajanke.

To vsakojutranje nerazpoloženje vzbuja v Rožamariji veliko neugodje. Poizkusa tolažiti Grangerjevo ter doseže nepričakovan uspeh. Miss Granger ji je namreč priznala, da prosi Boga, da bi odvrnil od njenih dragih neko pretečo nesrečo ter ji obenem da razumeti, da bi se ta nezgoda mogla odvrniti z majhno denarno podporo. Rožamarija ne sluti nič slabega ter vzame iz svoje kasete tri zlate. Oče ji je bil postal večji znesek, katerega sme porabiti za osebne potrebe. Vsi računi se itak plačujejo naravnost iz Braunecka. S temi tremi cekini potolaži za danes miss Granger. Ta se dostojanstveno zahvali v imenu svojcev in njen obraz se vidno razvedri.

Toda miss Granger je dneвно huje zaskrbljena radi svojcev in to redno zjutraj, kadar se vrne iz cerkve. In tako ginevajo zlatniki Rožamarije, dokler ne zre nekega dne le še v modri baržun svoje kasete.

In naposled je Rožamarija tudi že pri obedu sama. Miss Granger zauživa svoje pudinge in posebsti v svoji sobi.

Nekega večera sedi Rožamarija v svečani obleki sama pri zanikro pogrnjeni mizi. Okna, ki so obrašena s heliotropom, vrtnicami, in glincijami, so odprta. Adolf, ki je bil pravkar prinesel večerjo, je smel takoj oditi. Zelo žalostno je za Rožamarijo, da bi imela pri svojih kosilih le družbo svojega sluga. — In ta čudna jedila! Rožamarija jih motri in vzdihuje:

»Da se moram tako vlačiti, jesti in piti, samo da minevajo dnevi nekoristnega in onečastnega življenja.« — Kar začuje neki sum! Skozi listje ob oknu, ki ni previsoko od zemlje oddaljeno, se prikaže najprej majhna, suha, rjavocrna rokica, ki se oprjemlje oknjakna. Nato črna kastrava glavica in bedno telese v raskavi, raztrgani srajci! — Z velikimi, okroglimi, črnimi očmi stiri to človeče v dobre stvari, ki so razstavljene po mizi ter še-

peče z grgrajočimi, Rožamariji čisto nerazumljivi glasovi, vedno iste besede. — Brž vstane Rožamarija. Otok se tega tako prestraši, da mladane pade raz okno. Kaj tako velikega in belega se pač v svojem življenju ni videl. — Toda Rožamarija se mu na-mehne, naloži na krožnik mesa in zelenjave, vzame nož in vilice ter postavi vse lepo vabljivo na oknenico. V črnih očeh umazanega močelja se zablika. Noža in vilice se ne dotakne. Opravi svoje delo s preti in s svojimi drobnimi zobmi. Rožamarija bi ga rada pripravila do tega, da bi zapustil svoj viseči sedež. Toda če se mu približa, dvigne maleček obe roki pred glavo, kot bi se hotel zaščititi pred udarci.

Kako je vendar ta otrok lačen! Ko bi ga le mogla spraviti v sobo, da bi ga dala malo umiti! Toda ne pusti je preblizu. Njegove govorice pa ne razume. Končno je nasiten ter potirka na svoj napolnjen trebuseček, kot bi se hotel na ta način zahvaliti. Nato bliskoma izgine, koder je prišel.

Rožamarija pozvoni, da odnese prazno posodo. Adolf se čudom čudi imenitnemu teku princese.

Naslednji večer Rožamarija zopet brž odsluži svojega sluga. Ni jo treba dolgo čakati. Na tej strani postopja rastejo oranžna drevesa in po nizko visečih vejah se otroci z lahkoto priplazijo do okna. Ze se prikaže črna rokica.

»Vrabeček, ali si ti?«

Toda danes sta priletela dva vrabca. Z vrabčkom je pritrčala suha, še bednejša in morda še bolj plahna vrabljica. Vse sklade sta izpraznila! Da bi je ta otroka ne bila tako strahovito plaha! Dozdevata se ji napol živalska. Menda se bosta pa le časoma privadila. Če bi Rožamarija to povedala kuharici, bi ju ta gotovo napolnila, kot je storila z neko ubogo žensko. Rožamarija premišljuje, kako se moreta otroka priplaziti do okna. Toda niti podnevi ne more priti na to. Morebiti je kje v ovijalkah skrita kakšna letva, na katero se upirata z nogami.

Triperesna deteljica

F. Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Pri Kovačevih sta bili doma samo mati in hčerka. Mati so se podjetno sukali okoli velike, črne peči, v kateri se je pekli kruh. Prijeten vonj se je širil po hiši. Mlada Marjanca pa se je sukala okoli štedilnika, na katerem so stali veliki lonci. Kuhala je kosilo za družino.

Nenadoma sta obe hkratu dvignili glavo in radovedno pogledali v vežo, odkoder je zadonel prijazen glas:

»Dober dan, mati!«
Dve ciganki sta stali tam. Prva se je začela takoj zgovorno dobrihati:

»Dober dan, mati, Bog vam daj srečo in dolgo življenje! Dajte malo kruha in mleka, pa vam prerokujem iz kart!«

»Ah, beži, beži, saj nič ne znaš!« so se razjezili Kovačeva mati — kakopak bolj zaradi lepšega kot zares.

Prekanjena ciganka je takoj uganila, da mati vendar nekaj dajo na takšna prerokovanja. Dvignila je roko kot k prisegi in samozvestno vzkliknila:

»Mati, Bog mi je priča, da vse vem! Dajte, dajte, da vam povem!«

»Pa naj bo, no, sitnoba ciganska,« so se udali Kovačeva mati.

Druga ciganka se je medtem prilizovala hčerki Marjanci in ji prigrigavljala, naj si pusti povedati srečo z dlani. Tudi Marjanca se je nekaj časa zaradi lepšega branila, ko pa je videla, da mati nimajo ničesar proti, je nazadnje privolila še ona. Mati so prislomili burkijo v kot, odvedli ciganki v kamro in sedli za mizo. Na drugi konec mize pa je sedla Marjanca in nastavila dlan.

Prva ciganka je s slovesnim obrazom razložila karte po mizi ter začela migati z jezičkom, kakor da ga ima namazanega z medom:

»Evo vam, mati, srčni as! Vse vam bo šlo po sreči, bogami. Tudi srčna osmica pravi, da boste zadovoljno živeli do smrti... Joj, joj, kaj pa tole? Pikava osmica! Sovražnika imate, mati, hudega sovražnika, bogami!«

Kovačeva mati so ostrmeli nad cigankino vsevednostjo in prikimali:

»To pa drži! Sovražnika pa imamo, sovražnika.« Zaskrbljeno so pogledali ciganko in vprašali: »Ali nam bo kaj hudega storil, grdnun nemarni?«

»Nič bati, mati, nič bati!« jo je pomirila ciganka in ji s skrivnostno tihim glasom svetovala: »Zakoljite črnega mačka in spečite njegovo srce v ponvi.«

»Pa ga moram potem pojesti?« so prestrašeno vprašali mati.

»Nič jesti, mati, nič!« jo je potolažila ciganka. »Dajte pečeno srce pujsu — pa boste sovražnika rešeni, bogami!«

»To bom pa naredila, to, če bo kaj pomagalo,« so sklenili Kovačeva mati.

»Seveda bo pomagalo, mati, pa še kako pomagalo, bogami!« je zagotavljala ciganka.

Druga ciganka je medtem prerokovala Marjanci z dlani:

»Evo ti, deklica, ta črta kaže, da se boš kmalu poročila, bogato poročila, bogami!«

Marjanci je obraz ob teh besedah kar zažarel. Kako tudi ne! Kdo na svetu ne bi rad postal bogat, bogami!?

Ciganka je buljila v njeno dlan in prerokovala dalje:

»Prijateljico imaš, deklica, boj se je! Odspredaj liže, odzadaj praska — takšna ti je ta prijateljica, bogami!«

Marjanca je malo pomislila in se spomnila Brglezove Micke. Torej takšna je ta potuhnjena, fej jo bodi! Kar obraz bi ji izpraskala...

»Aha!« je nadaljevala ciganka. »Deklica, dobila boš pismo. Slabe vesti, nič dobre vesti, bogami!«

»Kako pa to veš?« se je začudila Marjanca.

»Ta črta pravi tako,« je rekla ciganka in ji pokazala drobno črto pod palcem. »Aha! Ta črta pa pravi, da boš drug dan dobila še eno pismo. Dobre vesti, veselo vesti, bogami!«

Marjanci je padel težak kamen od srca. No, vendar se bo nazadnje dobro izteklo, bogami!

In sta ciganki povedali še to in ono važno reč iz preteklosti in bodočnosti, potem pa sta zadovoljni odšli — z velikim loncem mleka in hlebom kruha. Mimogrede pa je ena izmed njih neopaženo stisnila pod pazduho lepo naglavno ruto, ki je ležala na klopi...

Ko so se Kovačeva mati vrnili v kuhinjo in pogledali v peč, so na svojo grozo opazili, da se

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; limitovani oglei Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka pletiva vrstica po Din 236. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mesto hišnice

Iščem takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Šivilja« št. 12188.

Gospodinja-kuharka

želi službo v župnišču. Naslov v upravi »Slov.« Maribor, št. 1311. (a)

Izurjena šivilja

gre za kakršnokoli šivanje na dom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Hiltra« št. 12189. (a)

Hlapec

vajen konj in dela na kmetiji išče stalno službo. I. Kranjc, Šmarca pri Kamniku, tovarna Triglav.

Prodajalka

19 let, čedne zunanosti, išče službo kakršnekoli trgovske stroke. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12189. (a)

Službo želi premeniti

39 let star žagar z večletnimi spričevili. Sposoben vseh v to stroko spadajočih poslih. — Viktor Janž, Meškova ulica 16, Slovenjgradec. (a)

19-letno dekle

išče službo bodisi kot pomoč v kuhinji ali pa kot sobarica v okolici Maribora ali v Mariboru. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor, št. 1312. (a)

Službo išče

sofer-mehanič-mašinist z 12-letno prakso na avtobusu, abstinenc, govori sloven, nemško, hrvaško, češko, italijan. — Siguren vozač. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Diesel ali Benzin« št. 12177. (a)

Službo dobe

Starejšo žensko

izurjeno v gospodinjstvu, pošteno, sprejem takoj. Metličar, Grobelno. (b)

Pekovskega pomočnika

ki bi raznašal kruh, ter vajenca, ki se je že nekaj časa učil, sprejme pekarna Hodnik, Mokronog.

Pisarniško moč

večo slovenske, nemške in hrvaške korespondence ter drugih pisarniških del za industrijsko podjetje. Lastnoročne ponudbe z navedbo mesta dosedanje zaposlitve ter zahtevo plače je poslati na upravo »Slovenca« pod značko »Stalna« št. 12174.

jim je medtem zažgal vos kruh. »Preklemski ciganki!« so zarobantili, toda po toči je prepozno zvoniti, pravi pregovor.

Tretja ciganka je zavohala bogat plen pri starem, skopem čudaku Jernaču, ki je živel čisto sam v svoji hiši na koncu vasi. Skopuh Jernač je imel denarja kot pečka, so govorili ljudje. Dajal je kmetom daleč naokoli posojila in živel samo od oderuškosti obresti. Če mu kdo denarja ni v pravi čas vrnil, ga je brezsrčni starček tožil. Maršikatero kmetijo je že spravil na boben.

Majer

(oskrbnik) oženjen, se sprejme na srednje veliko posestvo. Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod »Zmožen« št. 12170.

Tesače

10—15, za trame, izurjene, sprejme pri dobrem zaslužku do pozne jeseni za takojšnji nastop. Lena industrija Viktor Glasar, Ruše nad Mariborom.

Prodamo

Asperagus

2.60 m dolg, prodam. Zg. Slika 95. (1)

Suhi parketni odpadki

poceni pri F. Vertačnik, Masarykova, 23. (1)

Burel,

lister in vsa letna oblačila nudi v elegantni izdelavi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

Kovčke, ročne torbice,

aktovke, denarnice, nahrbtniki itd. — v veliki izbiri priporočila IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (1)

Singer — Pfaff

skoraj novi pogrezljivi šivalni stroji v večji izbiri poceni napredaj pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). (1)

Kolesa

skoraj nova damska in moška prvovrstnih znamk po neverjetno nizkih cenah napredaj pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). (1)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu koks, suha drva I. Pogačnik, Bohoričeva 5. Telefon 20-59

Kupujte pri naših inserentih

Posvetva

Kupim parcelo

v okolici Ljubljane. Plačam deloma v knjižici Kmetijske hranilnice. Takojšnje ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 12183.

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračun posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 27-33, tma napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Vnajem

Lokal

pripraven za mlekarstvo ali kako obrt oddam v Vrhovčevi ul. št. 1, vhod na Taboru, takoj ali kasneje. Pojasnila daje A. Šarabon, trgovina, Zaloška c. 1.

Prostor za obrt

skladišče ali pisarno takoj oddam. Kolodvorska ul. 11. (n)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

veliko sobo s kuhinjo - oddam. Tovaršniška ulica 16, Moste. (6)

Stanovanje

sobe in kuhinje v podprtljaju za eno ali dve osebi oddam. — Staničeva št. 21. (6)

Dvosobno stanovanje

z vsemi pritlikljinami in uporabo vrta oddam s 1. septembrom. Detelova št. Moste. (6)

Dvosobno stanovanje

krasno, I. nadstropje, z balkonom pri Stadionu - oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12200.

Trisobno stanovanje

komfortno, v vili na Mirju, oddam 1. novembra mirni stranki brez otrok. Pismene ponudbe na Aloja Company d. z o. z., Ljubljana pod »2174«.

Lepo 4-sobno stanovanje

z vsem komfortom, v III. nadst. na Erjavčevi cesti št. 21, oddam za avgustov termin ali za kasneje. Pojasnila daje Šarabon A., Zaloška c. 1.

ISOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo oddam. Dvorčakova 3-III.

Mirno gospodično

sprejem takoj kot sostanovalko. Sv. Petra c. 39, prtljaje. (6)

Denar

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 27-53.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje

vnovčim

najkulantneje po najvišji ceni

takoj v gotovini

A. PLANINSEK, LJUBLJANA, Beethovnova ulica 14, telefon 25-10.

Kupimo

Rabljeno blagajno

do 1 in pol m višine kupimo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 12171.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

TELEFON 21-24 MATICA

Najlepši pevski film!

Benjamin Gigli pole poleg lepih pesmi arije iz Tosca, Manon, Norme

TI SI MOJA SREČA

predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

Staro železo

aluminij, baker, cink, medenino, svinec in druge kovine kupuje stalno po najvišji dnevni ceni August Stražisar, železnina, Ljubljana, Vošnjakova 4.

Razno

Preprosto kosilo

za Bežigradom želi urednik. Ponudbe s ceno in podatki pod »Slovenca« na upr. »Slov.« št. 12166.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Vsem, ki so se naju spomnili ob smrti najine ljube sestre

Mince omož. Šenk

izrekava za izraženo sožalje srčno zahvalo.

Ljubljana-Soteska, dne 1. avgusta 1937.

Kanonik Josip Vole, župnik Alojzij Vole.

Uprava občine Sv. Pavel pri Preboldu

naznanja tužno vest, da je njen odbornik in bivši dolgoletni zaslužni župan, gospod

Anton Stenovec

posestnik in gostilničar

po kratki in mučni bolezni v nedeljo, dne 1. avgusta nenadoma umrl.

Pogreb bo v torek, dne 3. avgusta ob 10 dopoldne.

Uprava občine Sv. Pavel

V globoki žalosti javljamo, da je v soboto ponoči po težkem trpljenju odšel k svojemu Stvarniku naš nepozabni, dragi nameščeneec, gospod

Ivan Kovačič

dolgoletni nadmlinar

Blagega pokojnika, ki bi danes obhajal 40-letnico vzornega delovanja pri nas, ohranimo v najlepšem in trajnem spominu.

Maša zadušnica se bo brala v soboto, 7. avgusta ob 8 v župni cerkvi v Kranju.

Kranj, dne 2. avgusta 1937.

Rodbina Vinko Majdič-eva

Božja Previdnost je odločila — in zgodilo se je. — Neizprosna smrt nam je nenadoma iztrgala našega priljubljenega in nepozabnega gospoda

Antona Stenovec st.

načelnika Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Pavlu pri Preboldu

nepričakovano iz naše srede. — Njegovo truplo položimo v prerani grob v torek, dne 3. avgusta ob 10 dopoldne.

Mirosljubnega delavca in zvestega somišljenika v katoliškem gibanju priporočamo v blag spomin.

Sv. Pavel pri Preboldu, dne 2. avgusta 1937.

Odbor Kmečke hranilnice in posojilnice

Strašna povodenj pod Gorjanci

**Sv. Križ pri Kostanjevici in osem drugih vasi opustošenih
Polja zasuta z gramozom in blatom — Škoda gre v milijone**

Sv. Križ pri Kostanjevici, 2. avg.

Snoči ob 7 je začelo silno deževati pri Sv. Križu pri Kostanjevici ter po vsej okolici. Naliv je bil tako strašen, da strehe niso več zdržale. Že se je oglašal z bližnjih zvonikov plat zvona. Kot v trenutku je pridrl silovit vodovod z Gorjancev. Potok Sušica je pridrl a silno naglo radi hudournikov, ki so drveli od vseh strani. Voda je začela vdirati skozi vrata in okna, preden so sploh po hišah mogli misliti na kakšno reševanje. Ljudje so hiteli iz spodnjih prostorov v podstrešja, kjer so prečuli strahotno noč, mnogi celo v temi in silnem strahu pred vedno hujše naraščajočim vodovodom, ki je začelo izpodkopavati temelje hiš. Za reševanje živine po hlevih in prašičev ni bilo časa. Živino je voda odnesla s hlevi in svinjaki vred. Nekaj goveje živine in prašičev so pozneje rešili že onstran Krke v Velikem Mlačevem. Voda je deloma odnesla deloma pa pokvarila zalogo živeža ter obleko. Pretresljivi so bili ključ bolnikov in otrok, ki si sami niso mogli pomagati. Največ je trpela vas Dol, ki leži v soseščini Gorjancev ob globoki strugi Sušice. Tudi tu je voda s neverjetno naglico pridrla od vseh strani, pobrala vse mostove na Sušici in gladko odnesla hišo in mlin posestnika Franca Strgarja. Družina se je komaj rešila. Čez noč so postali bežati brez vsega imetja. Podoba vasi je čez noč postala po tej katastrofi čisto druga. Povsod leže velike množice kamenja, nanešene zemlje in peska, ki ga je voda tako rekoč kar v plazovih prišla s bližnjih pobočij. Z vsem tem je pokrila travnike, polje, gozdove in vinograde.

Podobno je trpela tudi vas Sutna, kjer je nekaj hiš popolnoma razkopanih. Uničeno je tudi tu skoro vse polje, prav tako kakor v vasi Sv. Križ. Posebno hudo je bilo prizadeto polje, ki se nahaja od Sutne proti Krki in ki meri približno 2000 ha. Pri Sv. Križu je voda odnesla šest mostov čez Sušico. Po vasi leži vse polno nanešenih hlodov,

ostankov hiš, podrti so hlevi in svinjaki. Povsod pa je polno gramoz, kamenja in blata. Vas Sv. Križ je popolnoma opustošena. Gospodarska poslopja so dobila čisto drugo lego. Banovinska cesta, ki pelje skozi Sv. Križ, je popolnoma razdejana. Sploh je pogled na to vas strahoten.

Pa tudi kostanjevška okolica je silno trpela. V vasi Osterc je nastalo celo jezero na rodovitnem polju. V Črneči vasi so izgini vinogradi in travniki. Najhuje so prizadete vasi Osterc, Črneča vas, Grabnje, Brusnice, Blagje in Senovec. Občina je odtrgana od sveta. Niti ena cesta ni več uporabna, vse so razrite od hudournikov.

Škoda, ki jo je povzročilo sinočnje neurje, zaenkrat še ni mogoče natančno preceniti, vendar pa je takoj na prvi pogled jasno, da gre v težke milijone.

Ljudje, ki so odvisni v teh krajih le od tega, kar pridobijo iz zemlje s svojimi pridrniimi rakami, pa ne bodo mogli te škode kaj kmalu nadomestiti. Zato se obračajo na vso našo javnost za pomoč. V prvi vrsti pa naj ta pomoč ne izostane na merodajnih mestih, kajti edino ta bi mogla kaj več zaleči.

Takoj po strahotni noči se je sestavil odbor, ki je pripravljen storiti vse, da pomaga prizadetim domačinom. V tem odboru so: kostanjevski župan ing. Likar, svetokriški župan Grubič Franc, svetokriški župnik g. Andrej Zupanc in g. Franc Golob.

Noč groze v Brusnicah

Novo mesto, 3. avg.

V noči od nedelje na ponedeljek je obiskala občino Brusnice silovita nevihta, ki je hudo prizadela posebno vasi Brusnice in Suhadol in napravila po dosedanjih cenitvah nad milijon dinarjev škode. Na poljih je bilo uničeno vse, tudi otave ne bo. Vinogradi, ki so še dosti obetali, so opustošeni,

ker so vsi razkopani. Voda je drla kot v veletokih z Gorjancev. Do pasu so stali ljudje v njej in skušali rešiti, kar jim je bilo najpotrebnejšega. Voda je nosila s seboj ogromne množine zemlje, peska, drevja in podobnega ter s tem natrpala na debelo vsa polja. Ta deroga voda se ni ustavila niti pred trdnim jezem, ki ga je pred kratkim zgradila banovina. Podrla je tudi vse zasilne naprave ob hudournikih, ki so jim tudi pred nedavnim skušali umetno zastaviti pot.

Strašna je bila noč za vse tukajšnje prebivalstvo. Ljudje so v naglici skušali poiskati mesta, kjer bi bili varni pred derogočo vodo. Živina po hlevih je naravnost podivjala in mukala, kakor da bi elutila, da se ji bliža pogin. Voda je bila tolikšna, da je gladko odnašala cele svinjake. Posestniku Horvatu iz Brusnic je utonilo kar osem prašičev.

Prebivalstvo, ki je bilo že zadnjič po toči tako zelo prizadeto, je obupano, kajti sedaj mu je voda odnesla ali pokvarila še to, kar je toči ostalo. Dopisnik »Slovenca« se je razgovarjal z g. županom iz Brusnic, ki je ves obupan, in ne ve, kaj bi storil, da bi ljudem za silo pomagal.

Razdejanja, kakršno je povzročilo sinočno deževje, ne pomnijo niti najstarejši ljudje.

Mnogo škode je silovito deževje napravilo posebno še mlinarjem, ki imajo svoje mline ob Težkem potoku. Pri Znančevem mlinu je tekla voda preko obeh mostov. Strla je mlinsko kolesje, z žage pa je odnesla velike množine okroglega in rezanega lesa. V mlinu je pokvarila vso moko in žito. Pri Stinetovem mlinu je voda razdrila in deloma odnesla oba mostova, ravno tako se je naravnost poigrala z brvmi ob Kovčičevem in Trpinčevem mlinu. Mlinar Trpinč sam se je sredi noči komaj še rešil iz preplavljenega mlina in zbežal v bližnji kozolec, da ga ne bi dosegla voda. Preplavljene so vse njive in travniki, mnogo pa bo treba truda in dela, da bodo kmetje svoja polja očistili blata, ki je naneseno vsepovsod. Potrebna je nujna pomoč.

Kolikor slovenskih src, toliko žarišč jugoslovanskega patriotizma.

Le tak jugoslovanski patriotizem je dejaven in trajen. On je sebi, svoji slovenski naravi moško zvest, značilen, neomahljiv in nepodkupljiv, zato je zvest tudi svoji državi in jugoslovanski ideji.

Tak iz odločno slovenskega srca porojen in v jugoslovansko ljubezen razrašen patriotizem daje Jugoslaviji ob Triglavu in kraških skalah eto tisoče zvestih čuvarjev, ki so trdni in v zvestobi trajni kot so neprimakljive naše gore.

Mi hočemo vedno in vselej z vsemi mirnimi zakoniti sredstvi, skladno z jugoslovanskimi interesi braniti našo slovensko stvar. Pa vstajajo neki »novci«, »večji« in »boljši« Slovenci, ki nam očitajo, da smo premalo dosledni, radikalni, načelni Slovenci. Na malenkostih se spotikajo, veliko očitkov naberajo, na hrvaški taktiki se sklicujejo. Tem junakom povemo, da bi niti govoriti ne mogli in ne smeli, če bi ne bilo današnje svobode. Mi, ki večino predstavljamo in odgovornost nosimo, imamo edini možnost prav ceniti sredstva in okolnosti. Vse razmere dokazujejo, da je naša pot prava.

Kot roji v cvetni pomladi zletavajo tisoči naše mladine v nov polet svetega narodnega dela. V tej mladini, ki ljubi svojega očeta in svojo mater, svoj dom in rod, ki je in mora ostati enega srca in enega duha, ima slovenski rod svojo veselo bodočnost. Jugoslavija armada zavednih branilcev, naš kralj in prestol pa milijon žarišč značajne in zveste ljubezni.

Polzelska mladina manifestira

Celje, dne 2. avgusta.

Polzelska mladina, ki je že pred leti priredila mnogo dobro uspešnih taborov, je včeraj po dolgem premoru zopet javno nastopila in topot še v večjem številu in še bolj navdušena. Zaživela je šele pred dobrimi štirimi meseci, in vendar pokazala prav lepe uspehe.

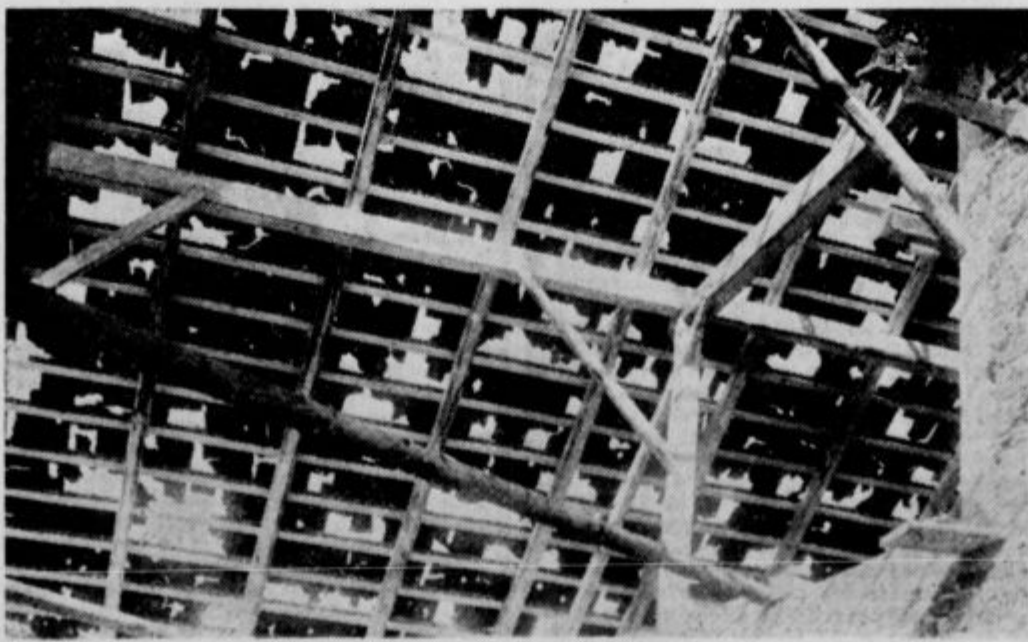
Pester sprevid

Popoldne ob 1 so naznanjali topiči Savinjski dolini, da praznuje prijazna župnija Polzela praznik vstajenja naše prosvete. Na postaji se je zbrala velika množica ljudi, da pozdravi Celjane, ki so prišli na tabor, predvsem pa g. prof. dr. Hanželič kot pokrovitelja tabora in predsednika Celjske podzveze fantovskih odsekov g. prof. Bitenca. Po presrečnem pozdravljanju se je razvil od kolodvora pester sprevid. Na čelu je korakala rudarska godba iz Velenja in igrala koračnice. Nato je jездilo 18 polzelskih fantov na težkih konjih, tem pa je sledila dolga vrsta mladine od naših najmanjših do članov fantovskega odseka in članice dekliskega odseka. S hiš so plapolale mladini v pozdrav državne zastave, pri križišču ceste v Podvin in v Braslovce pa je bil postavljen krasen slavolok z napisom »Pozdravljena mladina« in »K soncu, svetlobi Orel hiti!«. Množica je krenila v polzelsko župno cerkev, ki je oddaljena od postaje skoraj

pol ure. V cerkvi so bile slovesne pete litanije, po tej pobožnosti pa so se strnili zopet v sprevid in odkorakali na telovadišče na Breg. Blizu lepe nove kapelice, posvečene Kristusu Kralju, je bil na travniku pripravljen telovadni prostor. Ob ograji je stalo pet visokih mlajev, raz katere so visele državne zastave. Ta prostor je združil kljub deževnemu vremenu nad 2000 ljudi, ki so z izrednim zadovoljstvom gledali telovadbo polzelske mladine.

Telovadba in govori

Za uvod je zaigrala godba državno himno, naker je stopil na govorniški oder član fantovskega odseka Matevž Tavčar in pozdravil mladino, može in žene, predvsem pa celjske goste g. prof. dr. Hanželiča ter g. prof. Bitenca, g. župnika dr. Jantiča iz St. Petra v Sav. dolini, ki v svoji lepi starosti še vedno rad poseča katoliške mladinske tabore. Pozdravil je tudi župane okoliških občin in podal zatem besedo županu občine Polzele g. Pongracu Turnšku, znanemu organizatorju in vodji katoliške prosvete na Polzeli, ki je krasno govoril o boju dveh taborov za navlado na svetu. Med tema dvema taboroma bo večna borba ne zaradi oseb, ampak zaradi načel, katerim smo prisegli večno zvestobo. Naš duh ne bo klonil nikoli, nikdar stopil v kompromis z nasprotnim taborom, ampak se vztrajno boril, pripravljeno doprinesti

Od toče razbita streha v Stopičah

Ministrski predsednik dr. Stojadinović, ban dr. Načič in minister Janković v Kranju

tudi največje žrtve. Ljudstvo je z razumevanjem poslušalo govor in ga večkrat prekinilo z navdušenim pritrdjevanjem.

Od občinstva navdušeno pozdravljeni so ob spremljavi godbe prikorakali naraščajniki, 35 po številu, ki so tako lepo izvajali proste vaje, da je njihov ljubki nastop ganil in navdušil vsakogar. Med vajo so ljudje ploskali nastopu teh najmlajših, med katerimi je bilo nekaj tudi takih, ki še ne obiskujejo šole. Za temi so izvedli rimske proste vaje člani polzelskega odseka, 40 po številu, 32 mladcev v enakih plavih hlačah pa tri proste vaje. Ugajale so tudi tri skupinske vaje članov, posebno pa še telovadba na drugo in v krogih. Ko smo gledali to telovadbo, smo se čudili, kako je mogoče v par mesecih doseči tako lepe uspehe. Izmed telovadcev na drugo se je posebno uveljavil telovadelec Terglav, sicer pa so vsi kar po vrsti izvedli veletoteče in krasne vaje na krogih. Člani so pokazali tudi simbolično vajo »Oj Dobrodo!« ob spremljavi petja moškega zbora pevskega društva iz Polzele. Tudi ta simbolična vaja je bila izvedena z velikim razumevanjem.

Ko so prikorakala na prostor polzelska dekleta, 50 po številu, oblečena v narodno nošo, je stopil na govorniški oder g. prof. dr. Hanželič. Uvodoma je omenil poslovinne besede nadškofa g. dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki so oporoka naši mladini. Velik je naš čas, ker je velika hudo-bija, velik, ker išče velikih ljudi, ki se bodo borili proti tej hudobiji. Ti veliki možje, žene, fantje in moške morajo zrasti v naših družinah in se posvetiti službi pravice. Tudi iz polzelske župnije, ki je bila vedno naš up, morajo zrasti veliki ljudje in so že zrastle, ki se in se bodo trtovali za našo sveto stvar, za našo vero, našo domovno, za naš rod. Prisegamo zvestobo veliki oporoki pokojnega velikega škofa ljubitelja mladine in vsega slovenskega naroda.

Po aplavzu, s katerim je nagradilo ljudstvo govornika, je sledila simbolična vaja deklet »Gor čez izvor«, ki je izredno lepo uspeła. Kot zadnja točka je bila prosta vaja članov polzelskega odseka. Preden pa so začeli telovaditi, je govoril g. prof. Bitenc, ki je častil polzelski mladini h krasnemu uspehu, ki so ga pokazali na tem taboru, ko so nastopali izključno samo Polzelani. Preden se je navdušena množica razšla, so prikorakali na telovadišče vsi naraščajniki, mladei, člani fantovskega odseka in članice dekliskega odseka in poslušali državno himno, ki jo je zaigrala godba iz Velenja. Pred seboj smo videli nad 150 oseb in to samo mladino iz Polzele. Lep je bil ta pogled, ki je močno razveselil navzoče in dal polno lepih nad za bodočnost.

Poslanec Mravlje o konkordatu

Pred petomajskimi volitvami je takratni kandidat in sedanjí poslanec g. Milan Mravlje poslal nekemu županu v svojem volivnem okraju naslednje pismo, ki jasno kaže, kakšna navodila je dal Bogoljub Jevtič kandidatom za poslanske mandate glede vprašanja konkordata. Pismo se glasi:

Ljubljana, dne 10. aprila 1935.

Gospod župan!

Vsak dan se pripravljam, da Vas obiščem v Višnjigori, pa pride vedno kaka deputacija, s katero moram na banovino in tako se obisk mora odložiti. Rad bi se namreč z Vami ustmeno pogovoril še o marsičem, vendar tega tudi odlašam s pisanjem.

Upam, da mi bo jutri vendarle mogote priti v Višnjogoro. Kar se tiče izjave, ki jih želite od mene, Vam jih bom rad dal nele radi volitev, temveč iz globokega prepričanja. Saj sem bil tedaj, ko so zbirali podpise v parlamentu za ločitev cerkve od države in izgon Jezuitov iz Jugoslavije med onimi poslanci iz Dravske banovine, ki sem tak podpis odločno zavrnil. Z menoj vred je isto storil tudi tov. Koman. Da stojimo vsi pri isti biše SKS na stališču pozitivnega krščanstva, je znano tako prezv. nadškofu dr. Jegliču, kakor tudi sedanjemu škofu dr. Rožmanu. Mi smo oboje cerkvenima knezoma to našo izpoved osebno sporočili potom deputacije našega svojačasnega vodstva in zato so bili v vodstvu biše SKS gg. dekani in župniki. To je vsem in vsakomur znano. Ti gg. so ravno bili v vodstvu stranke zato, da so dajali direktive, kako stališče naj zavzame SKS do cerkve. Oni so korigirali vsak korak, ki ni bil v skladu z vero ali cerkvijo. Dosledno temu našemu pozitivnemu krščanstvu, s katerim priznamo, da je cerkev največja moralna sila v našem narodu, je jasno, da želimo in da bomo tudi delali iskreno in pošteno na čimboljših duhovnih med Jugoslavijo in Vatikanom, kar bo omogočeno s konkordatom, ki ga pripravlja vlada g. Bogoljuba Jevtiča. Čimpreje bo ta konkordat predložen narodni skupščini, tem ljubše nam bo in jaz kakor tudi vsi moji politični prijatelji bomo zanj glasovali. To moje stališče poročite vsem in vsakomur, kdorkoli bi dromil v iskrenost našega verskega prepričanja.

Prav lepo Vas pozdravlja in se priporoča:

Milan Mravlje, Ir.

Tako je mislil g. poslanec Mravlje o konkordatu pred dobrima dvema letoma, ko je bil še na vladci, danes, ko je v opoziciji, pa je glasoval proti istemu konkordatu.

Minister dr. Krek o slovenstvu

Govor ministra dr. Kreka na taboru v Cerknici dne 1. avgusta

Mile sestre, dragi bratje!

Po programu in naročilu vaših prirediteljev naj se z vami pomudim par minut v premišljevanju o našem slovenstvu.

O ubogo to ljudstvo! Odkar se je slovenski rod naselil ob Savi, Dravi, Muri in Soči, je sebe označeval za slovenski rod, je govoril slovenski jezik. Dasi je bil izredno skromen, miren, tih in vpluden prebivalec teh dolin in brd, vendar so ga sovražili, preganjali, iztrebljali s severa in juga. Poseben križev pot zaničevanja, zasmehovanja in poizdevanja je zgodovina Slovencev.

O ubogo to slovenstvo. Kot preganec v odrešilo zatočišče se je zaagnalo z vso svojo vero, upanjem in nedopovedljivo ljubeznijo v svojo narodno državo. Jugoslavija. Pa zloba še v domaći hiši ne preneha. V domačem krogu našem so ostali nizki ljudje — špekulantje z narodnostjo, nacionalizmom, državnostjo, slovenstvom in jugoslovantvom. Špekulacija jih žene, da v nacionalni državi med svojim narodom, ki je to državo ustvaril, vidijo protidržavne tokove. Zlo rodi zlo in da bi bila špekulacija učinkovitejša, blatijo slovenstvo samo kot separatistično, jugoslovantstvo in Jugoslavijo škodljivo, pa pravijo, da zato slovenstvo treba popraviti v staro šaro in ga nadomestiti z jugoslovantvom, ki je naša sedanost in bodočnost.

Zato je res treba, da naša mladina v prosvetnih večerih in tečajih to razmišlja, postavi vsako reč in pojem na svoje mesto, izobliči v sebi naše narodno prepričanje in tako ustvari svoj čisti nacionalni nazor.

Narod je naraven pojav, je stvarnikovo delo, kot je družina.

Narod je torej Bog dal in mu je dal posebne lastnosti, talente in običaje, ki ga ločijo od drugih narodov in njegga samega označujejo kot narodnostno posebno edinicno.

S talenti, ki jih je Bog narodu dal, je ta oblikoval svoj dom, izpolnjeval svoja prebivališča in v svojem srcu prijetno skušal urediti ves tisti kos zemlje, na katerem ee je ustalil.

S svojimi zmožnostmi je narod koval zgodovino in kulturo. Lepote svoje in slabosti je vžil v obliki, v dogodke, v umetna in znanstvena dela.

Za vse narode sveta to velja. Ali naj bi bilo samo za Slovence drugače? Nemogoče! Dokaz življenja imamo Slovenci tako krepak, da je zdržal navale germanizma in italijanske propagande in bo toliko laže prestal domače iz zlobe spočete napade.

Ne manj kot tisoč let stari dokumenti pričajo o našem slovenskem jeziku in pismu. Boji za staro pravdo so poleg gospodarskih in socialnih krivic napadali tujca, tlačitelja in zahtevali postavbo in sodnijo v domaći slovenski govorici. Proti bogati in močnogi germaniki in romanski kulturi je slovenski narod iz svojih siromašnih, a klenih moči ustvaril propagando splošne izobrazbe. Tako visoko in popolno smo izvedli splošno ljudsko pravo, da smo Slovenci gotovo med prvimi, najbolj kulturnimi narodi sveta.

Biseri naše kulture, vrhovi našega narodnega genija pa so taki in toliko, da ni več popolnega popisa evropske umetnosti, ne znanosti, da ne bi moral omenjati tudi naša slovenska dela. Imena naših velikih mož so svetila in svetijo preko narodnostnih in državnih meja v evropsko kulturno občestvo. Kot narod smo se tudi obči kulturi dostojno predstavili.

Naš dokaz življenja je močan. Slovenstvo je narava naša, del našega bivanja. S to neizpremenljivo okolnostjo mora vsakdo računati, kdor hoče biti z nami na dobrem.

Slovenstvo je edina naravna in edina prava njiva, iz katere raste in uspeva jugoslovantstvo in s tem narod.

Iz polne slovenske duše, z vsem poštenim in zvestim srcem smo si vsi Slovenci Jugoslavijo želeli. V zvestobi ji služimo, cenimo in čuvamo kot eno največjih naših vrednot. Slovenstvo in jugoslovantstvo sta dva pojma, ki se dopolnjujeta, si ne nasprotujeta in sta oba danes potrebna za našo srečo in bodočnost.

Slovenska luč na jugoslovanskem prestolu, slovenska zvezda v jugoslovanskem grbu veže naše oči na središče države in srca napolnjuje z vso ljubeznijo do nje.

Kdor je zadovoljen s tem, da mi z našimi slovenskimi erci iz slovenskega prepričanja ljubimo Jugoslavijo, vse Jugoslovane, vsako iskreno brat-

Drobne novice

Koledar

Torek, 3. avgusta: Najdenje Stefana, mučenca; Lidija, vdova.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v nedeljo mirno v Gospodu zaspala gospa Katarina Tomšič, doma z Vine gorice pri Trebnjem. Zadnja leta je živela pri svoji hčeri, soprog magistralnega uradnika g. Koširja. Pokojna je bila dobra in skrbna mati, zelo verna in nad vse ljubljena žena, ki se je z vso ljubeznijo oklenila svojih vnukov in vnukinj. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Lavriceva ul. 12 (za Bežigradom). Naj ji sveti večna luč. Zaljučim naše iskreno sožalje!

† Sv. Pavel pri Prebodu. Dne 1. avg. t. l. je tukaj po kratki in težki bolezni nenadoma umrl g. Anton Stenovec, predsednik krajevnih organizacij IRZ, predsednik kmečke hranilnice in posojilnice, bivši župan in dolgoletni odbornik občine Sv. Pavel. Zasluznega moža bomo spremenili k večnemu počitku v torek, dne 3. avgusta, ob 10 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljučim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Belgrajski nadškof v Sloveniji. V Slovenijo je došel na poletni oddih belgrajski nadškof gospod dr. Ujčić.

Poročila sta se 28. julija v Ribnici gospodična Marica Miheličeva iz znane gostilne, ki od nekdaj drži »Slovenca« — in novoporočenka je bila njegova vneta prodajalka — in gospod Viktor Auer, orožniški podnadrednik, ki služi v Radnji pri Sevnici. Tudi mladi mož je iz ugledne katoliške hiše v Slovenski Bistrici. Mlademu paru obilo sreče in božjega blagoslova!

Upokojen je peh. narednik vodnik I. razr. Dragotin Jug.

Za voj. delegata na Češkoslovaškem je imenovan peh. podpolkovnik za generalštabne posle Stjepan Jendrašić, doslej načelnik štaba vardarske divizijske oblasti.

Žena ljubi močnega moža
mož normalno ženo brez nervoznih
muh in žilčnih napadov
šef zdravega uradnika

Zahtevajte s kratko karto prospekte od
uprave **Radenskega kopališča**
Slatina Radenci (pri Mariboru)

— **Bojevniki.** Vsakoletna bojevnika slovesnost na Brezjah, ki je bila običajno na praznik Marijinega Vnebovzetja se letos združila z velikim bojevniki praznikom 29. avgustom, ko se po položil temeljni kamen za grob neznanega slovenskega vojaka. Zato prosimo vse bojevnike, da smatrajo letos kot tabor na Brezjah samo 29. avgust in naj se za ta veliki dan dobro pripravijo. Natančen spored objavimo pravočasno. — Zveza bojevnikov.

— **Duhovne vaje za gg. duhovnike** bodo v Domu duhovnih vaj v Ljubljani, Zrinjskega 9, od 16. do 20. avgusta, od 23. do 27. avgusta, od 13. do 17. septembra, od 18. do 22. oktobra. Voditelj bo o. Paté S. J. — Zglasiti se je treba vsaj teden prej. Oskrbovalnina za vse tri dni 120 din.

— **Ne zamudite** ugodne prilike, si ogledati lepo razstavo tv. »Kristale d. d. Maribor, tovarna ogledal in brušenega stekla, na Mariborskem tednu. Tel. int. 21-32.

— **Opozorilo francoskega konzulata.** Konzulat Francije v Ljubljani si usvoja naznaniti osebam rodom iz Sirije in libanske dežele, ki so se pred 30. avg. 1924 naselili v tujini, in s pred 30. avgustom 1926 niso poslužile svoje pravice, da bi opirale za državljanstvo Sirije in libanske dežele, da to lahko store še naknadno v roku, ki poteka dne 29. maja 1938 (po francosko-turški pogodbi z dne 29. maja t. l.). Vabimo osebe, ki se jih to tiče, da se javijo čimprej na konzulat Francije, Beethovnova ulica 4, v Ljubljani, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

Ne odlašajte več s prijavo za izlet z modernim avtomobilom od 14. do 15. avgusta na Grossglockner. — Prijave sprejema izletna pisarna
M. OKORN, LJUBLJANA, HOTEL »SLON«
Telefon štev. 26-45.

— **5. mednarodni kongres tiskarstev v Budimpešti.** V Budimpešti bo letos od 24. do 26. avgusta 5. mednarodni kongres tiskarstev. V istem času bo odprta tudi tiskarsko kulturna razstava. Na eporedu kongresa so vrhu poročila predsednika in volitev upravnega odbora tudi strokovni referati: Višinski tisk v konkurenčnem boju z offsetnim in globinskim tiskom; uleženje svežih tiskov; problemi časopisnega tiska; razmnoževalni in pisarniški tiskalni stroji; vprašanje okusa v tipografiji; pomen dobrega naraščanja principaletva; izobrazba kalkulatorjev; tržni red nemške tiskarske obrti. V zvezi s kongresom so tudi ogled mesta, izleti in podobno. — Razstava je zasnovana zelo na široko in bo prikazovala zgodovinski razvoj tiskarstva od prvih početkov do danes, stare rokopise in tiskala, tehnično tiskarstvo, knjige, knjigoveštvo, izdelovanje papirja, tiskarske barve, eurovine, ki so potrebne za tiskarsko obrt in končno novinarstvo. Vse, kar bo razstavljeno, se bo nanašalo prvenstveno na tiskarsko kulturo Madžarske.

— **Izprememba rodbinskega imena** je dovolila banska uprava draveke banovine Bogomiru Lekanu, članu občine Stari trg v logaškem okraju, v »Oražem«.

Vaše zdravje čuva
„LASTA“ SLADNA KAVA

— **Foto atelje Pavlovič** v Ljubljani, Poljanska cesta 12, ima v zalogi zelo lepe slike s potovanja, ki ga je priredilo društvo »Planina« v Francijo, Švico in Italijo.

— **Gorica-Sveta gora-Trst:** romarska avtoizleta 14. do 16. in 18. do 20. avgusta. Prijavite se takoj za brezplačno pojasnila na naslov: »Družina božjega svetla, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— **Sadno vino ali sadjevec,** epikal M. Humeč, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, leta 1917. Cena izvodu je din 10. Knjiga je prirejena po najnovejših virih in lastnih izkušnjah. Nudi bogata navodila, kako se sadjevec izdeluje, kako z njim

ravnajmo, da dobimo okusno, zdravo in stanovitno pijačo. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in vporabo sadnih tropin, da ne pridejo v nič; opremljena je z 42 podobami. Vsem sadjarjem to izvrstno brošuro najtopleje priporočamo!

— **Putnike Ljubljana** priredi 7., 8. in 9. avg. tri-dnevni avtobusni izlet v Trst. Cena vožnji in kol. pot. listu din 155. Ostale informacije v vseh biletarnicah »Putnik«. Prijave se prejema do 5. avgusta 1937.

— **V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odprta, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.**

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

— **Putnike Ljubljana** priredi v mesecu avgustu sledeče avtobusne izlete: 1. Od 7. do 9. avgusta trodnevni avtobusni izlet v Benetke, Padovo, Trst in Gorico. Cena vožnji, prehrani, prenočišču ter kol. pot. listu din 525. Rok za prijavo do 3. avgusta 1937. 2. Od 15. do 22. avgusta osemdnevni avtobusni izlet v Dolomite in na italijanska bojna polja. Cena vožnji, prehrani, prenočišču ter kol. pot. listu din 1525. Rok za prijavo do 11. avgusta 1937. Informacije v biletarnicah »Putnik«.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenice«.

— **Turistični avtobusni izleti v Opatijo-Sušak** za 70 Din. Informacije Putnik, Gajeva 3, tel. 24-72. — **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in al. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

1 Maša zadušnica za pokojnega dr. Jožeta Puntarja bo danes ob 7 v frančiškanski cerkvi.

1 Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek, 5. avgusta, izlet v Sent Rupert, Veselo goro, Mokronog in Zalostno goro. Odhod iz Ljubljane s Kongresnega trga ob 8 zjutraj. — Avtobus 40 din. — Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu.

1 **Predavanje o gojitvi cvetlic** priredi podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva Šiška. Ljubljana v samostanski dvorani v Šiški jutri, 4. t. m. ob 20. Predava vrtnar g. Ivan Čeh. Nato sledi razgovor in prijava za razstavo cvetlic na jesenskem vselejmu, podružnična razstava sadja ter o našem skupnem izletu, kjer nam bo pokazana praktična uporaba škropiv za zatiranje sadnih škodljivcev.

1 V Ljubljani umrli od 23. do 29. julija t. l.: Jabačin Albin, 83 let, mestni sluga v p., Vidovdanska 9; Verderber Frančiška roj. Altmann, 87 let, vdova strojevodja, Vidovdanska 9; Hergarčič Franc, 71 let, delavec, Krakovski nasip 6; Koso-vince Ivan, 67 let, poštni sekretar v pok., Ciril-Methodova 19; Hudabunigg Avgusta, 76 let, zasebnica, Rožna dolina, cesta X-24; Ličen Ivan, 29 let, delavec, Pot na Rakovo jelšo; Segatin Franc, 69 let, vpk. tob. tov., Rožna dolina, cesta XVII-4; Zupančič s. Ana Agapija, 21 let, usmiljenka, Slomškova 20; Peterca Helena roj. Zaleto, 92 let, Kolodvorska ul. 18; Zagar Marija roj. Glavan, 56 let, zasebnica, Velika dolnarska ul. 15; Franc Franjo, 46 let, strojni tehnik, Borovnice 135; Jereb Josko, 39 let, ključavničar, Pod jekami 17; Stražar Antonija, 13 let, hči sprej. elektr. cest. žel., Tovarniška ul. 3; Zupančič Marija roj. Jančar, 52 let, žena delavca, Pokopališka ul. (baraka); Odar Helena, 58 let, užitarica, Studar 7; Arko Alojzij, 13 let, sin posestnika, Globel, obč. Sodražica; Pečnik Ernest, 1 leto, sin delavca, Lubija 11, obč. Mozirje; Trokan Andrej, 72 let, mestni delavec v p., Karlovska c. 16; Leskovec Janez, 45 let, delavec, Ig pri Ljubljani; Koser Mira roj. Franke, 52 let, vdova post. urad., Verovškova ulica 54; Omahen Anton, 1 leto, sin delavca, Draga 10; Grabnar Janez, 1 leto, sin delavke, Nevle pri Kamniku; Pire Frančiška, 53 let, pos., Vače p. Litiji.

1 Nasilje pred šentjakobskim župniščem. Dva pjanca, 34-letni tesar A. G. in 31-letni blapec F. G., sta v nedeljo ob dveh popoldnih počela pred šentjakobskim župniščem grda nasilja. Prvi je hotel skozi okno opraviti kar malo potrebo v kletno stanovanje in ko so ljudje klicali na pomoč stražnika, je nasilnež nanj navalil, toda stražnik ga je prestregel s pendrekom. Nasilnežu je pri-skočil na pomoč njegov tovariš, ki je že izvelkel nož, s katerim bi bil najbrže stražnika zabel. K sreči sta stražniku prišlo na pomoč dva mlada moža iz bližine, ki sta pomagala ukrotiti oba nasilneža, ki sta bila nato odtrpana na trnovsko stražnico, od tam pa v policijske zapore. Policija ju je ovadila zaradi javnega nasilja sodišču.

1 Nesreča delavke v tiskarni. V litografiji Čemažar in drug se je včeraj ob 2 popoldne hudo ponesrečila 28-letna delavka Marija Stanovnikova, doma iz Vnanjih gor. Stanovnikova je delala pri tiskarskem stroju. Z roko pa je prišla med obe plošči. Stroj ji je zmečkal desno dlan, tako da bo reva najbrž vse življenje za delo nesposobna. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

1 Pet aretiranec. Včerajšnji »Ponedeljski Slo-venec« je poročal o uboju na Tržaški cesti. V so-boto zvečer je bil namreč na križišču z Blei-velsovo cesto napaden 42-letni klepar Vid Bivie, ki ga je napadla skupina 6 razgrajčev. Kakor je policija ugotovila, je nekdo izmed te skupine butnil Bivica tako nesrečno, da je padel ter si pri padcu razbil lobanjo. Tukaj gre torej bolj za poškodbo s smrtnim izidom, kakor za uboj. Pet napadalec je policija zaprla, šestega pa išče.

1 Brezobzirni hišnik. Neka hiša blizu tri-mostja ima dolgo, široko vežo, ki je navadno vedno odprta. V nedeljo popoldne okoli pol 3 je med ljudmi, ki so se v največji plohi zatekli v to vežo vedrit, zbudil upravičeno ogorčenje surov nastop hišnika. Ko je lilo kot iz škafa, so se hišnik približal v vinjenem stanju in tebi nič meni nič zaklenil pred nosom vrata vsem, ki so vedrili, potem pa je hotel kratkotalno oditi v notranjost in jih prepustiti njihovi usodi. Ker so bili tudi drugi izhodi zaklenjeni, so se vsi kar na lepem znašli v neprosto voljni ječi. Na vpludno pripombo enega izmed gospodov, kakšne manire so to, da zaklene vrata, ne da bi jih bil prej opozoril, se je hišnik razburil in surovo zakričal: »Kdo vas je pa klical?! Tukaj nimate nič iskati! Gospod mu je pojasnil, da je najosnov-nejša pravica vsakega meščana, da se ob nevihti in drugih izrednih prilikah zateče v prvo bližnjo vežo. Hišnik pa je na te besede reagiral s kret-njo, s kakršno se napodi pes. Odklenil je vrata in pokazal z roko, češ: Izginite! To je storil v tako grozeči pozi, kakor da se boče vsak hip vreči

Ilirija si je osvojila Jadranski pokal

Plavalna tekma Ilirija (Lj.) : Victoria (Sušak) 59 : 50

Sušak, 2. avgusta.

Nocoj je bila na Sušaku plavalna tekma med Ilirijo iz Ljubljane in Viktorijo s Sušaka, ki se je končala s sijajno zmago Ilirije. Ilirija si je s tem dokončno priborila jadranski pokal, ker je zmagala nad Viktorijo z 59:50 točkam. Ilirija je imela pri tej plavalni tekmi veliko premoč. Navzočnega je bilo zelo mnogo občinstva in sicer nad 2000. Doseženi so bili krasni rezultati, ki odgovarjajo evropskim. Ljubljanski plavalci so dokazali, da so najboljši v Jugoslaviji in med najboljšimi v Evropi.

Rezultati:

400 m prosto gospodje: 1. Mini (Viktorija) 5:14, 2. Mihalek (Ilirija) 5:25.4, 3. Strucelj (V) 5:31.8, 4. Pestevšek (I) 5:33.2.

Stanje točk: Viktorija 7, Ilirija 4.

100 m prosto dame: 1. Kržan (I) 1:20, 2. Smolik (V) 1:22.4, 3. Krmpotič (V) 1:23, 4. Bradač (I) 1:24.5.

Stanje točk: Viktorija 12, Ilirija 10.

Kržanova je bila zanesljivo prva, ker se je naj-boljša Ilirijanka, Grošleja, ponesrečila na parniku in si pohabila roko ter zato ni mogla nastopiti.

100 m prosto gospodje: 1. Wilfan (I) 1:01.4, 2. Stocker (V) 1:02, 3. Bizjak (V) 1:04.6, 4. Fritsch (I) 1:05.3.

Stanje točk: Viktorija 17, Ilirija 16.

Wilfan je sijajno začel ter je prvih 50 m plaval v času 26 sekund, potem pa je zaradi prehitrega zagona zmagal komaj z dolžino enega metra. — Fritsch je presenetljivo popustil.

100 m prosto dame: 1. Werner (I) 1:35, 2. Fink (I) 1:36.3, 3. Candrič (V) 1:42.7, 4. Biondič (V) 1:50.4.

Stanje točk: Ilirija 24, Viktorija 20.

200 m prsno gospodje: 1. Cerer (I) 2:52.2 (I), 2. Grkinič (V) 3:00.6, 3. Hiribar (I) 3:05.2, 4. Polič (V) 3:09.2.

Stanje točk: Ilirija 31, Viktorija 24.

Borbo je odločil Cerer ki je že od začetka ve-ljal za zmagovalca, ko je že pri prvih 100 m (1.17) z več metrov naskoka odločil v svojo korist z re-zultatom, ki ga postavlja v vrsto najboljših evrop-skih tekmovalcev.

100 m hrbtne dame: 1. Smolik (V) 1:30, 2. Lampret (I) 1:36.2, 3. Finc (I) 1:36.7, 4. Biondič (V) 1:41.3.

na gospoda. In bi bil to verjetno tudi storil, če ne bi bilo prič. Tako so morali vsi, ki so vedrili, v največji plohi oditi iz veže, drugače bi ostali za zapah. — Brezobzirnost tega hišnika zasluži javno obsodbo. Med ljudmi, ki so vedrili, bi bil slučajno lahko tudi kakšen tujec, ki bi odnesel s seboj »lepo« mnenje o vpludnosti in gostoljubnosti ljubljanskih hišnikov.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Ma-rinji trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4 in mr. Bo-binec ded., Rimeka c. 31.

Tovariši bojevniki iz bivše Štajerske

15. avgust t. l. je vaša dan na Brinjevi gori pri Zrečah. Citati ste vsi v nedeljskem »Slovenec«, da bo na Marijino Vnebovzetje bojevniki tabor na zelo priljubljeni brežepotni Brinjevi gori. Znani bo-jevniki, ki se je moral v svetovni vojni z orožjem v roki bojevati, vas vabi na ta shod. V sporazumu z zvezo bojevnikov v Ljubljani deluje prebogi reški gosp. župnik Joško Bežjak, ki smo ga pro-sili, da organizira prireditve po svoji znani vi-devnosti in spretnosti. Tovariši bojevniki iz Zreč, vas pa še posebno prosimo, da podpirate gosp. žu-pnika in se pripravite za ustanovitev bojevnike sku-pine. Vsi tovariši bojevniki na noge. Ta tabor naj bo pripravljen za veliki 29. avgust, ko vas zveza vabi na Brezje na veliki tabor, posvečen vsem slo-venskim bojevnikom iz svetovne vojne.

Ta dan bo položen in blagoslovljen temeljni kamen za grob neznanega slovenskega vojaka.

Zveza bojevnikov.

Sladka gora pri Šmarju

Na župnijski cerkvi smo dali letos prepleskati vse tri zvonce, kar je bilo že skrajni čas. Zdaj je zunanjo cerkev, ki je bila lani zunaj prenovljena tako lepa in mična, da potnik začuden obstoji, ko jo zagleda. Nevarna dela v veliki višini sta solidno izvršila marljiva in podjetna brata Jožef in Miha Geršak za zmerno ceno, da ju moramo za slična dela vsakomur najtopleje priporočati. Kr. banska uprava v Ljubljani je prispevala k popravilu te krasne romarske cerkve 3000 din, za kar izrekamo tudi na tem mestu najtoplejšo zahvalo. Revno ljud-stvo, ki je že lani požrtvovalno prispevalo za po-pravilo cerkve v teh slabih časih, stroškov samo ne bi zmoglo. Romarski ehod bo tukaj v dneh od 12. do 14. avgusta. Romarji od blizu in daleč pri-dite v teh dneh k sladkogorski Materi božji!

Na dan neviht, dne 26. julija je treščilo v hišo posestnika Jagodiča Jerneja, p. d. Jesiha na Sla-dki gori št. 14. Udarilo je v dimnik; hiša krita s sla-mo, je bila kmalu v plamenih, človeških žrtev pa ni bilo, čeprav je bilo nekaj domačinov v hiši ozi-roma v kuhinji. Zgorelo je ostrešje, uničen je strop, vse drugo se je posrečilo rešiti pridnim domačim gasilcem, sosedom in gasilcem iz Mestinja, ki so tudi prišli na pomoč. Hišo in vsa gospodarska po-slopja je imel lastnik zavarovane komaj za 5000 din. Ker ima bolno ženo in sina, ga je nesreča za-dela še huje. Priporočamo ga dobrim srcem, naj mu pomagajo, da bo vsaj pred zimo že pod pod svojo novo streho.

Šoštanj

Nočno delo v slikarski stroki! Naši mladi rdeč-karji, ki sedaj že vendar enkrat sami uvidevajo, da bo šla komunistična Španija v najkrajšem času rakom živžav, pričakujejo zadnjo pomoč za to iz-gubljeno stvar v tem, da namalajo svoje obupne kli-ke v nočnih urah z rdečo barvo na zidove in ograje v Šoštanju. Citajo so napisali: »Zahtevamo pomoč za zakonito špansko vladu« in »Zvela španska ljud-ska fronta!« itd. — Dragi gospodje rdečkarji! Tudi takšna reklama ne bo prinesla rešitve, dasiravno jo izbira in določa strokovno izobraženi vodja. Pre-pozno ste se spomnili na vaše španske brate, ker podjetju, ki že piska na zadnji luknjici, ne pomaga nobena še tako dobro izmišljena reklama več. Rde-čo Španijo reši mogoče samo še eno in to je, da se vsa rdeče okužena tukajšnja mladina poda osebno v Španijo ter se tam bori ramo ob ramo s španskimi brati za ureenjenje — »raja na zemlji« — znam-ka »Stalin« —. Mielimo pa, da bi se ti rdečkarji kaj hitro vrnili nazaj, srečni, da bi odnesli zdravo kožo. Končno pa noben pometen šoštančan itak teh sli-karskih otročarij ne bo vzel preveč resno, ker

Stanje točk: Ilirija 36, Viktorija 30.

Odlična Smolikova, ki je že v Ljubljani po-kazala svoje velike sposobnosti, je brez resne kon-kurence z lahkoto dosegla v dobrem času 1. mesto.

100 m hrbtne gospodje: 1. Wilfan (I) 1:14, 2. Marčeta (V) 1:16.4, 3. Schell (I) 1:17.4, 4. Nego-vetič (V) 1:18.6.

Stanje točk: Ilirija 43, Viktorija 34.

Schell je v tej točki podlegel Marčeti samo zato, ker je plaval notranjo progo, kjer je voda bila tako nizka, da ga je dno oviralo pri plavanju.

Stafeta 4-krat 50 m prosto dame: 1. Viktorija (Kalpič, Gorsič, Dulič, Krmpotič) 2:24.6, 2. Ilirija (Finc, Lampret, Bradač, Kržan) 2:27.6.

Stanje točk: Ilirija 49, Viktorija 44.

Stafeta 4-krat 200 m gospodje: 1. Ilirija (Schell (2.28), Mihalek (2.27), Fritsch (2.25), Wilfan (2.21) 9:41.2 (!), 2. Viktorija (Kurtini (2.26), Bežjak (2.27.8), Stocker (2.26.8), Mini (2.27.4) 9:46.

Stanje točk: Ilirija 59, Viktorija 50.

Vsi štirje ilirijanski plavalci so plavali izvrst-no in postavili skupni čas, ki je samo za tri sekunde slabši od rezultata, ki ga je lani postavila državna reprezentanca. S to točko si je Ilirija pridobila končno zmago.

Waterpolo:

Waterpolo tekmo bi moral soditi sodnik gosp. Steinhart iz Zagreba, ki pa iz neznanih vzrokov ni prišel na Sušak. Zamenjal ga je znani Viktorija-nec, ki smo ga imeli prilično spoznati pred štirinaj-stimi dnevi v Ljubljani, g. Blažina. Tudi to je doprineslo, da je Ilirija že po prvem polčasu ostala za štiri gole na slabšem (0:4), dočim igra v drugem polčasu ob času poročila še traja.

Ilirija končni zmagovalce.

Po današnjem tekmovalstvu si je Ilirija dokončno priborila naslov zmagovalca plavalnih tekem za ja-dranski pokal z velikim naskokom v točkah, ki jasno kažejo, da ji v plavanju noben jugoslovanski klub ni dorastel.

Stanje točk med udeleženci tekmovalstva za ja-dranski pokal je tole:

1. Ilirija 353, 2. Triestina 320, 3. Viktorija 262, 4. Jadran 252.

Vendar se morata pomeriti še sušaška Viktorija in splitski Jadran, ki bosta odločila placement od drugega do poslednjega mesta.

Novo mesto

Umetnostna razstava. Že ves teden je v prostori-h tuk. meščanske šole lepa umetniška razstava treh zelo nadarjenih umetnikov-začetnikov: Raz-stavljajo Novomeščan Breje Lado, Perko Lojze iz Starega trga ter Mirko Romih iz Celja. Vsi so učen-ci kiparskega oddelka Srednje tehn. šole v Ljub-ljani. Razstavili so lepe slike v olju, slike v akva-relih, pastelih in z ogljem delane ter mavčne-le-sene kipe. Človek, ki si ogleda to razstavo, mora občudovati veliko pridnost in veliko ambicijo teh mladih ljudi. — Razstava bo odprta še do srede. Vstopnina je le 2 din.

Kostanjevica

Ribiš blagoslov. Odkar je Krka postala po po-sredovanju občine kostanjeviške zaščiten in je lov dovoljen le s trnki, se je ribolov znatno zbolj-shal. Ribe kar z vno grobijo za trnke. Naj zado-stuje le en primer. Od torka do srede in na četrtek pretekli teden, ko je bila voda blatna od nalivov, so na trnkih potegnili iz globine Krke 36 smov in en primer krasnega, pa zadnje čase zelo redkega meneka (»Aalrute«). Videti je, da je šport ribolova na trnek postal v Kostanjevici tudi rentabilen in za sportnike zelo privlačen.

Gradbeno gibanje. Občina je s pomočjo občin-ske hranilnice začela preurejati bivšo Oražnovo gospodarsko poslopje v lepo stanovanjsko hišo, pri-merno sodobnim zahtevam. Delo vidno napreduje in s 15. avgustom bo že dovršeno. V hišo se naseli finančna kontrola. — Dne 10. avgusta bodo pa za-čeli graditi v okvirju danih možnosti in lastne ini-ciative in lastnih žrtev občanov cesto iz Dob na Velike Vodenice, ki veže 7 vasi. Cesta bo tlakova-na. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, je bilo načelo, preden se je uresničila naša ideja. — Ko-nec tega meseca bo končano delo velikopoteznega načrta, zajeti vrelec v Črneči vasi in ga speljati v sredino vasi, kar bo velike vrednosti v vseh ozi-rih. Pa tudi drugi studenci bodo v tej sezoni preurejeni, da bo imelo ljudstvo zdravo vodo.

Laporje

Igro »Revček Andrejček« so naši fantje in de-kleta igrali v režiji gd. učiteljice Friežove. Kljub elabemu vremenu je prišlo mnogo gledalcev od vseh strani.

»Farni danc priredi« v mesecu avgustu naša župnija. Namen tega dneva je, poglobiti zavest far-nega občestva, razplamteti ljubezen do domačije in navdušiti ljudi, da čimprej začnemo graditi pri-merno ognjišče za našo mladino — farni dom!

Gorelo je pri nas štirikrat v razmeroma krat-kih presledkih. V Laporju je požar uničil Francu Uršiču (p. d. Urbanu) hišo in hlev, v laporski gorei Mihi Kresnini hram, klet in etikalnico, v Levčevi hišo in gospodarsko poslopje Francu Stupanu in prav tam iste objekte Janezu Ugeršku. Pri vseh požarih razen zadnjega je morala biti poleg hu-dobna roka.

Nagle smrti je um